

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre ..... 16 h.
Félévre ..... 8 h.
Három hónapra ..... 5 h.
Egy hónapra ..... 2 h.
Félévre ..... 1 h.
Három hónapra ..... 5 h.
Egy hónapra ..... 2 h.
Félévre ..... 1 h.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 70. és
Günep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 94. szám.

Nagyvárad

Vasárnap, 1916 április 23.

Vexilla Regis prodeunt . . .

Királyi zászlók lengenek! Aprók, egyszerűek, de milliószámra. Még alig látszanak a földből, még elfedi a barázdák durvább hantja, de diadalmas lobogásukat meg nem akasztja, vissza nem nyomja semmi; sem a rádobbott sáros, nehéz hant, sem a kemény kései fagy. Elborítja az élet apró zöld zászlaja, füvek, fák levele a világot, s még a rideg kőfalak repedéseiben is újra éled a diadalmas tavaszi élet. Vexilla regis prodeunt . . .

Beszélgünk már másról!

Teli van a lelkünk a halál gyászával, a vér iszonyatával, a pusztulás rémképeivel. Csak ezt látja a szem, ezt hallja a fül, de nekünk hitünk van, erősebb, mint a máglya tüze, mint a mátyrvér, erősebb, mint az összeroppanó világ, mert ha minden elpusztul is, a mi hitünkben el nem vész egy betű sem.

Hiszem a feltámadást, hiszem az örök életet.

Gyászolók, fölfelé nézzetek! Nem a sirra, ahol átlőtt szívű, tépett testű szerettek el van hantolva, hanem hitünk szerint oda, honnan az a tanítás jött, hogy a szeretet erősebb, mint a halál s aki úgy tudott szeretni, hogy életét adta azokért, akiket szeretett, az nem lát halált mindörökké, hanem a hit mátyrjai mellett élnek dicsőségben, mint az önfeláldozó szeretet mátyrjai.

Hazánk életének drága vetőmagja a sok elveszett ifju élet, s ha a fájdalom, a zokogó szeretet kétségbeesése még el is fojtja a reményt, mégis érezzük már, hogy nagy harcunk nem a halál aratása, de az élet vetése s hőseink emléke, nemzetünk új, diadalmas létének királyi zászlaja.

Sok az áldozat, s haza életének barázdájába hullik a mag, de mindenik hősünk halála, csirája lett új diadalmas életnek,

hősi küzdelmünk biztos záloga nemzetünk jobb létének, emlékü egy diadalmi zászlócskája, zöld levele a kelő új életnek.

A sírok felett hiszem Uram a feltámadást, de bossús meg ha könnyeinken keresztül nézzük a halál vetését, melyből új élet árad. Uram: a barázdákban apám-fiam-testvérem porladó teste a mag, melyből feltámadt a Jövő!

Uram! fogadd el sok ezernyi Ábrahám-nak könnyel de hittel nyújtott áldozatát s engedd, hogy minden ember szívében feltámadjon a Krisztus — a szeretet — s az ő szent szava — Egy Atyának gyermekei vagytok.

Talán már lehet erről szólni. Talán már jobban érdekli az embereket a béke, mint a háboru, talán már érzik, hogy több érték az élet, mint a halál. Jelek mutatnak erre.

Hiszem a sírból a testnek, a gyüleleten keresztül is a szeretetnek feltámadását.

Az emberek szive kezdi már érezni, a nemzetek meg fogják érteni, a politikusok kénytelenek lesznek elfogadni a békülé szeretet szentségét.

Megtisztultunk — jobbakk leszünk . . .

Vexilla regis prodeunt . . .

P—y.

A fehérruhás angyal.

. . . Jézus pedig reggel, a hét első napján feltámadt. S ime nagy földindulás lőn; mert az Ur angyala leszállt a mennyből és oda járulván, elhengeríté a követ és reáült. Vala pedig az ő tekintete, mint a villám és ruhája, mint a hó . . .

„Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki énbennem hisz, ha szintén meghal is, élni fog“ . . .

Évről-évre újra és újra átéljük e fölséges szavakat és hatalmas eseményeket, garanciáit valamennyiünk feltámadásának és örök életének. Mert mióta a Megváltó feltámadott, a feltámadás nem csupán eszme, hanem valóság. Mint Prohászka írja: az eszme nem elég. A gondolkodó az eszme mögött valóságot keres, mert mire való az eszme, a kép, ha nem a valónak a képe? Mire való a halhatatlanság eszméje,

ha azt a sir sötétsége nyeli el? Az ábrándos elvonás helyett nekünk valóság kell; nekünk az kell, hogy „föltámadott“, szó szerint s nem képletesen, betű szerint és nem szimbólum szerint.“

Ezt a bizonyosságot adja nekünk a Húsvét. „Föltámadott, föltámadunk“: ezért járunk Krisztus nyomában emelt fővel. Ha szenvedünk is vele, ha üldöznek is vele, ha kigunyolnak is vele: feltámadunk vele az ő dicsőségében, mikor eljön az angyal, akinek tekintete mint a villám és ruhája mint a hó.

Nem látjátok-e a villámló tekintetű angyalt ma is közöttünk?

Mint kétezer év előtt a Megváltót: most a békét tették sirba. Diplomataik ráütötték a farizeusok pesétjét maguk igazolására az önzés rideg kövére, mellyel a béke sirját lazították. Az Üdvözítő köszöntése ez

Csak azoknak a cigarettázóknak,
kik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2-3 fillérrel többet!
MODIANO-clubspecialité szivarkahüvelyek

Orvosi tanácsra a hüvelyeken nincsen sem bronz, sem szinnyomás,
de minden hüvelyben benne van viznyomással a gyáros aláírása: *C. D. Modiano*

Főraktár: Heller és Seidmann uraknál Nagyváradon.

volt: békeség nektek. Párisból, Szentpétervárról, Londonból farizeusi szemforgatással és pogány kegyetlenséggel próbálták ezt a köszöntést már második év óta átvaltoztatni, mert hiszen nekik más köszöntés kedves: háboru, halál, pusztulás nektek. És azt hitték, Középeurópa művelt keresztény népeire csakugyan elkövetkezett a háboruval a halál, a pusztulás.

Emlékeztek-e a földindulásra, mely a villámló tekintetű angyal leszállását hirdette?

Gorlicénél rengett a föld, dörgött az ég és lánggal volt tele a levegő. Emberek tervezték ki, emberek és gépek hajtották végre, de Isten kegyelme engedte megérnünk azt a világtörténeti jelentőségű óriási diadalt, mely egy év előtt megfordította a hadiszerencsét. Földrengés, mennydörgés, tűz és láng remegtette meg az embereket — de angyal szállott le, a békének villámló tekintetű angyala. A háboru felszítói arcukat eltakarva, menekültek előre — s aztán, mint kétezer év előtt, most is letagadták a feltámadást.

Pedig már itt a feltámadott béke. A mint egykor feltámadott a Béke Fejedelme, úgy feltámadott most a béke. Ott ül angyala a Gorlicénél utunkból elhengerített kövön, tekintetének villámlóitól remegnek ellen-

ségeink, csak ruhájának hófehérségét nem akarják felismerni.

A béke: a mi győzelmünk. A békéért harcolunk, csak a mi diadalmunk adhatja meg azt a sokat szenvedett emberiségnek.

A mi békénk angyala villámok cikázása közben robbant a földre. Halottak támadtak fel érkezésére: a legázolt Galicia, a megölt Lengyelország, az elnyomott flamand nép, a macedóniai bolgárok sirjukból feltámadva, áldják eljövételét. Talán sor kerül még a katólikus vallásától erőszakkal elszakított ukrainai népre, a sokat szenvedett testvér finnekre is, talán ezekre később jön el a husvéti hajnal: de a Béke feltámadott és ott él ismét a népek szívében. Csak az kell, hogy ellenségeink szeméről lehulljon a hályog és felismerjék a béke idejének elkövetkeztét.

Ha nem ismerik el maguktól, felismertetjük velük mi magunk.

Erőnk csorbitatlan, izmaink acélosak, kitartásunk, Istenbe vetett hitünk rendületlen, — nem kétséges, hogy a békére ráfogjuk kényszeríteni, a ki magától nem hajlik feléje. A béke angyala ellenségeink felé még villámokat szór, de mi már látjuk ruháját, mely fehér, mint a hó, mi már tudjuk, hogy ama nagy földindulás a föld megújítását, a gonoszok megszégyenülését jelentette.

Nem elvont eszme a feltámadás, hanem feltétlen valóság.

Hiszünk az egyén feltámadásában, hiszünk a diadalmas béke feltámadásában.

Ereztük mi már a sir fagyos lehelletét nem egyszer. Láttuk sirunk fölé hengerítve a követ, melyet gonosz ellenség gyűlölete pecsételt le. De a sir mélyén sem feledtük az ég tiszta kékjét, a halálon is láttuk a feltámadott Krisztust, hittünk benne rendületlenül — és a mi Kálváriánk után is felzendült a husvéti Alleluja.

„A ki énbennem hisz, ha szintén meghal is, élni fog.“

Hiszünk, Uram, Tebenned, hitünk mindig, csak hitünk meg ne inogjon, akkor élünk és élni fogunk.

A feltámadás hófehér angyala hengeritse el minden szívről a gyűlölködés kemény követ s értse meg minden teremtetett lény a feltámadott Istenember husvéti köszöntését: Békeség nektek! *

Bolgár katonák átlépték a görög határt.

Bern, április 21. A Temps külön tudósítója jelenti Athénből: A határviszonyok nem változtak. Serres polgármester értesítette a görög kormányt arról, hogy egy bolgár banda és bolgár csapatok több helyütt átlépték a görög határt.

LEGENDA A SIVATAGROL. *)

Irta: Harsányi Lajos.

A gyermekszoba ajtaján kiáradt az éjjeli mécs fénye és sárga szőnyegként futott végig az ügyvéd sötét dolgozó szobájának padlatán.

A világos szobából egy hét éves fiúcska hangja hallatszott ki:

— Apuska, jössz már?

Felelet helyett a sárga fényszőnyegen nesztelen léptekkel közeledett a gyermekszoba felé az ötvenes év körül járó ügyvéd.

— Itt vagyok, fiam, itt! — Az ügyvéd a gyermek ágyához lépett és homlokon csókolta fiát. Aranyos hajfűrtjeit elsimitotta fején s gyöngéden visszafektette vakító fehér párnáira. Fölcuszott kis ingét eligazította rózsaszínű testén s fölője húzta a nehéz selyempaplant.

— Megfázol, kis fiam!

— Ó nem, apuska; ha itt maradsz megint és mesélsz nekem, olyan jó lesz, hogy nem maradok este egyedül! Mert amióta

*) A Családi Könyvtárból. Egy füzet ára 20 fillér. Megrendelhető, a Kármelita rendháznál.

anyuska nincsen, sokszor szeretném, ha nem mennél el este hazulról, hanem itthon maradnál velem és mesélnél sokat. Akkor nem félnék sohasem és aludnám szép csendesen.

Az ügyvéd az ágy mellett álló karosszékbe ült.

— Itt maradok fiacskám, veled leszek és mesélek neked.

— A Jézuskáról ugye? — szólt felcsillanó szemekkel a gyermek.

Az ügyvéd elkomorodott.

— A Jézuskáról?

— Igen.

— Miért öröla.

— Mert én nagyon szeretem a Jézuskát. Tudod, mióta először láttam őt első áldozásom óta, mindig rá gondolok, ha este a szobámban egyedül vagyok és úgy várom, hogy ideül az ágyam szélére és mesél nekem. Ilyenkor sokszor felkelek és az ágyban térdelve imádkozom hozzá, hogy szeressen téged és engem.

Az ügyvéd bizonytalan hangon mondta:

— Ó szeret téged!

A fiú kíváncsian kérdezte:

— Hát téged? Téged nem szeret a kis

Jézus? Ugye te sokszor látod őt a tem-

plomban? Neked sokszor szabad hozzá menni, mert te nagy vagy és áldozol most is, mint régen, mikor te is olyan kicsiny voltál, mint én!

— Igen, mikor ilyen kicsiny voltam, áldoztam én is. Régen, nagyon régen. De most már (ujra betakarta a kis gyermeket) hallgass ide, mesélek neked szépet, hogy elaludjál.

— A kis Jézusról, ugye?

— Arról.

És közel hajolva a gyermekhez, elkezdte a mesét.

— A sivatagban, messze, éjjel, megállt egy teve. Nagyon fáradt volt már, alig tudott járni. A hátán volt egy selyem sátor. Abból a sátorból leszállt egy öreg, fehér szakállú ember. Hosszu, földig érő se lyemköpeny takarta testét, fején himzett vörösarany turbán ékeskedett. A neve Boldizsár volt.

Amint leszállt a tevéről, megsimogatta a szegény, elfáradt állatot. És a teve első lábával a földre ereszkedett, azután hirtelen hasra feküdt.

Az öreg Boldizsár akkor mindenféle eszközt szedett elő a kis sátor mögüli a teve hátáról. Összehajtogatott erős rudakat, me-

Szőlőgazdák figyelmébe!

Egyedül a „PERONOSZPOR“ helyettesíti a rézgálicot.

A „Peronoszpor“ évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor“ összetétele kitünő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor“ kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpor“ ab Budapest 2 korona. Használati utasítással. 10 kilós próbacsomagot utánvét mellett szállít:

Viszontelárusítóknak engedmény!

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselőt Budapest, VII. Damjanich-u. 30.

Miért akarnak kivándorolni az érmihályfalvi járásból?

A világháború dacára Biharvármegyének egyik járásában az utóbbi időben sajátos szokás kapott lábra. Hiába minden utazási nehézség, hiába az itthon megnyilatkozó kedvező kereseti alkalom, az érmihályfalvi járásban egyre többen és többen jelentkeznek kivándorlási utlevélért. A kérvényeket az alispán a miniszteri rendeleteknek megfelelően felterjeszti a belügyminiszterhez, ahol bizony a háborús ügyek háttérbe szorítják a ma valóban leghazafiatalabb kérelmek elintézését. A miniszter felelőssége tudatában a kérvényekre nem adja meg azonnal az engedélyt, hanem minden egyes ügyet visszaküld az alispánhoz.

A miniszter minden egyes esetben részletesen felvilágosítja a kivándorolni szándékozókat a kivándorlás mai nehézségeiről. Hangoztatja, hogy ma a tengeri út oly veszedelmes, hogy igazán csak a véletlennek tulajdonítható, ha valaki épbőrrel jut ki Amerikába.

Ma, mikor a hujók útja aknákkal, tengeraltatókkal van megnehezítve, sokkal bizonytalanabb az Amerikába jutás, mint volt Amerika felfedezése korában. A kivándorlóra ugyyszólván minden tengeri mérték egy egy halált jelent. De eltekintve a kivándorlás veszedelmétől is, a kivándorlás maga hazafiatalan dolog.

Eddig a kivándorlást azzal indokolták,

hogy itthon nincs elegendő munka, sok a munkáskéz, olesó a napibér, s ennek ellenében Amerikában arannyal fizetik a legkisebb munkát is és e mellett mindenki annyit dolgozhat a mennyit tud. Igaz ugyan, hogy még a békés világban is Amerika csábító aranya a legtöbb esetben a halált jövedelmezte ráadásnak, de mégis sok ember találta meg odakint a boldogulás útját.

Ma másképpen áll a helyzet. Ma már a tengerre szállás pillanatában megjelenik minden kivándorló feje felett, azaz inkább a talpa alatt a halál is és ott kíséri mindent ameddig csak partra nem ér a kivándorló. És ha talán a halál, a pusztulás irányítóinak egy szeszélyes pillanatában úgy tetszik, akkor a következő percben a hatalmas uszó palota egy borzalmas tömegroncs koporsójává válik. És ha mégis valaki oly szerencsés lehet, hogy megmenekül a háború szülte veszedelmektől, akkor is mi vár rá Amerikában? Odaát ma nincsenek jó munkásviszonyok. Amerikában munkás kéz ma fölös számmal van, hiszen a kivétel, az ipar megcsappant. Ennek ellenében itthon busás ára van az emberi munkának.

Ma tehát nincs indoka a kivándorlásnak. Annál inkább feltűnhetett tehát a kormányoknak, hogy az érmihályfalvi járásból oly sokan szándékoznak Amerikába vándorolni. A belügyminiszter mielőtt kimondaná a kivándorlási ügyekben határozatát, még egy jóindulatu figyelmeztetést nyújt a kivándorlónak. És ha még ezután is fenntartja az illető eredeti szándékát, akkor meg adja az engedélyt, bár teljes joggal a

háború szülte körülményekre való tekintettel meg is tagadhatná azt.

A gyakori kivándorlási kérelmek arra indították a minisztert, hogy vizsgálat tárgyává tesse a kivándorlás okát. Az alispán fel is hívta Dobozy Kálmán főszolgabíró, hogy állapítsa meg a kivándorlás okát, azonban semmi gyanús körülményt nem találtak. Erre Balogh János vármegyei főjegyző a kivándorlási ügyek referense személyesen akarván tárgyalni a kivándorlók, maga elé idézte őket és ekkor ki-pattant az egész kivándorlás oka. **Csupa nők és gyermekek a kivándorlók.** Ezeknek fentartóik, a családapák mind kint vannak Amerikában és a háború miatt nem tudnak hazajönni.

A háború veszedelmei aggasztják a kintlevőket és minden áron szeretnék, hogy hozzátartozóik is ott lennének.

Szegény-kivándorlók. Azt hiszik, hogy az érmihályfalvi járás Orosz vagy Franciaországban van.

Sokkal biztosabb helyen vannak azok itthon mint Amerikában. A kivándorolt érmihályfalvi járásbeliek ragaszkodnak hozzá, hogy itthon hagytak feleségeik szintén kivándoroljanak. Ők csábítják kivándorlásra az asszonyokat és gyermekeket.

Sőt rossz néven veszik, ha az itthonlétük nem akarnak szembeszállni az ut veszedelmeivel. Ily körülmények közt természetesen hiábavaló a hatóság intelme. Ellenben a belügyminiszter közzelmondatilag segíthetne a bajon, nevezetesen kimondaná, hogy a háború tartama alatt nincs kivándorlási engedély és ezzel el is volna intézve a kivándorlás.

lyek közé sárga vászon volt kifesztve. És hirtelen egy szép sátozt rögtönzött a sivatag közepén. Eléje terített egy puha és nagyon szép szőnyeget. Aztán elővett egy ezüst serpenyőt, abba mindanfélé sárga és száradt füvet tett. És letelepedett szépen a nagy szőnyegre, tüzet esiholt és meggyújtotta az ezüstedényben levő füvet.

A füveknek igen-igen jó szaguk volt, olyan jó, hogy az egész sivatag illatos lett tőlük.

És az öreg Boldizsár ott ült maga elé meredve a nagy sivatagban, feje fölött az örök csillagokkal.

A gondolatai nagyon messze jártak. Idegen országban, ahonnan most jött vissza.

Sok hete már, hogy jön az idegen városból, keresztül harsogó erdőkn, réngő fűszer-táblákon és sárga sivatagokon. Elfáradt nagyon, de nem bánja.

Mert Betlehemből jön, ahol két napkeleti társával láthatta a kis Jézust. A betlehemi kis Jézust, a zsidók új királyát! Szeme kitágult és szinte fénykarikákat szórt a sötétbe, forró tűz öntötte el a testét, amint a kis gyermekre visszagondolt. Soha olyan arcot nem látott még. Szemek soha nem néztek úgy rá, mint a gyermek szemei!

Hetek óta jön már visszafelé, de az igézet most is fogva tartja. Akárhová néz, mindenütt az ő arcát látja. A virágok kelyhében és az ég tündöklő csillagaiban. És

amióta először látta, nem bír a boldogságával, nem tudja elfeledni őt.

És mindig erősebbé vált a vágy a szívében, hogy még egyszer láthassa őt, hogy visszatérhessen hozzá. De öreg volt nagyon, a hosszú utat nem bírta volna még egyszer megtenni. És nagyon szomorú lett.

Mellére roskadt ősz feje és könny csilant meg a szemén.

Miért is nem maradt ott a gyermeknél! Miért hagyta el, miért távozott el tőle? Most már milyen messze van, zúgó erdők, hullámozó fűszertáblák és forró sivatagok vannak közöttük és nem térhet vissza hozzá. És lelkére nehezedett a bánat, hogy már késő minden.

Főlnézett az örök csillagokra, száradt karjait sóvárogva tárta ki a messze sivatag felé és bekiáltotta a sötét éjszakába:

— Szeretnék még egyszer látni!

De a kiáltásra nem jött felelet. Csak a mérhetetlen pusztaság morajlott fel, mintha alvó oroszán hördült volna meg álmában.

Az ezüst edényben hunyorogva csillant föl az ég izzóp fénye s az erős illat gomolyogva szállott a kis sátor körül.

Szegény öreg Boldizsár karjaira borulva arccal feküdt a szőnyegen s a reménytelenség lassan álomba szenderítette. És mélyen, hosszan sóhajtott álmában.

Feje fölött pedig ragyogtak az örök csillagok.

Egyszerre a tevé ezüstös kantárja megcsörrent.

Boldizsár riadtan ébredt föl álmából és hirtelen körülnézett. Nem messze tőle sötét alakokat látott, akik mozdulatlanul néztek feléje.

Boldizsár talpra ugrott.

— Kik vagytok? — kiáltotta riadtan. Felelet helyett az egyik sötét alak lassan a sátor felé indult, de ismét megállott. Boldizsár a töréhez kapott s újra kiáltotta:

— Ki vagy?

Ekkor az idegen megszólalt:

— Béke veled! Jó ember!

Boldizsár közelebb lépett hozzá. Az arcát szerette volna látni.

— Jó ember? — kérdezte gyanakvóan.

— Igen, szegény menekülő vándor, nagyon messze földről! Ott, nézd, szegény, fáradt számon ül nőm és karjai közt alszik a gyermeke. Jöjj, vezessük ide és engedj meg, hogy pihenhessünk sátorod tövében.

Ez a kis fény vezetett bennünket, mely itt a sátorod előtt csillog. És az illat, mely belőle kiszáll és elárasztja a sivatagot. Ugy szállt felénk, mint a sóhajlás; mint az imádság, mely jó emberek lelkéből árad ki.

Boldizsár elment a számarért és sátora elé vezette.

Az asszonyt lesegítette róla és a szőnyegre a sátor elé ültette. A nő fáradtan ült

VIGADÓ

Mozgó

Sas-passage.

Ohnet regénye után feldolgozva

A csavargó.

Dráma 3 felvonásban.

Előadások délután 3 órától.

Vasárnap

Szücs József főigazgatóhelyettes.

A nagyváradai posta és táviró tisztikárának nagy az öröme. A budapesti posta és táviró vezérigazgatóság tegnap kirendelte az új főigazgatóhelyetteset.

A választás Szücs József esett és ez az oka annak az önzetlen, tiszta, nagy öröme, amely a posta hatalmas épületében uralkodik. Az új főigazgatóhelyettes a IV. ügyosztály élén állott s körülbelül 16 éve postatanácsos, tehát rangban a legidősebb. Tisztán postaügyekkel foglalkozott s az a 30 év, amelyet ernyedetlen munkával a közlekedésügy szolgálatában töltött, az intézmény jóhírárt, korrektségét és hasznosságát növelte.

Láthatatlan munkássága hatalmas mozgatóerőt jelentett a postaügyek intézésének reformálásában és kezelésében. Abban, hogy ez a része a közlekedésügynek jobb, mintaszerű és kifogástalan, az ilyen esendben, feltűnés nélkül dolgozó, becsületes munkának nagyrésze van. Visszavonultsága ebből az okból ered, de ő is ott van adományával és áldozataival, ahol a háború áldozatairól van szó.

Szücs József főigazgatóhelyettes a jó hivatalnok mintaképe, elsőrangú szakember, akinek méltó helyre állítását e mintaszerű intézmény vezető helyén mi is örömmel látjuk. Az a szellem, amelyet Siket Traján főigazgató inaugurált, benne csak támogatóra és fejlesztőre találhat, mert kiválóan vezetőképeségű és kitűnő hivatalnok az új főigazgatóhelyettes, akit mint embert is mindenki szeret és becsül.

le és kendőit megoldozta. Karjai közt pihent a gyermek. Boldizsár a tevé hátáról egy kis osomagot vett le és kibontotta. Jóillatú, száraz fűszer volt benne. A fűveket az ezüstedény parázsára tette és várt egy pillanatig.

Az ezüstedény fellobbant, az égő fűvek megvilágították az idegenek arcát.

Boldizsár ekkor megtántorodott és zuhanva esett a földre.

Aztán hirtelen fölemelte fejét és a boldogság leiríthatatlan kiáltása röppant el akkáról.

Megismerte őket.

József volt és Mária, kinek ölében csendesen aludt a betlehemi kisked, a kis Jézus! Menekültek Egyiptomba.

A hálószoba sárga lámpája enyhén világított. Az ágyban édes, drága mosollyal arcán aludt a kis fiú.

Az ügyvéd hosszan nézte őt, aztán lassan fölkel és lábujjhegyen átment a dolgozó szobájába. Cigaretta gyújtott és úgy ahogy volt, ruhástul a keretvitre feküdt.

Gondolkozott az életen és a kis fia szaván.

— Mikor láttad őt?

És megdöbben a kis esteli legendától, melyei a fiát elaltatta. Egész éjjel, egyre erősödő hangon kiáltott valaki a lelkében. És ez a kiáltás rokon volt azzal, melyet a napkeleti Boldizsár kiáltott bele az alvó svatagba.

A németek kiirtása.

Beszélgjen a diplomácia a maga gyurható nyelven, amit akar, ma már világos minden gondolkodó ember előtt, hogy a világháborúban a németek kiirtásáról van szó. A kiéheztetés, ez a rettenetes fegyver, amelylyel az angolok oly sokszor éltek, csak eszköz ehhez a célhoz. A németesen van most a sor.

Libabőrössé lesz a testünk és borzongunk, kik hozzá kapcsolódunk a németek sorsához s remegve tolul fel bennünk a *cras mihi* fenyegetése.

A jelek pedig nem csalnak, az osztrákodás régea folyik a németiség javain. Japán elvette a Keleten Kiaocsaut s környékét, a hajókat és a milliákat, miket ott talált, az afrikai gyarmatokat Anglia vette pártfogása alá, egyes helyeken a franciákkal folyik még a harc, a sakálók is megjelentek a nagy világharctéren, s Portugália lefoglalta a kikötőben talált német hajókat.

Osztrákodás mindeafelé. Oroszországban hét millió német él, ezt jogaitól megfosztották, internálták őket csapatostul, lefoglalták birtokaikat, elhajszolták tűzhelyeikről őket. Amerika egyelőre nem megy ennyire, bár a *jingók* szívesen tennék kezüket a sok milliárdnyi németiség gazdag javaira, de ott még nincs szó üldözésről. Majd később.

A németeket pedig tényleg ki kell irtani, ha azt akarják, hogy feladja céljait és törekvéseit, a *Drangnach Osten*-t.

Csak most lehet megállapítani életerejének gigantikus nagyságát és szívósságát, s most lehet megérteni, hogyan lett az idomtalan orosz kolosszus mellett meghuzódott kis Poroszországból félelmetes világhatalom, hogyan nyomta szét életerejét a környező ellenséges viszonyokat, mintahogy a tiszta, amelyet mi *vasfának* nevezünk hihetetlen keménységéről, széjjelrobbantja a köveket, amelyek közé sorsa vetette, (de a gomba is felpattantja az aszfaltot, ha spórája alákerül televény földbe.)

Tehát mindenkinek próbát kell tenni életképességéről, egyes embernek úgy, mint az emberi közületeknek. Tavasszal így próbálja ki a természet a fák életerevességét, a virágok közül a gyöngébbeket így viszi magával, hogy később a gyöngének bizonyuló gyümölcsöt a galyáról lárzza s csak az erős maradjon meg a továbbélésre.

Ez a törvény kérélehetetlen s mint *Prohászka Ottokár* írja, az a következő is lehet, hogy a gyöngén befagyott víz jége letörik a 82 kilós, hívó és becsületes lelkű alatt, s a 46 kilós gazember keresztülmegy a jégen.

A németiség törzse most állja próbát, hogyan használta istentől adott tulajdonságait, eszét és a bibliai *talentomat*. Nem először mennek rá, 1870 ben legutoljára megpróbálták ugyanezt. De ma körülzárva szagatják, tépik izekre, s a németiség eddig megállta helyét a félvilág ellen.

A számbeli különbséget kiegyenlítette azzal, hogy a föld alá bujt, s emlékszünk Joffre pökhendi szavaira:

— Tavasszal majd kipiszkalom őket ürgelvukaikból.

Ép egy éve. S azóta előbbre mentek a németek. A tengeri háborút pedig úgy viszik, hogy a víz alá bujtak. Itt várja a világ a nagy erő kifejtést, az irgalmatlan

Angliával szemben az élet jogának kegyetlen megsúlyozását.

Minket eddig a németiséghez nem kötött semmi, nekünk az osztrákkal volt bajunk, amely Annabergnél nem engedett minket a németekkel közvetlen kapcsolatba. Hideg, ontudatos, gögösen agresszív fajta, más, mint mi. A magyarságban csak egy magyar fajta van: népe, főura ugyanaz. Széchényi Miklós gróf püspök differenciáló dotsága makulányi repedést sem okozott hibátlan és karakterisztikus magyarságán. Hívó lelke, amelyre középkori üvegfestmények térdeplő apát urainak szeméből kiszűrő erő emlékeztet, növelte magyarságát és nem esorbitotta azt a szellemi emelkedettségnek esodálatos magassága. A magyar nép mögötte nem áll mértföldekkel, közvetlen utána következnek, mint főura után, akit bízunk, akit becsül és szeret ez a kevély, gyönyörű fajta nép, amely önként behódol a maga fajtájának, de nyakas a kényszerítő erővel szemben. S azt a finom fokozatot, amely Miklós püspök természetessége, minden mozdulatában és szavában megnyilatkozó nyílt, egyenes magyarsága s a nép óvatos, komoly eszejárása között van, csak mi láthatjuk, mert a mi fajtánk két végletét mutatják, anélkül, hogy elszakadnának egymástól.

A német nem ilyen, ott ur és engedelmeskedő *bürger* van, tájszólások és szervezetség, nem önkéntes követés. Ámulattal nézzük őket, amint megsemmisítésük és kiirtásuk ellen védekeznek. A mi hajlamaink nem ilyenek, mi benne vagyunk az eseményekben s odaadjuk utolsó erőnket is.

De minket más vágyak melegítenek. Kis házakban dolgozni vagy a földet munkálni, tavasszal tengerit vetni fészkekbe és paszulyt, aszottolni és kereplővel riasztgatni a buzára éhes verebeket, esőben szüretelni s mustot szállítani, télen trágyát vinni a dörverte földekre, kályha mellett beszélgetni, szidni Tisza „Pistát” és megcsókolni a kezét, eladni a terményt a zsidónak és szidni, aztán újból pénzt kérni tőle, aludni nagyokat és templomba menni vasárnap, husvétkor piros tojást adni, locsolódni, mindenszentekkor és halottak napján sirni a temetőben. emlékezni magyarokról és énekelni a jaj be huncut-ot, ez volna az életünk, amelyből felriasztott ez a gonosz háború, hogy a németet ki akarja irtani a gaz angol. Mi lesz? Qui vivra, verra. Egyhamar nem lesz vége. A német őserő védekezik s mi mellette. Be vagyunk kerítve és zárva otthonunkba s nem jöhetnek segítségünkre a kivándorolt magyarok s nem tudjuk, mi lesz velük: hajsza, üldözés, rablás ellenük.

Be vagyunk kerítve s akik nem szeretnek itthon lenni, itthon kell lenni nekik is. No, nyavalyások, nyugatosok, hova szaladtok ki? Pétervárra, vagy Párisba? Itt kell maradnotok. Hogy érzitek magatokat, franciáskodók, akik imádtátok Shaksperének

... ezt a bretagni csöcselékét ...

Most meg vagytok akadva:

A nagy világon e kívül,

Nincsen számodra hely,

Áldjon vagy verjen sors keze,

Itt élned, halnod kell!

Szücs Dezső.

HUSVÉTRA PARFÜMÖK.

Különböző kiváló finomságú illatokban, gyönyörű üvegekben, minden egyes üveg szóró dugóval ellátva, üvegenként 50 fillér, 70 fillér, 90 fillér, 1 korona, 1 korona 50 fillér, 1 korona 80 fillér, 2 kor. Finomabb minőségűek 3, 4, 5, 6 és 10 koronás árban. — KIMÉRVE PARFÜMÖK, kiváló finom minőségben, következő illatokban: Ibolya, Gyöngyvirág, Rózsa, Orgona, Tuba rózsa, Californiai mák, L'Origan, Fleurs d'Amour, Floramye, Ideál.

Videki megrendeléseket azonnal szállítunk!

KAPHATÓ: NÉMETH PÁL „ARANYKERESZT” GYÓGYSZERTÁR Szent László-Tér, (Városháza mellett).

A diadalmas mezőgazdaság.

Budapest, április 21.

Békés időben milyen büszkeséggel hangzott Angliában, hogy anyagi és erkölcsi erejének a forrása az egész világot átfogó kereskedelmi hálózata. Kétségtelen, hogy sok országot tett gazdaggá a kereskedelem, de ha rendkívüli körülmények jönnek közbe, akkor Angliában épúgy megszokják a koplalást, mint ahogy koplalni kénytelenek az északi sark eltávolított utazói. A hatalomra gazdaságra törekvő nemzetek meglehetősen el is hanyagolták e miatt a legfőbb életfenntartó közgazdasági tényezőt a mezőgazdaságot. Talán Németország volt valamennyi között az egyetlen kivétel, ahol a mezőgazdaság is ugyanabban a megbecsülésben részesült, mint az ipar és kereskedelem s ennek meg is van a szemmel látható eredménye.

A német mezőgazdaság fejlettsége szinte nyomasztó volt azokra az országokra, amelyek szorosan véve mezőgazdasági jellegűek, de Németország az ő agrárkulturának érzékének hasznát látta békében is, még inkább hasznát látja most a háborúban. Csakis a mezőgazdaság fejlettségének lehet betudni azt, hogy a szövetséges hatalmak kitérési terve nem sikerült és nem is fog sikerülni.

Németországra nézve szerencse volt különben az is, hogy olyan országokkal áll szövetségben, mint Magyarország és Bulgária, ahol a mezőgazdaság jelentőségét nagyon is ismerik s ahol a mezőgazdaság fejlesztése iránt kétségtelenül állandó és széleskörű volt a tevékenység. Ebből szintén önként következik az, hogy amikor a háború folyamán nyilvánvalóvá vált, miszerint intenzív mezőgazdasági termelés nélkül nem számíthatunk végleges győzelemre, kezdtek a mezőgazdasági törekvések ellenségei szép esendően elvonulni a frontról.

Az ellenség táborából még hallatszik ugyan egy-egy puskalövés, de már tudjuk, hogy abban a puskában csak vaktöltés volt. Ma már nincs senki az országban, aki kétségbe vonná, hogy a mezőgazdaság fejlesztésére, a mezőgazdaság jogos igényeinek kielégítésére nemcsak a háború folyamán, hanem azontul is éppen olyan szükség van, mint az erődítésekre. Erős, teljesítő képes mezőgazdaság nélkül nincs győzelem, de nincs életképes gazdasági munka sem. Bezár Angliának is jobb volna most már, ha termékeny területein előállíthatná az ország népességének szükséges élelmiszereket.

Mit ér az idegen világrészekből beszállított gabona, vagy hus Angliának is, ha annak szállítási költségei oly magasak, hogy az ottani termelés a legtöbbször mértékben versenyezni tudna ár tekintetében az exotikus országok terményeivel?

Amit a hazai föld megterem az uthonmarad, s annak ellenértékét nem kell kiadni idegen országnak. Szinte elképzelhetjük, hogy mekkora sorvadásnak előidézője Angliában az, hogy élelmiszereit, mezőgazdasági terményeket külföldről kénytelen drága pénzen becsátani. Béke időben, amikor iparcikkeivel dominálta az egész világot, a nyertes mégis csak ő volt, mert az iparcikkért sokkal több pénz folyt be, mint amennyit lakóinak táplálására kiad. Most azonban a híres angol gyárak löszert gyártanak, amiért külföldről nem igen jön be pénz.

Anglia nemzeti vagyona tehát perceről-

perere fog, s nincs olyan nagy dolog, ami aztán egyszer véglegesen el nem tud fogyni. Azok az országok ellenben, amelyek a háború legszükségesebb követelményét, az élelmiszert maguk termelik, azok kitarthatják időtlen időkig. Főleg az olyanok, amelyeknél meg van a kellő ipari fejlettség is, s e tekintetben hála Istennek sem mi, sem pedig szövetségeseink most már nem panaszkodhatunk. Lényegében tehát ebben a háborúban a legnagyobb diadalt a mezőgazdaság aratja, a győztesek közt ott van az elsősorban a bizonyos elemek részéről annyit gáncsolt magyar mezőgazdaság is.

Küzdelem a fényűzés ellen.

Naponta érkezik hozzám üzenet asszonytársaimtól, a „Fényűzés Elleni Ligá”-ra vonatkozó kérdésekkel. De bármennyire örülök is az érdeklődésnek, csak ma kerültem olyan szerencsés helyzetbe, hogy felelhetek a kérdésekre és pedig a legilletékesebb forrásból, a budapesti liga nagyérdemű kezdeményezésének, Pallavicini Györgyné örgrófnának leveléből. Hadd szóljon maga a levél.

Ápr. 19.

Báthory Nándorné elmondta nekem, hogy Nagyvárad milyen lelkesedéssel csatlakozott mozgalmunkhoz. Ezt a mai Budapesti Hírlap is közölte. A 4. pont elfogadását megvitattam itt az intéző bizottsággal és az elsőt elfogadtuk, a három következőt nem, mert nem tartozik a liga tagjai fogadalmához az, hogy milyképpen propagálja az ügyet; sem az, hogy a kormányt mire kérjük fel. Ez már a szervezéshez tartozik.

Új divatról nincs szó, a divat most az egyszerűség lesz és minden tag köteles szabójától megkövetelni, hogy egyszerű szabású, az anyaggal takarékoskodó ruhát készítsen. Az itteni iparosok biztosítanak támogatásukról és végleges megalakulásunk után az ipartestület kiküldött bizottsága a miennkel tárgyalni fog a mostani divat leegyszerűsítése dolgában.

Valószínű, hogy Ausztria és Németország követni fogja példánkat. Ez nagyon nagy dolog volna. A jelvények körülbelül két hét múlva készülnek el. Tekintettel kell lenni a háborús viszonyokra, ezért a nyomtatványokra is várunk kell. De mivel nem egy momentán felbuzdulásról, hanem nagy és kitartó munkáról van szó, azt hiszem nem árt ez a késedelem. A jelvények 3 koronába fognak kerülni. A tiszta jövedelem anyja és csecsemővédelemre fordítatik. Így tehát, aki megveszi a jelvényt, nemcsak, hogy megtakarít egy új ruhát, de jótékony-ságot is gyakorol.

Ime a legilletékesebb felelet a Fényűzés elleni Ligára vonatkozó kérdésekre. Egyszerűen intelem is, hogy a mi mozgalmunk se legyen pillanatnyi felhevülés, hanem komoly, kitartó elhatározás a fényűzés elleni küzdelemre. Jó omen erre az a körülmény, hogy a mi taggyűjtő iverket Miskolczy Ferencné és Hlatky Endréné írták legelsőnek alá. Ha ők maradnak a nagyvárad F. E. L. élén, akkor a siker nem maradhat el. Özv. Személy Kálmánné.

A béke előfeltétele.

Az egész országban megindult a mozgalom a IV. hadikölcson jegyzések tekintetében. Testületek, egyének egyaránt vállaltak sietnek, hogy részüket kivegyék ezen hazafias kötelességből. Szegények és gazdagok sorakoznak és mindenki arra törekszik, hogy a mai kedvezőtlen betéti kamatlábvizonyok mellett pénzt ezen jobb kamatozású állami kölcsönökre fektethesse.

De nemcsak az üzlet jósága és biztonság vonzza az embereket, hanem lelkesíti őket az e tudat is, hogy sz erők mérközése már megtörtént, csak a végső simítások, a végső erőfeszítések vannak még hátra, melyeknél a hadikölcson sikere javíthatja vagy ronthatja a jövőbeni alakulásokat.

Hogy katonai szempontból mi és szövetségeseink teljesen felülkerekedtünk, ezt ellenségeink papir-győzelme sem tudja el-leusulyozni. Mert hisz a modern háborúnak épp az az érdekes jellegzetessége, hogy hogy nemcsak a győzelem az előfeltétele kedvező békének, hanem a béke gazdasági és pénzügyi beállítása is perdöntő tényező, s épp ezen körülmény folytán mindenkinek mérlegelnie kell azt, hogy mit jelent ma, ha vonakodik az állam részére megadni azt, amire annak éppen a gazdasági és pénzügyi helyzet helyreállítására okvetlenül szüksége van.

Hogy a béke mikor fog kialakulni, mikor térnek vissza a népek s ellenségeink is a jobb megfontoláshoz, mikor látják be, hogy minden egyes ember vére, melyet hiába ontanak, egy céltalan áldozat, — ezt megmondani ma még nem lehet. De hogy a népek lelkében él a békevág, legyen az győző, vagy legyőzött, ez kétségtelenül megállapítható tény.

Tehát a mostani IV. hadikölcson sikere már szervesen összefügg azon pénzügyi elő-készületekkel, melyek nélkül a becsületes mindennapi munkát a maga régi medrében felvenni nem tudnánk. Eppen ezért változott talán meg a típusa is a hadikölcsonnek és a pénzügyi kormány is ezért hosszabbította meg a kölcsönök lejáratát.

Ma bizonyos fokig sokkal könnyebb a helyzet, mert mint már előbb is mondtuk, oly kézzelfogható eredmények vannak birtokunkban, melyekből teljes bizonyossággal és helyességgel következtethetünk a jövőre. A jövő pedig nálunk, a mi részünkön csak egy becsületes, jó béke lehet, mely meg-alapozni van hivatva a kölcsönös megbecsülést, munkát és becsületet.

Ha tehát a IV. hadikölcson nem is gyorsabban hírnöke a békének, de közelebb visz hozzá bennünket és pedig azzal, hogy megszilárdít bennünket pénzügyileg s így annak sikere, — miként a fegyvereknek diadala a nagy osztozkodásnál a mi serpenyőnk még inkább a mi javunkra fogja billenteni.

Hozassuk haza elesett hőseinket!

Kedvezményes fuvardij mellett eszközli, a szükséges engedélyeket és okmányokat jutányosan megszerzi.

Hazai föld

harcúterén elesett hősök exhumálási és hazaszállítási vállalat Budapest VIII. Rákóczi ut. 23. I. emelet 16. Előnyös költségvetés díjmentesen.

Bővebb felvilágosítást ad Csillag gyógyszertár Nagyvárad, Zöldfa-utca. Telefon 552.

Az Unió jegyzékét publikálták.

Budapest, április 22. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Gerard amerikai nagykövét által átadott, Németországhoz intézett jegyzékét ma közzétették, amelynek tartalma a következő:

Az amerikai Egyesült Államok kijelentik, hogy a Sussex eset nem szórványos, hanem példás esete az előre megfontolt methodusnak, amellyel személy- és teherszállító hajókat nemzetiségre való tekintet nélkül elpusztították.

Az Egyesült Államok 1915. február havában tiltakoztak a német kormány ama szándéka ellen, amely szerint Nagy Británia és Írország körüli vizeket hadi területnek tekintik.

Eme tiltakozásunk nem önkényes volt, hanem az emberiség alapelvén nyugodott. A német kormány tiltakozásunk dacára ragaszkodott bejelentett politikájához. A semlegesek ogain magát tuhelyező buvárhajóival korlátlanul és szabadon működött és a semleges hajók közül minden előzetes intés nélkül és semlegességüket tekintetbe sem véve, elpusztították a Lusitaniát és az Arabicot, valamint a kizárólag személyszállító Sussext is figyelmeztetés nélkül pusztították el.

Ha a császári kormány könyörtelenül továbbra is hadat visel a kereskedelmi és személyszállító hajók ellen, akkor az egyesült államok részére a nemzetek közös jogának, szent és vitathatatlan törvényeinek, valamint az emberiség általános parancsainak tekintetbe vételével csak egy út marad hátra. Amennyiben a császári kormány nem jelenti ki, hogy buvárhajóinak a személy és teherszállító hajókkal szemben követett eddigi eljárását haladék nélkül feladja, nem lesz más válaszája, minthogy kénytelen lesz vele a diplomáciai összeköttetést megszakítani. Az Egyesült Államok kormánya önmegtartóztatással gondol erre, azonban köteles, hogy ezt a lépést az emberiség és a semleges nemzetek érdekében megtegye.

Az oroszok erőlködése Dubriónál.

Orosz hadszíntér. Budapest április 22. (Hivatalos.) Orosz osztagoknak az a kísérlete, hogy Dubriótól északnyugatra közvetlenül állásaink előtt megvessék lábukat, tűzünkben meghiusult. Egyébként csak szokásos tüzérségi harc volt.

Hiábavalók az olaszok éjszakai támadásai.

Olasz hadszíntér. Budapest, április 22. (Hivatalos.) Tengermentő harcunk déli szárnyán az olaszoknak Monfalconétól keletre lévő állásaink ellen irányuló több éjszakai támadását visszautasítottuk. A Plöcken szakaszon az éj folyamán élénkebb tüzelés fejlődött ki. A Col di Lana szakaszon az ellenségnek egy támadása a Hetsas és Monte Sie közti nyergen tűzünkben omlott össze.

Délikeleti hadszíntér. Budapest, április 22. (Hivatalos) Nincs esemény. *Höfer.*

Orosz lövészárkok a román határon.

Predeál, április 22. A bukaresti lapok jelentik: Illetékes, a besszarábiai eseményekről teljesen tájékozott körökből jelentik, hogy az oroszok a Pruth folyása hosszában lövészárkokat ásnak. Az árokvonat Mamornicónál kezdődik és Reni-ig húzódik. Az oroszok ebbeli tevékenysége oly lázas sietséggel folyik mintha országukat valamilyen veszedelem fenyegetné.

Francia lap Magyarországról.

Bern, április 22. A Temps mai száma friss szenzációképpen közli Urmánczy Nándor ismeretes felszólalását a magyar képviselőházban. A francia lap megállapítja, hogy a fronton levő osztrák-magyar hadsereg létszámának 70 százaléka tisztán magyar, és arra következtet ebből, hogy a magyarság vesztesége a háboruban sokkal nagyobb lesz mint az osztrákoké. A Temps még megemlíti gróf Károlyi Mihály interpellációját a pozsonyi zászlósértésről és ismerteti a miniszterelnök választát. Hosszu közlésének az a megállapítás a konklúziója, hogy Magyarország önállóságának növekedő tünetei a háborúnak egyik legnagyobb jelentőségű eredménye lesz.

Nagy harc a Maas körül.

Berlin, április 22. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az angolok a eangemark-íperni országút mentén a kora reggeli órákban támadást intéztek a járőreink által április 19-én tőlük elfoglalt árkok ellen, amelyeknek mintegy hadmadrészét ismét megszállták. A labassei csatorna mindkét oldalán sikerrel felrobbantottunk ellenséges aknákat. A Lens, Roil városokra irányzott ellenséges tűz a lakosság köréből újabb áldozatokat követelt. Royeban megöltek egy gyermeket; 2 asszonyt és 1 gyermeket megsebesítettek. Az Argoncokban robbantásokkal elpusztítottunk a La Fille Morte magaslaton francia őrlásokat és megszállva tartunk harcvonalunk előtt egy ellenséges tölcserét. A Maastól nyugatra megismételték a franciák a Morte Homme elleni erőfeszítéseket, két ízben tüzérségi zárótüzelésünkkel halomra löttük őket.

Egy harmadik támadásuk súlyos veszteségeik mellett állásainknál omlott össze. A Caquettes erdőcske közelében levő árok részért folyt elkeseredett kézi gránát harcok eredményeképpen ezen erdőcske este ujra birtokunkba került. Éjjel sikerült a franciáknak ott lábukat ismét megvetniök. A folyótól keletre a Haudromontól délre élénk gyalogsági tevékenység volt közelharc eszközökkel.

Az ágyutüz a Maas terület egész harcizakaszán mindkét részről megszakítás nélkül éjjel nappal rendkívüli hevességgel tartott. A Fresnesen, Voevrétől északnyugatra lévő vidéken a 154. francia hadosztályhoz tartozó katonákat fogtunk el.

Ezzel megállapítást nyert, hogy az ellenség az említett helység és Avocourt közti területen február 21 ike óta összesen 31 gyaloghadosztályt vetett harcba, amelyek közül ezenfelül 4 hadosztály hosszabb pihentetés és különösen az 1916. évi korosztályból való felfrissítés után másodsor jutott tűzbe és kétszer szenvedett vereséget.

Véres orosz veszteségek.

Keleti hadszíntér.

Tegnap is véres veszteséggel meghiusultak az oroszok támadási kísérletei Karbulovkától délkeletre levő akadályaink előtt.

Balkáni hadszíntér.

Lényeges esemény nem történt. (Min. eln. sajtóosztálya.)

Husvétii illatszerek, parfüm és manikür-kasetták, kölnivizek nagy választékban a legesinosabb kivitelben kaphatók Farkas István „Apolló” Drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B

Markovits és Weinberger cég tavaszi újdonságai

megérkeztek

és pedig: felöltők, blousok, pongyolák, alsó szoknyák leibchenek, férfi és női fehérneműek, valamint vásznak, divatelmék és selymek. Közismert női szabósága a legdivatosabb costumöket a legelőnyösebb árban készít.

Telefon 9-011

Látogatás az Óránál.

Különóra-tudósítónktól.

Abból az alkalomból, hogy az időszámítást egy órával előbbre veszik, meglátogattam a szóbanforgó Órát. Bemutakoztam, mire ő udvarias ketyegéssel válaszolt. Közöttünk a következő beszélgetés fejlődött ki:

— Mit mond óraságod a miniszterelnök rendeletéhez?

— Óh, kedves Rip, pardon riporter ur, gondolhatja ön mit értek... ez az erőszak...

— Hogyan, erőszak?

— Igen... ez a rendelet... mutatómat egy órával előretolják... Képzeld, eddig nyugodtan ketyegtem és haladtam előre, körbe-körbe. Minden órában hatvanat léptem, minden tizenkét órában... de hagyjuk, a számítás fáraszt... követtem a parancsot: ora et labora és mentem előre, olykor hátra... tudja, ezek a gyerekek, olyan huncutok, belém néztek, kerekemet megforgatták, szét akartak szedni, úgy szerettek...

— Kedves mester...

— Igen, igen, beszéljünk a jóról, de tudja, az emlékek... nos, tebát én mindig lépésről-lépésre, azaz pereről-percre haladtam előre s most... megáll a kerekem, ha rá gondolok...

— Nem szabad megállani, öreg Óra, azaz öreg nr...

— Kérem járna maga 24 óráig maga is megállna.

— De őnt felhúzzák!

— Tegyük örömmel is ezt. De ne gorombásodjék velem, mert ütök... Hát esedezem, most előretolnak egy órával... engem, aki mindig becsületesen késtem, vagy jól jártam.

— Rosszul jár ön, ha ilyen vicceket mond...

— Nos, engem előretolnak... Nem vagyok én papírár, vagy husár, hogy ugorjak hatvanat, uram, hatvanat... éjjel gyanutlan emberek lefektűznek és sammit sem sejtjenek, engem előre ugrasztanak és a gyanutlan polgárok reggel 6 kor 7 kor kelnek fel...

— Én reggel délben szoktam felkelni.

— Még ha nappal csinálnak ez a dolgot. (Sir.) Ó, mit mond apám a Nap. Eddig együtt jártunk, feküdtünk.

— Szegény öreg Ór...

— Ne, ne mondja ezt. Apám, a Nap, mindig tőlem kérdezte: Felkelhetek? Van már hat óra. S ha én mutattam neki az ujjaimmal: hat ötven, akkor ő felkelt, vagy lenyugodott. Viszont őt kérdestem sokszor délben: üthetek delet? Mire ő igenelt.

— Próbált volna nemelni...

— Óh és most elválnak, én és a Nap. Külön fogunk járni, én előtte egy órával. Sehande, szegény, ami van. Amint az öregot ismerem, amilyen megcsontosodott, nem enged szokásaiból és akkor... mindig én elől, ő hátul...

— Akkurát a megvert cigány esete: hol én elől, hol ő hátul...

— Kedves Rip és a szegény. Azt fogják rólam hinni, pedig nem is akartam, esküszöm, ártatlan vagyok...

— Jó, jó, öreg pásztoróra...

— Igen, ártatlan. Erőszakkal előre tolják a mutatómat... az emberek rosszak.

— No?

— És azt fogják hinni, hogy én egy futurista vagyok, egy modernista költő, hogy előbbre járok, többet mutatok, mint ami van, hogy én, oh, hogy én a tekintetes Ady Endre ur vagyok...

— Nagyságos!

— Ó nagyságos uram, korán kell kelnem, korán feküdnöm, a tyukok se fognak nekem hinni, csalom a magyart, óh, óh, óh.

— Csillapodjék szép, szomorú Óram.

— Igen, csillapodom. Vigaszt ad a tudat, hogy lesz még szeptember harmincadika s visszamegyek a régi életmódra. Rendes időt mutatok, nem kell mindig másról beszélni, többet bementeni... Oh, ez megvigasztal. (Habozva) De most egy diszkrét kérdést?

— Ketyegjen, Órácskám.

— Mondja: ezental is ki leszek világitva?

— Persze, a spórolás önre nem terjed ki.

— Es az is felettem lesz, hogy **Pontos Idő**?

Az óra ütött s én távoztam,

(sz. d)

A községi alkalmazottak hadisegélye.

Kik tarthatnak még igényt a háborús segélyre?

Biharvámegye községi alkalmazottainak zöme már jórészt megkapta a hadisegélyt. Sőt már a második segélyről is tárgyalnak, hiszen rohamosan közelg az utolsó hónap, amikor felveszik a segély tizedik részletét és ezzel ismét ott találják magukat a lehető legnagyobb drágaságban.

Ennek dacára még mindig vannak Biharvámegyében is olyan községi alkalmazottak, akik még egy fillér hadisegélyt sem kaptak, mert a hadisegély kiutalására vonatkozó miniszteri rendelet nem volt világos és nagyon sok községi alkalmazottnak emiatt nem utalták ki a 2-300 koronát.

A községi jegyzők és más rendszeres tisztviselők már két hónappal ezelőt megkapták a segélyeket. A többi alkalmazottak, akik pedig szintén rá vannak utalva a segélyre az őket ért sérelem miatt felebezéseket edtek be a segélyt megállapító alispáni határozat ellen. A felebbezésekre a belügyminiszter tegnap küldte le intézkedését.

E szerint Nagy Béla volt bihari segédjegyző jelenleg bojti jegyző ügyében még most sem döntött a miniszter, hanem bizonyos pótlásokat rendelt el.

Glica Péter biharmezői segédjegyző és Mairescu József dágánfalvi jegyző hadisegély kiutalását a miniszter jóváhagyta, mert nevezettek már 1916 január előtt megválasztott tisztviselői voltak a községeknek.

Bagosi Mihály, Takács Antal, Joo István és Neszmirák Gyula rendőrbiztosok segélye felett egyelőre nem döntött a miniszter, hanem elrendelte, hogy a négy rendőrbiztos képzettségére vonatkozólag terjesszen fel hiteles adatokat.

Szucsú Mihály biharkristyóri segédjegyzőnek hadisegélyt nem adhat a miniszter, mert elsősorban nincs is megválasztva, másodsorban pedig nincs is jegyzői oklevele.

Szabó Sándor érmihályfalvi, Lukács Sándor margitai, Kovács József komádi irnokoknak és végrehajtóknak, Roksza György nagyfaluzei, Székán Ferenc érmihályfalvi, Nagy Lajos margitai, Kuglis János barát-kai irnokok és kézbesítők részére 200-200 korona segélyt állapított meg a miniszter.

Egyben kijelenti a miniszter, hogy azok a községi alkalmazottak, akik életfogytiglan

vannak megválasztva és rendszeres állást töltenek be a községeknél, feltétlenül segélyezendők. Így azok az irnokok, akik egy-szersmint végrehajtók és kézbesítők is, de életfogytiglan vannak megválasztva, szintén segélyezendők. A miniszternek e rendelete alapján Biharvámegyéből nagyon sok községi alkalmazott fog még segélyben részesedni.

Molnár Ferenc sarkadi pénztári ellenőr államsegélyét a miniszter jóváhagyta, mert Molnár végleges megválasztott alkalmazottja a községnek.

Katonák husvétja.

A katonák husvétját az idén is a szeretet teszi meleggé. Az összes kórházakban és üdülő telepeken kiosztják a szeretet csomagokat, melyeket nemeslelkű közönségünk ismét összeadott. A nagyobb kórházakban, így a csendőriszkolában, hadikórházban, gimnáziumban, Csarnokban, Vörös-Kereszt kórházban stb. tartandó ünnepeken szivesek voltak közreműködésüket felajánlani Garzó Adél, Mándoki Gizi, Thuray urleány Budapestről és Bihari Ákos.

A szeretet csomagok beszerzésére még következő adományok érkeztek: Fássy Lajos 10, Nagy Ödönne ivén: Sal Ferencné 5, Száhlender Károlyné 3, Imrik Sándor 10, Veiszlovits Lajos 10, Sach Miksa 5, Tarr Klementin 5, Kozma Iván 6, Harnos Gáborné 5, Balázsházy család 30, dr Lábán Lajosné 10, Saárossy Repiller Béláné 10, Müller János 2, báró Luzsénszky Lenke 10 koronát.

Kelácsot, cigarettát, mézest küldtek: özv. Nagy Ödönne, özv. Bozóky Béláné, Németh Istvánné, Hanzel István, Kiss Andrásné, ifj. Popper József, Verner Kálmáné, Bardón Ferencné, Amigó Mariska, Kohn Lajos, dr Molnár Imréné. Perselyekben gyűlt: Benedek cukorka üzlet 1126, Royal kávéház 11, Széchényi vendéglő 1032, özv. Plesz Aronné 20, Stepper Ottó 78 fillér, Nosz Gusztávné kalács, cigaretták, Sáncz-utca V-öd osztály 1 korona, cigaretták. Mind-ezen adományokat hálásan köszöni a Vörös-Kereszt Egylet.

Husvétü ünnepély a gimnázium hadikórházában. A főgimnázium és a jogakadémiai hadikórház sebesültjeinek kedves kis ünnepség keretében adták az ajándék csomagokat tegnap délután.

A sebesültek a főgimnázium dísztermében gyűltek össze, ahol Bihari Ákos, a nagyhirű, kiváló színművész az orronológót adta elő Rostand Cyránó de Bergerac-jából, azonkívül Petőfinek több háborús költeményét szavalta, ismert művésztével.

Szmetka L. Ödön főgimnáziumi igazgató keresetlen szavakkal igen szép beszédben tárta elő a mostani husvétot a sebesülteknek, kiket könnyekig meghatottak az igazgató meleg szavai.

Andrészek Aranka több szép dalt adott elő igen sikerülten, Papp Károly szép hegedűkísérettel.

A szépsikerű ünnepségért a kórház vezetője mondott köszönetet a hadikórház sebesültjei nevében.

Nagy elismerés illeti meg Eleméry Ferencné, aki nagy buzgósággal munkálkodott, hogy a sebesülteknek ezt a husvétot minél emlékezetesebbé tegye.

Ez alkalommal Eleméry Ferencné hálás köszönetet mond mindazoknak, kik közreműködésükkel s adományaikkal a katonák husvétü ünnepjüket sikerébe hozták. Adakoztak: Szontagh Gusztávné 20 csomag, Haltenberger Vilmosné 20 K, 20 csomag, 12 üveg bor, Nadányi Jenőné 10 K, Fabricius Dezsőné 10 K, Lukács Ödönne 20 csomag,

Biszterszky Elemérné 10 csomag, L. S. né 5 K, Lakatos Józsefné 10 K, Justh Károlyné 25 tészta, Pálffy Jenőné 500 cigaretta, Südy Gyuláné 20 K, Márkus Rózsi 12 kalács, Porcsalmy Piroska 20 csomag, özv. Vadász Albertné 5 csomag, Zilahy Sebess Gyula 10 K, özv. Sárosi Kapeller Béláné 25 tészta, özv. Sal Ferencné 5 K, Eleméry Ferencné 20 csomag, 10 kalács, 2 üveg bor.

A barakkórházban. A katonai barakkórházban is tartottak tegnap délután egy kis ünnepséget, melyen Balogh Emma, Horváth Erzsike könyörgését mondta el. A sebesülteket a kitűnő előadásban teljesen áthatotta a szép ima. A barakkórházban *Obrincsák Istvánné, Balogh Barnáné* és özv. *Várszeghy Lajosné* buzgólkodtak a katonák husvétja érdekében.

HIREK

Krisztus feltámadott.

A feltámadás ünnepe van ma, annak a történelmi ténynek ünnepe, melyről Szent Pál azt mondja, hogy ez hitünk alapja, mert ha Krisztus fel nem támadt volna, akkor hitünk hiábavaló lenne.

A székesegyházban az ünnepi misét gróf *Széchenyi Miklós* v. b. t. t., megyés püspök tartja, s ugyanő tartja a szent beszédet.

A nagymiséén a székesegyházi énekkar a honvédszenekar kíséretével a következő egyházi zeneműket adja elő:

Resch Mihály: Ecce Sacerdos in esz dur. (Első előadás.)

Resch Mihály: Missa in honorem Immaculatae Conceptionis B. M. V.

Gruber József: Haec dies és Victime paschali. (Graduale és Sequentia. Ötszólamu a capella kar.)

Husvét hétfőjén:

Gruber József: Missa solemnis in d-moll.

Gruber: Haec dies. (Graduale.)

Haller Mihály: Angelus Domini. (Offertorium.)

Introitus és communia mindkét ünnepen: choraliter.

A váradoszi plebánia templomban a nagymiséét *Imrik S. Zoltán* t. b. kanonok, plebános mondja, a második napon ugyanő mondja a szentmisét és a predikációt. Este fél 7 kor az esti ájtatosság alatt *Brém Lőrinc* kanonok predikál.

A Szent László plebánia templomban husvét első napján dr *Lestyán Endre* plebános mondja a szentmisét és a predikációt. Másodnap a nagymiséét dr *Lestyán Endre* plebános és *Glatz Mihály* káplán mondja a szentbeszédet.

A váradoszi plebánia templomban *Szmetka L.* Ödön gimnáziumi igazgató tartja a szent misét és *Halász Gyula* plebános mondja a szentbeszédet. Ünnepe másodnapján *Halász Gyula* mondja a szent misét és a predikációt.

A görög szertartású katolikus székes egyházban hajnali 4 órakor volt a feltámadás. A 9 órai nagymiséét *Radu Demeter* megyéspüspök tartja és *Sztán Illés* kanonok predikál.

Magyar gör. katolikusok *Tisza Kálmántéri* templomában ma hajnalban *Ditz Sándor* lelkész tartotta a feltámadási szertartá-

sokat. Ma husvét első napján délelőtt 9 órakor az ünnepélyes szentmisét és szentbeszédet szintén *Ditz Sándor* plebános tartja.

* **Lapunk legközelebbi száma a kettős ünnep miatt szerdán, f. hó 26-án jelenik meg.**

* **A polgármester itthon.** *Rimler* Károly polgármester tegnap este a fővárosból hazaérkezett.

* **Tisza és Burián kitüntetése.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A Budapesti Tudósító illetékes kelyről értesül, hogy a király gróf *Tisza István* miniszterelnököt és *Burián István* báró külügyminisztert az I. osztályu polgári hadiérdemkereszttel tüntette ki. A királyi kéziratot a hivatalos lap mai száma fogja hozni.

* **A vármegye rendkívüli közgyűlése.** Biharvármegye törvényhatósága májusban rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlésnek két tárgya lesz és pedig a Ludovikán megürsedett helyek betöltése és a vármegye háztartási alapjának számadása. A rendkívüli közgyűlés valószínűleg május 17 én lesz megtartva, mert 20 ára már fel kell terjeszteni a vármegye ajánlottjainak névsorát.

* **Malonyai Dezső halála.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy *Malonyai Dezső*, a Budapesti Hírlap belmunkatársa ma éjjel hirtelen meghalt 50 éves korában.

* **Közigazgatási bejárás.** A Nagyvárad Városi Vasut r.-t. a Teleky-utcai villamos vasuti vonalon gyorsabbá akarja tenni a forgalmat s e célból még egy kiterőt épített. A közigazgatási bejárást a kereskedelmi miniszter május hó 4 ére tüzte ki. Nagyvárad város képviselőjére a köz igazgatási bejáráshoz a város tanácsa *Rimler* Károly polgármestert, *Komlóssy József* gazdasági tanácsost, *Köszeghy József* főmérnököt, *Gerő Armin* főkapitányt és *Rimanóczy Béla* villamos telep igazgatót küldötte ki.

* **A vízvezetési bizottság ülése.** Nagyvárad város vízvezetési, csatornázási és világítási szakbizottsága április 28 án délután fél 4 órakor ülést tart. Ez alkalommal napirendre kerül *Tóth Gyula* vízvezetési főgépész nyugdíjazása és az új főgépész javadalmazásának megállapítása. Partvidelmi munkálatok feletti határozatok, valamint a vasbeton kuszóakna építési munkáinak megtekintése vannak még felvéve a tárgysorozatra.

* **Beteg tiszték jelentkezése.** Mindazon tiszték (havidijasok) és tiszt (havidijas) jelöltek, akik a harcútról visszatérve, betegségük miatt, vagy mint lábadozók magán ápolásban vagy magán kórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, vagy valamelyik pöttestnél vagy az állomáson könnyebb szolgálatot teljesítenek, kötelesek április hó 25 én délelőtt 11 órakor (Ór utca 5. szám alatt) személyesen jelentkezni. — Amennyiben valakit betegsége a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülményt katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvos nem áll rendelkezésre, hatóságilag láttamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. *Obrincsák* ezredes állomásparancsnok.

* **A katonaugyosztály megju-talmazása.** Nagyvárad város törvényhatósága méltányolásul annak az óriási, a hivatalos órákon túlterjedő munkának, amelyet a város katonaugyosztályának tisztviselői és személyzete a háboru kezdete óta kifejtettek, az ügyosztály tisztviselői és személyzete részére 5000 korona jutalmat szavazott meg. A belügyminiszter a törvényhatóság ezen határozatát jóváhagyta.

* **Iskolaszéki ülés.** Nagyvárad város községi iskolaszéke április 27 én, esütörtökön délután 4 órakor a városházán ülést tart. A többek között ez alkalommal állapítják meg az évszázó vizsgálatok idejét s megalakítják a vizsgáló bizottságokat.

* **Szeretetadományok a beteg katonáknak.** A Vörös Kereszt „Jobb kéz” osztálya a Husvét alkalmából szeretetadományokat oszt ki a hazáért küzdő és megsebesült vagy beteg katonák között. A tudóvész ellen küzdő szanatóriumban és a papnöveldei kórházban ápolat katonák részére *Vucskics Julia* urnő eszközölte a szeretetadományok gyűjtését s ő fogja kiosztani a szeretetadományokat. Egy-egy csomagban 2 piros tojás, egy drb 30 filléres kalács és 10 drb cigaretta van. *Vucskics Julia* urnőnél a következők adakoztak: *Vinkler Jozefa* 20 korona, *Vucskics Julia* 20 csomag, *Jancsó Lajosné* 20 csomag és 10 kor., *Szeghy Jolán* 10 kor., *Imrik Lászlóné* 30 kalács, 30 tojás, 300 cigaretta, *Piacsek Sándorné* 20 csomag és 10 kor., *Lukács Gusztávné* 10 kalács, 100 cigaretta, *Szmazsenka Ernőné* 40 dióskalács és 200 cigaretta, dr *Mayer Lászlóné* 20 csomag, dr *Klúgér Aladárné* 10 kor.

* **Halálozás.** *Varga Istvánné* szül. *Sztankovics Etelka*, élete 40. évében, hosszszas szenvedés után elhunyt. Temetése április 23 án délután lesz a Téglavető utca 22. sz. háztól.

* **A Nagyvárad Takarékpénztár hadikölcsön jegyzése.** A negyedik hadikölcsön jegyzése megkezdődött, sőt már meg van a legelső nagyobb jegyzés is Nagyváradon. Mint értesülünk a Nagyvárad Takarékpénztár tegnap tartott igazgatósági ülésén egy félmillió koronát jegyzett saját tárcája terhére. Ezzel a jegyzéssel a Nagyvárad Takarékpénztár másfél millió koronával járult a hadikölcsönhöz.

* **A postások áldozatkészsége.** A nagyvárad posta és táviró főtitkviselői tegnap *Siket Traján* főigazgató elnöklésével értekezletet tartottak, amelyen kivetették a „hadiadót.” A postások szakadatlan áldozatkészségében egy újabb láncszem ez, amely őket a magyar társadalomhoz elválaszthatatlanul fűzi. Abban állapodtak meg, hogy a negyedik hadikölcsönre ki mennyit jegyez s ezt önként, nagy örömmel ajánlották meg. A posta tehát ismerte kötelességét, most is, mint mindig. Nemesak kiválóak hivatásukban, hanem jó magyar emberek is.

* **A Népszövetségi Hitelszövetkezetben** hétfőn — ünnep másodnapján — nem lesz befizetés, hanem kedden délután 3 től 5 ig lehet a befizetést eszközölni. Akik a Népszövetségi Hitelszövetkezetben a III ik Hadikölcsönből készpénzzel jegyeztek, az eredeti kötvényt szíveskedjenek a befizetési napokon átvenni.

Németország nem fogadhatja el az Unió jegyzékét.

Budapest, április 22. (Saját tudósítónktól) Berlinből jelentik: Általános a meggyőződés, hogy a német kormány nem fogadhatja el az amerikai kormány követelését. Ezért a helyzet kritikusan nevezhető.

Olasz csapat mint szimbólum.

Budapest, április 22. (Saját tudósítónktól.) A Giornale jelenti: Az olasz katonákkal megrakott cirkáló nagynehezen megérkezett Franciaországba. Ezeket az olasz csapatokat nem kell erősítésnek tekinteni. Ez csak az antant hatalmas szolidaritását jelképezi.

Egy másik hágai távirat szintén azt jelenti, hogy ezen Franciaországba küldött olasz csapatok csak az antant egységét szimbolizálják.

* **A század ajándéka béna bajtársuknak.** Özvegy Kropp Jánosné váradszöllősi asszonynak huszár fia Kropp Lajos a 2. huszárezred 8 ik századánál teljesített szolgálatot. Egy aknavető robbanása folytán oly súlyosan megsebesült, hogy balkezefejét amputálni kellett. A század tisztikara és a legénység a szegény katona részére 1000 korona segílyt gyűjtött, a mely összegét a század parancsnoka elküldte a szegény katona édes anyjának.

* **Adomány a Szent József intézeti kórház sebesültjeinek.** A Szent József intézeti sebesültek ezúton is hálás köszönetüket nyilvánítják a Bognár és Szántó cégnek a részükre juttatott husvétii szeretetadományokért. A kórház vezetősege.

* **A nagyváradai közönség kedvencei** A Színházi Élet megszavaztatta a közönséget, hogy kik a kedvencei? A husvétii Fedák albumban közli az eredményt és a kedvencek fényképét. A nagyváradai közönség kedvencei Tompa Béla és Sz. Zsigmond Anna.

* **Temetés.** Folyó hó 20-án Nagyráben az uradalmi sírkertben nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra Baróthy Jánost a rétszentmiklósi uradalom intézőjét. A gyászoló testvéreken és rokonokon kívül részt vettek a temetésen Des Escherolles Kruspér Sándor, Des Escherolles Kruspér Gilbert, Podmanitzky báró és az elhunyt jóbarátai, valamint a falu és pusztá népe. A temetési gyászszertartást Szemethy Géza plébános végezte. Az Escherolles család, valamint az elhunyt testvérei és rokonai díszes koszorukat helyezték a koporsóra.

* **Harmincöt milliós hadikölcsön jegyzés.** Az „Adria biztosító társulat” budapesti központja, a tegnapi napon arról értesítette nagyváradai főügynökségét, az Ujvárosi Takarékpénztárt, hogy az újonnan kibocsátandó IV-ik hadikölcsönből, most 12 millió korona összeget jegyzett és az immár negyedizben kibocsátott hadikölcsönökre, 35 millió koronát képviselő, valóban tekintélyes összegű kölcsöncímletet váltott magához. A társulat igazgatósága egyben felhívta összes képviselőit, alkalmazottjait és teljes szervezetét, hogy a jegyzés hasznosságát és hazafias jellegét tekintve, minden tevékenységükkel igyekezzenek a kölcsönjegyzés sikerét előmozdítani.

* **A Vigadó mozgószínházban** a műsor az ünnepekre választékos és szóragoztató Maga a helyiség tiszta levegőjével, kényelmes ülésével a közönségnek mindazzal szolgál, ami egy mozgószínháznál elsőrangú.

* **Ligát alakítottak a külföldi divat ellen!** Czillér Imre nagyáruházának mai hirdetését olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk! — A cégnek csakugyan magyar és német gyártmányú divatárui, valamint legjobb minőségű vásznai és fehérneműi vannak raktáron! Állandó fehérnemű varoda és női ruha szabóság a hol méret után a legsikerültebb Costümök valamint gyönyörű ruhák és Blouzok készülnek.

* **Beiga nyul** egy pár eladó. Uri-utca 40.

* **Husvétii Karneval Nagyváradon.** Aszódi Mihály cukorka, kávé, tea és déligyümölcs üzletibe az összes bőjtii konzervált halak és husvétii tojás cukorkák szebbnél-szebbek megérkeztek. Az árak még az előbbieket, raktáron nagy mennyiségű áru, üzleti vállalatom központi főüzlet Kossuth-utca Sas palota, I. fiók Sas passzaga, II. fiók Zöldfa passage a kabaréval szemben teljesen újonnan átalakítva, úgy hogy a legkényesebb igényű cukorkavevők is, legfinomabb bonbonjait megtalálhatja, III. fiók Rákóczi-ut Csokoládé király Orsolya zárda épület, Kugler Gerbaud bonbonnok főraktára, IV. üzleti vállalatom trieszti kávé és teabehozatal szintén az Orsolya zárda épület Csokoládé király mellett. Telefon főüzlet 635, fiókok telefonja 610. Bőfőző cukorka előjegyzést elfogadok főüzletemben. — Nagyban: husvétii tojás és csokoládé, kávékrém, nápolyi és az összes cukorkák és halakból. Kondenzált tej, „Berna” védjegyű kapható. **Aszódi Kossuth-utca.**

Eladó egy modern magán új ház, rendezett kerttel. Kórház utca 45. szám. Cím ugyanott.

* **A szőlőgazdáknak s a harctéren a katonáknak** nagy lesz az öröme, mert bőven terem bor és gyümölcs, amióta „Peronoszpor”-ral permetezik a szőlőket és a gyümölcsfákat. Utalunk lapunk második oldalán levő hirdetésre

* **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B

* **Bloch hegedűiskolát,** használtat és asztali kottatartót illő árban veszek. Cím a kiadóban.

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. **mirt.** Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zaehlerin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B.

* **Kiadó** Szarvas-sor 15. sz. alatt üzlet-helyiség lakással együtt május 1 től. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **A Magyar Általános hitelbank** helybeli fiókja ügyfelei kényelmére áruosztálya (cukor, gabonacsztály) részére új 10—03 számú telefont szereltetett fel, mely helyközi beszélgetésekre is használható.

* **A Bihar megyei takarékpénztár** közli, hogy bekebelezés vagy más jó fedezet mellett normális kölcsönöket készséggel folyósít.

* **Gyurjad Gyurka.** Piszkáld ki Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvevő. Rendkívül érdekes lemez újdonságok Rákóczi ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramafonok, hurkülönlegességek Gramafonok, hangszerek olcsó szakaszerű javítása.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toillette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Sinoleum és szőnyegház

HAAS LIPÓT

Nagyvárad, Rákóczi-út 5.
Telefon 4 63

Szövetszőnyeg osztályon:

JUTE ebédli szőnyeg 10' — K-tól
Tapestry „ „ 18' — „
Nyírott „ „ 30'50 „
Ágyelő szőnyegek 3'70 „
Mindennemű futószőnyegek 1'70 „

Cocos futószőnyegek.

Lablörök.

Hencsertakarók, ágy- és asztalterítők, függönyök dus választékban.

Réz függönyrud 3 K 60 fillér.

Legújabb táviratok.

Az antant gazdasági tanácskozása.

Budapest, április 22. (Saját tudósítónktól.) Párisból a Havas ügynökség jelenti. Az interparlamentáris gazdasági bizottság június 14 én Poincaré elnökle alatt összeül. Anglia 42, Oroszország 43, Szerbia 14 és Portugália 10 kiküldöttel fogja magát képviseltetni. Oroszország is küld képviselőket.

A görögök összetűzése olasz csapatokkal.

Budapest, április 22. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: Epirus határán olasz és görög csapatok között összetűzések voltak. Az esetről csak Toskai képviselő felszólalásából értesültek. A Valenából Tepaliné felé elűzött olasz csapatokat a görög csapatok megállították és visszakergették. A határ egyéb helyein is voltak összetűzések. A görög csapatok ezen összetűzése az olasz kormánykörökben visszás hangulatot keltett.

SZINHÁZ. KÖZGAZDASÁG

Heti műsor.

Vasárnap délután: Kis király.
 Vasárnap este: Sárga csikó.
 Hétfőn délután: Trilby.
 Hétfőn este: Mágnás Miksa (Bérlet-szünet.)
 Kedden: Mágnás Miska. (Kis bérlet I. sz. B.)
 Szerdán: Mágnás Miska (Kis bérlet II. sz. C.)
 Csütörtökön Mágnás Miska (Kis bérlet III. sz. A.)
 Pénteken: Mágnás Miska.
 Szombaton délután: Embertragédiája.
 Szombaton este: Mágnás Miska.
 Vasárnap délután: Nebántsvirág. (Vajnovszky Vilma fellépte.)
 Vasárnap este: Mágnás Miska (Kezdeté fél 8 órakor.

A színházi hét uralkodó plánetája — mi lehetne más: — a Mágnás Miska. Hétfőtől vasárnapig ez a szenzációs sikerűnek már nem is ígérkező, de egyenesen páratlan népszerűségűvé vált operette foglalkoztatja a műsort. Más színpadi alkotások csak a délutáni előadásokon érvényesülhetnek. Így hétfőn délután a Trilby, szombaton az Ember tragédiája kerül színpadra, vasárnap délután pedig a Nebántsvirág van műsorra tűzve, amely alkalommal a címszerepet Vajnovszky Vilma játssza.

ZENE és MŰVÉSZET.

A húsvéti nagyhangverseny.

Húsvét másodnapján hétfőn este 9 órai kezdettel fog lezajlani a Gyermekbarát Egyesület nagy jótékonycélu hangversenye a Vigadó dísztermében. A közönség nagy érdeklődést tanúsít az estély iránt. Telmányi Emil és Vas Sándor a két közreműködő neve ma olyan elismert nevek a zenei világban, de általában a nagyközönség előtt hogy a meleg érdeklődés nagyon is érthető.

Telmányi Emil Augustia főhercegné szony védnöksége alatt tartott legutóbbi hangversenyén a főhercegné lelkes elismerése mellett köszönetet mondott a fardozásért, mellyel egymásután rendezte hangversenyeit óriási siker mellett a hadijótékonyosságra Hasonló megtisztelő elismerés érte Vas Sándort Csekonics Endre gróf részéről. A nagyváradi filharmonikusok és zenekedvelők társasága, élén Szmazsenka Ernő és Waldmann Béla dr. ral, küldött, ségileg fogadják a művészeket, akiknek díszes babékoszorút nyújtanak át a hangverseny estéjén. A hangversenyt a Gyermekbarát Egyesület napközi otthonai javára tartja.

Jegyeket a hangversenyre a Hegedűs-hirlapiroda árul 2-5 K ig, diákoknak 1 koronáért

SZERKESZTOI POSTA.

G. J. Rendkívüli sajnálatunkra a cikk olyan későn érkezett, hogy a mellékletre sehogy sem tudtuk a már kiszedett anyag miatt elhelyezni, (az idén a nyomdai személyzet nagy részének hadbavonulása folytán korábban kellett a mellékletet kiszedetnünk) a főlapról pedig a közbejött aktuális események szoritották ki. Olyan érdekes és értékes azonban a cikk, hogy a legelső alkalommal sorát ejtjük.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság Csekonics Endre gróf elnöklésével tartotta meg évi rendes közgyűlését. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen Harkányi Frigyes bárót az igazgatóság elnökévé, Ormódy Vilmost vezérigazgatóvá és Balaban Adolfot vezérigazgató helyettesé választották meg. A közgyűlésről a következő tudósítást közlik velünk:

Az igazgatósági jelentés kiemeli, hogy a múlt, második háborus üzletév végső eredménye 6,995.923 koronás nyereség tekintélyes volta ezuttal főképpen az elemi biztosítási ágakból, s ezek közt is elsősorban a tűzbiztosító üzletből ered. Ellenben az életbiztosító üzletben az a körülmény, hogy a férfilakosság java a harcúterem var, az évi új életbiztosító szerzemények szembetűnő esőkénésében éreztette hatását. Az emberéletnek a háboruval járó fájdalmasan nagy pusztulása a társaságnak az előző évhez képest körülbelül másfélmillió korona összegű halálzási kártöbbletet okozott. A társaság azonban képes volt a háborus hátrányokat más, kedvező tényezőkkel a legteljesebben ellensúlyozni Hadi kölcsönre a társaság eddig összesen 57,500.000 koronát jegyzett, tanúságot téve arról, hogy hiven hazafias adományaihoz, a maga ügyét a nemzetével elválaszthatatlanul szolidaritásnak ismeri. Ennek megfelelően, nem tekintve az első háborus évben hozott bőszeges közélső áldozatait, a társaság a múlt év folyamán további 104.730 koronát fordított a háboruval összefüggő különleges jótékony célokra. A társaság félszázados fennállása emlékeztetőre tett 500.000 korona tőkeösszegű hazafias és emberbaráti rendeltetésű alapítvány évi kamatjának hovaforrását az igazgatóság egyelőre eldönteni nem javasolja. Az összes alapszabályszerű levonásokon kívül, az igazgatóság a nyereségből még a tisztviselői nyugdíjalapnak 250.000 korona, a külön tartaléknak pedig 1,155.000 korona összeggel való növelését indítványozza. Végül 3,200.000 korona összeg kerül felosztásra, a mi minden egyes egész részvény után 800 koronás osztaléknak felel meg. A közgyűlés a múlt évre vonatkozó fölmentést minden irányban megadta. Ezen a kormányzó testületi választás volt meg a következő eredménnyel: Elnök: Csekonics Endre gróf, alelnök Bánffy György gróf, választmányi tagok: Antal Géza, Batthyány István gróf, Bathlen József gróf Cziráky József, gróf Darler Henrik, Erdődy Rudolf gróf, Gaál Jenő dr, Karácsonyi Jenő gróf, Károlyi Gyula gróf, Schoeller Pál lovag, Széchenyi Pál gróf, Szitányi Géza, Szmercsányi Jenő, Weisz Manfréd, Wenckheim Dénes gróf és Zichy Aladár gróf. Igazgatóság: Balaban Adolf, Berzeviczy Albert, Gergely Tódor, Hajós József, Harkányi Frigyes báró, Ormódy Vilmos és Zichy János gróf. Felügyelő bizottság: Burchard Bélaváry Konrád, Libits Adolf, Németh Titusz, Radvánszky Géza báró és Üchtritz Zsigmond báró. A közgyűlés után tartott alakuló igazgatósági ülésen az eddigi gyakorlathoz képest Harkányi Frigyes báró az igazgatóság elnökévé, Ormódy Vilmos vezérigazgatóvá és Balaban Adolf vezérigazgató-helyettesé választották meg. Itt említjük meg, hogy a mai közgyűlésen a részvényesek nevében két szónok méltatta a társaság kormányzó testületét és a vezérigazgatókat, valamint a tisztviselői kar érdemét, mire a közgyűlés a kormányzó testületnek és a tisztikarnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

A szerkesztésért közigazgatási feladatok:
Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetések

Kiadé

a Biharmegyei Takarékpénztár Kossuth-utcai székházában egy II. od emeleti 4 szobás lakás f. évi aug. 1-től.

Vas és rézágyak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodronyágybetétek: összehajtos ágyak eredeti gyári árakon kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.

M. Kir. Marhasó nagyáruda,
 Sónagyraktár.

Spitzer Sámuel és Fia
 Nagyvárad.

Ajánl:

Legjobb minőségű gépolajokat, henger és motorolajokat, millediumi égőolajat (Pyrolin), merevgépszirt (tavotte). Elsőrendű kocsi-kenőcsöket, eredeti németországi, importált, répamagvakat, államilag ólomzárolt, legelső rendű luczernamagot és minden más gazdasági cikket.

4. szám.

Bächer-féle Sack ekék, valamint egyéb gazdasági felszerelések jutányos árban kaphatók

Andrényi Károly és Fiajánl
 Nagyvárad.

JANKY ANTAL UTÓDA

(Cégtulajdonos Csatáry József.)

A legrégebb fűszerüzlet Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz beszerzési viszonyok dacára mindenből teljes raktárkészletet tart.

Megérkezett a

kékkő és raffia

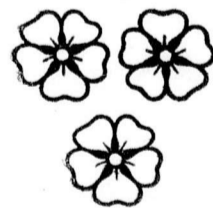
ifj. POPPER JÓZSEF-hez.

Ajánlja továbbá dúsan felszerelt fűszerüzletét.

Róth M. Utóda

Nagyvárad legrégebb divatáru üzlete

Nagyvárad, Bémer-tér.

Alapított az 1846. ében.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönököt ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönököt is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

Flegman Ármin

Nagyvárad,
Bémer-tér.

Wien,
Postgasse.

Ajánlja
dús raktárát kosztümszö-
vetek, selymek, vászon
asztalneműek, női felöltők
és blousokban

áremelés nélküli árban!

Kosztümök és ruhákmérték
után legjobb kivitelben.

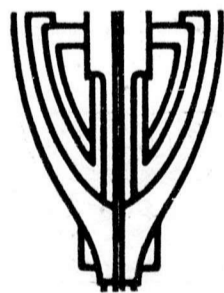
Ifj. ÜLLMAN IZIDOR és FIA
fűszer nagykereskedők.

Nagyvárad, Nagypiac-tér

WURST JÓZSEF CÉG

Nagyvárad, Rákóczi-ut,
Rimanóczy palota.

Ajánlja friss töltésű bel- és
külföldi bor- és gyógy-
ásványvizeit, fűszer és cse-
megeáruit.

Eladó széna.

Várostól 10
percnnyire.

Cím a kiadóban.

Kiadó legelő.

Dusafalva ha-
tárában 303
hold legelő
azonnal kiadó.
Ertekezhetni a
Polgári taka-
rékpénztárnál,
Nagyváradon.

A MŰJÉG

napenkénti rendszeres szállí-
tását megkezdtük, megrende-
léseket köszönettel veszünk,
előfizetéseket elfogadunk és
előzékeny, pontos kiszolgálá-
sról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, ko-
csizó és igás szerszámok, kocsi-
ülés, lábvédők és szerszámiak-
kok raktára.

A Steiner-féle sütőde és cukrászda

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 7-41.

Mihelyfő Jenő

fűszer, déligyümölcs,
denaturált szesz,

gyarmatáru
nagykereskedés

Nagyvárad, Szent László-tér 10.

Telefon 14.

Husvétii cikkekben vezet

Kádár János cég

Nagyvárad legforgalmasabb üzlete

Gyarmatáru
nagykereskedés.

Gyógy- és ásványvizek
főraktára.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 3.
Telefon 85.

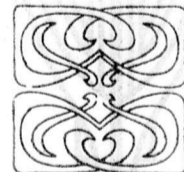
Rigler József Ede

papírnemügyár részvénytársaság

BUDAPEST

Központ: VI. Rózsa-utca 55.

Raktárak: V. Erzsébet-tér 19., IV. Egyetem-tér 5-6.
Rustsuk (Bulgária)

Fiókraktár:

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.
Telefon 8-20.

Első magyar általános biztosító társaság, Budapesten.

I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

KIADÁSOK.		Ötvennyolcadik évi zárszámla 1915. január 1-től december 31-ig.				BEVÉTELEK.					
		korona		fill.				korona		fill.	
I. Tűzbiztosítás.						I. Tűzbiztosítás.					
Kifizetett károk és költségek, levonva viszontbiztosítási károk és költségek	3.881,927	92				Az 1914. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után	10.582,519	61			
Függőben maradt károk tartaléka	1.481,543	61				A háboru folytán el nem számolt külföldi üzletek díjtartaléka	1.296,620	57			
Szerzési és igazg. költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levonásával	798,250	09				Tűzbiztosítások után bevett díjak és ille- tetékek	21.176,963	74			
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	424,026	11				levonva: törlesztett és viszontbizt. díjak	10.538,100	77			
Postabérek	151,929	19				Az 1914. évben függőben maradt károk tartaléka	90,532	26	23.376,574	41	
Adományok hadikölcsönre	104,730	—									
A tűzbiztosítási üzletet terhelő igazgatási költségek	1.807,880	—				II. Szállítványbiztosítás.					
Behajthatlan követelések leírása	24,591	48				Az 1914. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után	100,000	—			
A háboru folytán el nem számolt külföldi üzletek díjtartaléka	1.549,568	90				Szállítványbizt. után bevett díjak és ille- tetékek	22,245	66			
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után	10.688,862	97	20.793,305	27		levonva: törlesztett és viszontbizt. díjak	75,340	—	197,585	06	
						Az 1914. évben függőben maradt károk tartaléka					
II. Szállítványbiztosítás.						III. Jégbiztosítás.					
Kifizetett károk és költségek, levonva viszontbiztosítási károk és költségek	8,324	85				Az 1914. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után	489,149	63			
Függőben maradt károk tartaléka	90,715	81				Jégbiztosítások után bevett díjak és ille- tetékek	5,158,803	15			
Szerzési és igazg. költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levon.	2,795	26				levonva: törlesztett és viszontbizt. díjak	3,261,510	94			
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	100,000	—	201,895	92		Az 1914. évben függőben maradt károk tartaléka	45,318	22	2.431,765	06	
III. Jégbiztosítás.						IV. Betörésbiztosítás.					
Kifizetett károk és költségek, levonva viszontbiztosítási károk és költségek	1,150,575	50				Az 1914. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után	500,000	—			
Függőben maradt károk tartaléka	33,430	96				Betörésbiztosítások után bevett díjak és ille- tetékek	562,402	87			
Szerzési és igazg. költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levon.	305,709	75				levonva: törlesztett és viszontbizt. díjak	276,724	85			
Bélyegilletékek	66,216	44				Az 1914. évben függőben maradt károk tartaléka	15,765	06	792,430	91	
Behajthatlan követelések leírása	1,231	52									
A folyó évben lejárt több éves jégbiztosítások esedékes tart.	24,105	26				V. Egyéb bevételek.					
A következő évek készpénz-díjtartaléka	521,299	23	2.322,598	66		Szelvény-, takarékp., váltó- és egyéb kamatok, árfolyam- nyereség idegen pénznemek után, valamint társasági házak tiszta jövedelme			2.253,651	59	
IV. Betörésbiztosítás.											
Kifizetett károk és költségek, levonva viszontbiztosítási károk és költségek	32,444	75							29.032,666	63	
Függőben maradt károk tartaléka	37,258	67									
Szerzési és igazg. költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levon.	119,125	27									
A következő évek készpénz-díjtartaléka	500,000	—	688,828	60							
1915. évi nyereség			5,045,498	09							
			29,052,066	63							

VAGYON.

Mérlegszámla 1915. december 31-én.

TEHER.

VAGYON.		korona		fill.		TEHER.		korona		fill.	
Központi pénzkészlet	602,740	47				Részenyelvek	8,000,000	—			
Értékpapírok és kamatozólag elhelyezett tőkék:						Nyereménytartalék	8,000,000	—			
külön kimutatás szerint	47.101,025	06				Külön tartalék	1,613,382	69			
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalpójának értékei:	3.748,550	—				Jégbiztosítási külön tartalék	2,000,000	—			
Ormsody Vilmos-alap értékei:	99,115	83				Készpénzdíjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után	11.100,162	20			
"Ormsody Ormsody Amélie alapítványa" értékei:	42,832	90				A háboru folytán el nem számolt külföldi üzletek díjtartaléka	1,549,563	90			
Első magyar általános biztosító társaság "Tűzoltók segélyalapja" értékei, jettében a m. k. r. állampénztárban	66,503	13				Függő károk tartaléka:	1,642,919	05			
Állami kamatok	178,147	56				Különféle hitelvek:					
Leszámlált váltók	1,027,700	—				a) a magyar hadikölcsönökből jegyzett kötvényekre hátralék	15,000,000	—			
Társasági házak	5,088,714	88				b) egyéb követelési maradványok	2,109,912	59	17,109,912	59	
Kulönte adások:						Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok	297,800	—			
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél	3,848,027	20				Tisztviselők és szolgák nyugdíjalpja**	3,759,214	08			
b) Maradványok idegen biztosító intézeteknél	1,725,219	38				Különféle alapok:	4,005,179	63			
						Életbiztosítási osztály folyószámlán	1,730,903	63			
						1915. évi nyereség:	5,045,498	09			
						* Az ideai hozzájárulásokkal 3.463,811 kor. 84 fillérré emelkedett.					
						** A matematikai mérlegben szereplő külön alappal, valamint az ideai hozzájárulással 5.238,367 kor. 71 fillérré emelkedett.			63.518,565	86	

II. Életbiztosítási üzlet.

KIADÁSOK.

Ötvenharmadik évi zárszámla 1915. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

KIADÁSOK.		Ötvenharmadik évi zárszámla 1915. január 1-től december 31-ig.				BEVÉTELEK.					
		korona		fill.				korona		fill.	
Visszavett kötvényekért	2.626,428	59				A múlt évből áthozott díjtartalék	180,818,002	76			
Haláleset után kifizetett károsaság	6.255,278	57				Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után	1,081,561	18			
Lejárt kiházasítási tőkékért	6.302,268	28				az előbbi években kiállított kötvények után	24,504,180	42			
Kiházasít. biztosításoknál haláleset követk. díjvisszatérítés	78,522	86				a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények	198,114	51			
Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka	2.595,071	78				Illetékek	393,043	12			
Függőben levő kiházasítási tőkék tartaléka	1.367,976	35				Levonva: törölt kötvények és díj- nyugták	26,176,899	23			
Évzáróadókért	541,673	78				viszontbiztosítási díjak	2,660,962	62	24,515,946	61	
Bélyegadókért	485,787	04				Kamatjövdelem			8,612,796	99	
Irodai bér, postadíjak, nyomtatványok, uti- és egyéb költs.	1,191,247	74				Mult évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka	1,518,551	46			
Tiszt. fizetések	330,565	45				Mult évi függőben volt kiházasítási tőkék tartaléka	776,796	74	2,295,34	20	
Adóért	83,327	91									
Orvosi díjakért	5,578	78									
Szerzési és díjbehajrási költségek	96,247	66									
Behajthatlan tartozások leírása	70,434	25									
Kisorsolt biztosítások tartaléka	4,000	—									
Díjtartalék az év végén	190,347,555	03									
1915. évi nyereség	1,950,425	49							215,242,084	56	
			215,242,084	56							

VAGYON.

Mérlegszámla 1915. december 31-én.

TEHER.

VAGYON.		korona		fill.		TEHER.		korona		fill.	
Értékpapírok és kamatozólag elhelyezett tőkék külön kimutatás szerint	162,309,755	57				Díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után	190,347,555	03			
Tulajdosi csoportok értékpapíraival:	71,527	40				A nyereségreszesedéssel biztosítottak biztossági alapja	1,629,753	99			
Állami kamatok	1,486,623	91				Kiházasítási tőkék nyereséménye	862,081	93			
Jelzálog-kölcsönök	389,900	—				Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka	2,595,011	78			
Kötvénykölcsönök	25,001,682	—				Függőben levő kiházasítási tőkék tartaléka	1,367,976	35			
A központ tartozása folyószámlán	1,730,903	63				Tulajdosi csoportok számlája	71,089	88			
Vezér- és felügyelőségek és mások tartozásai	8,039,827	02				Előre fizetett díjak	20,579	06			
						Fel nem vett nyeresemények 1914. évről	74	00			
						Kisorsolt biztosítások tartaléka	4,000	—			
						Viszontbiztosító intézetek és mások követelése	182,219	03			
						1915. évi nyereség	1,950,425	49			
									199,080,319	53	

Budapest, 1915. december hó 31-én.

Frank Henrik, a központi könyvezés főnöke.

Az igazgatóság:

Balaban Adolf, Berzeviczy Albert, Gergely Tódor, Hajós József, báró Harkányi Erigyes, Ormsody Vilmos gróf Zichy János.

A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találtuk.

Budapest, 1916. március hó 23-án.

A felügyelő bizottság:

Burchard-Béla-váry Konrád, Libits Adolf, Németh Titusz, báró Radvánszky Géza, báró Uechtritz Zsigmond.

Ligát alakítottak a külföldi divat ellen

a magyar uri hölgyek azért, hogy drága pénzen ne vásárolhassa senki a francia és angol gyárosoknak és kereskedőknek Svájcban átcsémpészet divatcikkeit. Hazafias kötelessége tehát ma minden asszonynak és leánynak, hogy ruha és divatáru szükségleteit magyar- vagy németországi gyármányokból, melynek legdusabb raktára

CZILLÉR IMRE NAGYÁRUHÁZÁBAN

(Szent László-tér) vannak felhalmozva, szerezze be a legolcsóbban, legjobb minőség és legizlésebb kivitelben. Különösen ajánljuk a hölgyközönség figyelmébe

a tavaszi és nyári idény kedvező bevásárlási alkalmát

Costüm gyapju szövetek.

Mosó kelmék.

B ti-ztok. Zetirek.

Blous és ruhaselymek.

Gyönyörű blousok és napernyők.

Selyem kabátok és nyakrüschoök.

Legujabb ridikülök.

Kézimunkák és anyagok.

Gyermekruhák, kötények.

Kalapok, keztyük, harisnyák.

Trikók.

Baby kelengyék.

Sport és tenisz ruhák.

Fürdő és uszó ruhák.

Utazó bőröndök és kosarak.

Vásznak.

Schroll-féle chifonok.

Asztalnemű és fehérneműek.

Menyasszonyi kelengyék.

Szőnyeg, függöny, ág- és asztal-terítők.

Paplanok.

Továbbá uri divatcikkék és katonai felszerelések.

Czillér Imre nagy divatáruházában

Nagyváradfi fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárepüle

Rákóczi-ut 2. Bazárepület.

Zöldfa-utca 7.

Nagyváradfi fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárepület

Rákóczi-ut 2. Bazárepület.

Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

a tavaszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR r. t.
fióküzleteiben.

Gyármányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.

Melléklet a Tiszántúl 1916 április 23-iki (husvét) számához.

Húsvét.

Új Sion templomát építjük.

Irtá: Dr. KRÜGER ALADÁR.

A völgy patakja: vér.
A rét harmatja: vér.
A könny ostromja föl
A fellegekbe ér.
Feltörnek régi, rettentő sebek
És mind pirosló, friss vértől csepeg.
Elmult a békés, tespedt éjszaka,
A vérnek támadt szörnyü hajnala.

Harc zászlaja lobog,
Vad harci mén dobog,
Halált szór tizezer
Tátott ágyútorok.
Karddal szántjuk fel a határokat,
Embert vetünk el s a halál arat,
Mely fölfegyverzett esontos két kezével
Meg nem pihen most sem nappal, sem éjjel.

Hej, büszke véreim,
Látjátok sápadt homloktok felett
A harcok rémein
Túlvillogó zord Káin-bélyeget?
Amerre tekint a szem: ég a mező,
Város, falu: romhalom és temető
S hol egykor a béke virága virult:
Ezernyi sirhanttal beszélve az út.

Ott ment dübörögve a harci vonat.
Rajt' büszke, vitéz dalidink.
Szélvész be nem érte tűnő nyomukat,
Gátat neki senki sem állít!
Háromszinü zászlót
Lengette a szél.
Előre, előre,
A harci mezőre!
Honvéd szuronyáról,
Huszár rohamáról
Új hősege új hegedőse beszét! —

S jött vissza a halk csatateri vonat.
Sápadtak rajt' a vitézek.
Vér ülte gyötört, komor arcaikat,
Nincs vig zenező, kacaj, ének.
Ruhájuk, a büszke,
Híres esukasziurke
Megtépve, golyó nyoma rajta —
Bajtársaik ezreit ott Uzsok alján
Befőlte, szelíden reája omolván
Kárpátok avarja . . .
S szemfedőjük szürke színét,
Néma hősök porló szívét
Hóval lepi be a tél,
Hóval lepi be a tél . . .

Szürke szín — s fekete bánat,
Mely belőle szerteárad.
Szürke szín — s mégis belőle
Új dicsőség szállt a földre.

Fényesebb a napsugárnál,
Gránát-tüznél, villámlásnál!
Ifjú özvegy, apró árva,
Ti apák, anyák, arák, ha
Rátekinttek s szívetekbe',
Fölszakad egy seb egyszerre,
Mely gyógyulni nem fog többet:
Fojtsátok el azt a könnyet!
Fájó szívek forró vérét,
Szürke hősök szent emlékét,
Visszatértek dicsőségét,
Messze földet mely bejárja:
Tegyük egy új, szent oltárra!

Uram! Templomot építünk Tenéked!
Szebbet, minőt Salamon álmodott!
Im térdendállva nyújtja a te néped,
Magyar néped a nagy áldozatot.
Te szent neveddel küzdök légiója,
Húsz milliónyi nemzet kér, eped:
Ki lesújtasz a gőgös fáraókra,
Ne vesd el, óvd meg ezt a nemzetet!

Uram! Templomot építünk Tenéked!
Lesz hősök sirja: fundamentoma,
Hogy aki ott majd leborul elébed,
Mártírok teste legyen számolya.
Nem lesz sok drága élet elmulása
Csak szálló sóhaj, gyászos pusztulás!
Te vagy, itt valljuk, sírjukon megállva,
Az út, az élet, a feltámadás!

Uram! Templomot építünk Tenéked!
Vérünkkel, könnyel rakjuk falait,
Óh, mert Te bírod az örök igéket,
Melyek balzsamja tűrni megtanít.
Ártatlan árvák apró kis kezéből
Vedd szent oltárod tiszta köveit
S áldó kezeddél, óh Atyánk emeld föl
Vértanu-hősök mártír-gyermekit!

És oltárképül — nézz im lobogónkra!
Két szent királynak hősi vére rajt'.
Ősz honvéd lassan, roskadozva hozza,
Ezer év hirdet róla diadalt.
Vedd oltárodra reszkető kezéből.
Szentkép van rajta s tiszta glória —
Kihez fölsírtunk annyiszor a mélyből:
Nagyasszonyunk, reményünk, Mária!

Uram! Templomot építünk Tenéked!
Dicsőbbet, mint Salamon álmodott!
Palástod óvott minket — s ime néped
Nevére új dicsőség áradott.
Arad, Világos — nem temetők már ma,
Hová a magyar vesztét sírni járt,
Angyalaid fújnak a harsonákba
S hirdetnek nekünk nagy feltámadást!

Uram! Templomot építünk Tenéked!
Föltámadt néped hálatemplomát.
A magyar neve ime újra szép lett,
A honvéd név világot járja át!

Ott süjt Szent László szörnyü csatabárdja;
Itt újra gyűjtjük Hunyadi hírét —
Te vagy mellettiünk győzelmes csatákba',
Legyen, Uram, a glória tiéd! —

Uram! Templomot építünk Tenéked.
Óh gyűjtsd ott egybe magyar népedet,
A büntetést egykor ha megelegled
S szent békéd árad szét a föld felett.
Magyarországra, vértanuk honára,
Nyujts e nemzetre áldva, védve kart,
Hogy meg ne szünjék vérből kelt fohásza:
Isten, nagy Isten: áldd meg a magyart!

Húsvét.

Panaszra hogyha nyitnám az ajkam,
Mert szegény vagyok . . . árva . . . elhagyott,
Jó Istenem! Óh bocsásd meg nekem!

Vig napsugára játszadoz rajtam,
Körülöttem színes tavasz ragyog
S a könnyem egyre hull, a lelkeimen . . .

Ahol most harc van, rombolás tüze,
A gondolatom oda, arra jár.
Van ott is kikelet? van ibolya?
Csókolja arcukat a napsugár?

Mindlunk dús a korzó, üde szép.
Megaranyozza március lehe.
Odafönn vajon most is küzd a tél?
Sok tépett zászlót lobogtat a szél?
S a föld, az árok friss vérrel tele?

Köröttem lüktető, ringó beszéd
Kacagás, élet . . . virágos csapat!
A hegyek közt fenn nincsen zsenge zöld?
Csak vérvirág nyit? véreső fakad?

Lesz még tavasz ott, vig madár az ágon?
Van még a szivben ébredés . . . remény?
Téved mosolygás ott is? Szép halál közt,
Felhő alatt, Kárpátok zord kövén?

Vajon sohasem jut nekik eszükbe
A meleg otthon . . . puha ágy . . . a csend . . .
Vajon még most is mondják: „szép az élet!”
Tudnak örülni néha odafent? . . .

Panaszra hogyha nyitnám a számat,
S a lelkemből fel imádság zokog,
Jó Istenem, hallgasd meg énekem!

Számláld meg már a bús keresztfákat!
Elégeld meg a tenger bánatot.
Óh lásd'. Hisz nem magamért könnyezem.

KOVÁSZNAY ERZSI.

ISTENES BALASSA FERKE.

Mikor kiütött a háboru és elvitték a falu rosszát, mindenki megkönnyebbült valamelyest a maga nagy bánata mellett.

Jól esett tudni az új szomorúságok és gondolatok között, hogy a régi nem bánthat már senkit.

A falu rossza nem fog barangolni a tarka virágokkal behintett zöld mezőkön, nem találkozhatnak vele a széles Mura fényes viztükre mellett nyári meleg napokon, sem a virágbaborult fák tavaszi idején, sem a mosolygó, érett gyümölcs leszüretelésén.

A magas, dult arcú, komor nézésű, erőteljes ember vad szilajságával őszintén réme volt a környéknek, ámbár kötekedő, haragra lobbanó, mindig veszekedő természetét ismerve, messzire elkerülték a falubeliek.

Mikor a mozgósítás közös elválása, közös féltése és fájdalma közelebb hozta egymáshoz a sziveket, Gerencsér István — a falu rossza — akkor is magára hagyatva állott kint a perronon és elborult arccal, de dacos tartással nézte, hogy mindenki, hogy el van foglalva a magáéval, attól bucsuzik, azt öleli, azt csókolja, neki meg semmi sem jut az általános, mélységes szeretetből.

Egy legény állott mellette. Az is bucsuzott egy pötty kis leánytól. Az árva Balassa gyermekek voltak. Mindenki úgy ismerte őket a faluban: az árvák.

A kemény, erős legény arcán végigördült a ragyogó, tiszta könnycsepp, ő volt az, aki jobban rettegett az itthon maradt cseppség sorsáért, mint mások a hadbavonult katonákért.

Gerencsér csak nézte a két testvér néma fájdalmát, s mikor a kislány mintegy oltalmat keresve fordult feléje is, lehajolt hozzá. A gyermek öntudatlanul kicsiny kezébe fogta a Gerencsér kérge, erős kezét is.

A két férfi, ott a gyöngye gyermek mellett állva, egymásra nézett.

Szemük összevillant valami hirtelen feltörő érzésben és mikor be kellett szállani, önkénytelenül vigyázattal voltak arra, hogy ne hagyják el egymást.

Azontul, a háboruban is, a vad, féltelmes és szilaj Gerencsér engedelmes, mondhatni gyöngéd kísérője lett Balassának és szó nélkül tűrte annak szelid, szeretetteljes szemrehányásait egy-egy erőteljes kitörése után.

Ugy vonzódott a lányos arcú gyerekekhez, mintha testvére lett volna, s a máskülönben durva ember mellette megmegerényhült egy-egy rövid időre.

Karácsonyra már elválhatatlanok lettek.

Annak a bucsuzó, pötty lánynak a kicsi keze, annak a kéznek meleg, remegő szoritása jobban összetartotta őket minden vérségnél, vagy barátságánál.

Gerencséren már annyi változás volt észrevehető, hogy ritkábban káromkodott és nem cifrázta ki a szokott módon. Már nem is kötött bele minduntalan valamelyik pajtásába és nem fordult félre, ha roham előtt Balassa keresztet vetett.

De karácsonykor kezdte elhagyni a nyugalmot.

Egy magaslaton, nagy hóban, étlen, szomjan kellett tünni az ellenség tüzelését és még csak remény sem volt rá, hogy eleségre jussanak.

— A «rosseb» egye ki ezt a kutya, komisz országot — tört ki mérgesen Gerencsérből az indulat egy heves ágyuharc után.

Nagyot dobbantott lábával az idegen ország idegen földjére.

— Illel egérlukban kinlódjék az ember, hogy a . . .

Vége sem akart szakadni a kacskaringós körmondatoknak, melyek a föld és ég minden szentjét és minden csillagát együvé hozták a szerbek kirielájszomával.

— Ugyan pajtás, mán hogy követelözhetsz annyira. Te itt élsz a földön vagy huszonhat esztendeig. Laktál kőházba, szőlőbeli kunyhóba és cserépsindell alatt. Mindég vót fedeled. Osztán ez a kevéske kényelmetlenség kivesz a túrelmedből. Látod, Jézus csak egyszer jött közénk s akkor is csak barlangot adtunk neki. Mennyivel lehetett az jobb, mint ez a dékung?

Az egyszerű okoskodásra egy kis bámulattal nézett Gerencsér a Balassa szelid, okos arcába és egy kis megnyugvás volt már a hangjában is, mikor — a látogat kedvéért még mindig dörmögve — azt mondta:

— Hászen banná a fene azt a lukat, csak legalább ne kéne étlen szomjan őrizni.

Diadalmasan nézett a barátjára, s tekintete mintha csak azt mondta volna: No te istenes, jó fiu, erre tudj megfelelni.

Balassa pedig nem maradt adósa.

Ugyanavval a végzetlen megfontoltsággal, mely annyira jellemzi a magyar ember beszédjét, felelt:

— Mindég vót mit enned egész életedbe. Mán kis gyerekek korodba, ha kértél, kaptál. S aztán hogy elfut a harag, ha egyszer nincs. Látod, Jézus csak egyszer kért tőlünk egy kis vizet, s akkor is ecetet adtunk neki.

. . . Egy pár hónap mulva, mikor a három méteres hó után végre nagy nehezen megjött a várva várt jó idő, a két pajtás megint együtt ült a fedezék szélén.

Már napok óta csönd volt a tanyájuk fölött, s az ilyen csendes időt álomtalan álmódásokra használták fel.

A szilaj, fékezhetetlen Gerencsér, ki eleinte megmosolyogta a Balassa isteneségét — mint ő nevezte annak szelid, vallásos hasonlatait, — később várva várta azokat és ha magában ült, hosszasán elgondolkozott felettük.

Már vitézségi érmük is volt, Gerencsérnek arany is, meg ezüst is.

Ha kérdezték felőle, azt felelte, hogy valami fránya nagy kaszárnyát robbantott fel átuszva a Száván. Az arany ott termett, az ezüst meg olyan kis csetepaté volt, hogy arról nem is érdemes beszélni.

Társai azzal ingerelték, hogy mikor hazamegy, virággal fonják körül érte a leányok.

Mielőtt azonban ez megtörténhetett volna, egy heves ütközeten kellett keresztül menni, mely Gerencsérnek a bal lábába került. Balassa is ott feküdt, ugyanabban a frontmögötti kórházban, súlyos tüdőlövéssel.

A két pajtás még itt is elválaszthatatlan volt. Ha megengedte a szenvedés, át-átbeszéltek egymáshoz.

Az operáció után Gerencsér felkénykölt az ágyán, szembe nézett sápadt, verejtékes arcú barátjával és olyan tekintettel szólalt meg, melyben szinte benne volt a kihívás, hogy: No istenes, erre felelj meg, ha tudsz, mondta:

— Mán csak nem fonnak be virággal a lányok.

Balassa nagy szenvedései között is mosolyogva felelt:

— Mér akarsz te különb lenni Istennél? Neki is csak egyszer fontak koszorut az emberek, azt is tövisből. Mér kívánsz te virágból?

Gerencsér lehajtotta a fejét, erre nem tudott mit válaszolni.

Mikor újból felpillantott, az orvos és az ápoló jelentőségteljes összenézését, komoly, megilletődött arcát látta a nehezen léleklő Balassa fölött, kinek a szemei már mélyen beestek és a szája, meg orra körül erős ránc képződött a kínos lélekzetvételtől.

Gerencsér hirtelen indulattal, sietve — mintha attól féltne, hogy a másiknak már nem lesz ideje meghallgatni, — szólt át:

— Ferkó te . . . aztán a Rózi, ha haza vezérel a jó Isten . . . magamhoz veszem . . . Aztán tudod, van egy kis házam, szőlőm . . . Aztán nem lesz árva.

A Balassa-gyerek kínosan eltorzult arcán egy gyöngye mosoly futott át és alig hallhatólag lehelte:

— Jézus csak egy képet adott a Veronika kendőjén. Akkor is arca tele volt kinnal és szenvedéssel, de ott volt mellette a nagy-nagy szeretet az emberek iránt.

Mélységes szeretettel nézett rá még egyszer s a jól végzett munka megelégedettségével suttozta:

— Szilaj Gerencsér István, te ennek az Istennek a fia vagy.

Szilaj Gerencsér István pedig lehajtotta fejét a párnára, hogy ne lássa a haldokló az ő bánattól és örömtől kibuggyanó könnyeit. *Boér Margit.*

Provence 1916-ban.

*Provence virága nem feslik fehérre,
Provence fölött most minden csupa gyász,
Ciprus került a hajadon fejére:
Halotti torrá lett a régi nász.*

*Provence virága könnyharmattól ázik.
Sóhaj zokog a tartott fák között,
Nincs napsugár. A vén föld teste fázik.
Provenceban minden gyászba öltözött.*

*Petrarca sir a könnyező fölözt
S az Úrhoz száll a könnyázott panasz.
Provence örökre gyászba öltözött:
Provenceban nincs dal . . . nincs többé tavasz . . .*

LŐRINCZ MIKLÓS.

Mikor a tudomány téves utakon jár.

A Kath. Kőr IV ik közmívelődési estélyén elmondotta: *Domonk Pál* lelkiigazgató.

Ha Isten remekművét, a teremtett világ gyönyörű költeményét tanulmányozzuk, abban mindenütt szépséget, bölcsességet, nagyszerűséget, harmóniát, szeretetet látunk; a bőkezű, önmagát, önmagának szépségeit pazar fénytel ragyogató művészt csodálhatjuk. Az az Isten, kit szt. Tamás így határoz meg: ens diffusivum sui, szeretettől duzzadó nagy szív, mely kiáradni akar, ragyogó, fényes nagy szellem, mely sugározni törekszik, szépség, mely szívesen mutatja magát, ez az Isten azokból a végtelen szép gondolatokból, melyeket időtlen idők előtt önmagában praecsncipiált, kiemelt egy maroknyit és testbe, látható világba öntötte. E nagy és szép munkában, mint a ki nyilatkoztatás tanítja: „Mindeneket önmagáért teremtett az Ur.” — Csakugyan, az egész teremtett világ egy fölséges, óriási arányokban épült dóm, ahol a teremtés szívéből a Teremtő felé dicsőítő ének fakad, melyet a szentírás szerint a nap a nappal, az éj az éjjel versenyző karban énekel. Igen, minden de minden: az égbolt miriárdnyi csillagai, az égről a földre szökkenő tiszta napsugár, a végtelen tenger mormolása, a felhőbe vesző hegycsúcsok, a mezőnek vadvirágoktól tarkított csodaszép szőnyege, az erdő zugása, a patak csobogása, a madarak csicsergő éneke, a bogárkak zümmögése, a „zenith és nadir, szélvészek bus harca, égi láng villama, harmatcsepp, virágszál,” szép tavaszi alkonyon a város vagy falu fölött tovauszó harangzugás, mind-mind egyesül egy csendes, lágy harmóniában, melyből mintha a Te Deum fölséges akkordjai hangoznának felénk; minden tédet és fejet hajt, a teremtmények szive kitágul, nyelve megoldódik és magasztos kórusban zengik: „A királyi széken ülőnek áldás és tisztelet, dicsőség és hatalom mindörökkön örökké.”

Ebbe a fölséges harmóniába azonban dissonás hangok is vegyülnek. Es hinnők-e, hogy e nemcsak fületsértő, de lelket-szívet kizáró hamis hangok épen az ember ajkáról fakadnak; az emberéről, kit Isten — úgy lát-szik — a legnagyobb gonddal alkotott, ki hivatala volna, hogy a teremtett világnak ne csak királya, hanem azáltal, hogy a Teremtőnek a teremtényekben nyilvánuló tökéletességét látja, olvassa, érti, hirdeti és magyarázza, prófétája, — s azáltal, hogy a teremtények mintegy az ő ajka által mutatják be hódolatlak Alkotójuk előtt, főpapja is legyen; akinek kötelessége volna, hogy a teremtények magasztos imájára rátegye a koronát, az ament.

Nem tagadjuk, az ember részéről azóta, hogy elhangzott az első lázadó szó, mindig voltak dissonáns hangok, de talán soha se annyira, mint épen napjainkban.

Két világfelfogás néz egymással farkasszembe, az egyik: a személyes Istent imádó theisztikus, vagy közelebből, theocentrikus világfelfogás, mely a személyes Istent állítja a világ közepébe és tőle származtat, reá vezet vissza mindent; a másik: a személyes Istent tagadó atheisztikus, vagy közelebből anthropocentrikus világnézet, mely a világ kellős közepébe az embert helyezi, s a világ létezését Isten nélkül ezer, meg ezer változatban akarja megmagyarázni.

Évszázadon, sőt mondhatni, évezredek óta a theisztikus világfelfogás volt az uralkodó, az uralta a szíveket, bár többen kevesebben mindig akadtak, kik istentelen, sőt istentagadó elveket vallottak, de a nagy sokaság alapján mindig Istenben hívő volt, ilyen elvekre építette föl társadalmi rendszerét, ily elvek irányították gondolatait, s vezették tetteit.

Ezzel a letagadhatatlan történelmi faktummal szemben az atheisztikus világnézet azzal merész kijelentéssel lépte át a huszadik század küszöbét, hogy ő egyetlen életképes, jogosult világfelfogás, minden téren ő vezet, ő diktál mindenkinek mindent: jogot, kötelességeket és vallást; vakmerően azt hirdeti, hogy a kultúra hordozására ő az egyetlen alkalmas és képes

elv, s így természetesen megostromol minden alkotást, amiben theisztikus világfelfogást talál, vagy szímatol.

Gyertyával akarnám megvilágítani a nap ragyogását, ha a részletek bizonyításába bocsátkoznám.

Tehát oda jutottunk immár, hogy a fő ütközéspont nem ott van, kinek van igaza valamely részletkérdésben, hanem arról van szó, megtudjuk-e menteni a theisztikus világfelfogást, s ezzel megmentettünk mindent, vagy legalább is nagyon sokat: közös alapot, melyen az emberek érintkezhetnek egymással, bizhatnak egymásban, vagy pedig feladjuk s ezzel feladunk mindent, jogot, kötelességet, vallást, kulturát egyaránt.

Ha az atheizmus az istenbenhívést ostromolja, úgy az egész világgal harcba kell keverednie, támadnia kell nemcsak a pozitív kereszténységet, hanem támadnia kellene azt az arabot, ki ha nem is megy el Jeruzsálembe imádkozni, de elmegy Mekkába a kába szent kövéhez; azt a nyakas perzsiát, ki nem hódol meg a mi Istenünk oltárai előtt, de térdre hull a tűz előtt és benne keresi az élet szellemét, a mélyen vallásos hindut, ki koldusosnak tart minden életet, mely pompában, fényben, dőzsölésben telik el, s megirigyl az a ronda, mosdatlan kolduló boncot, ki Budha fogának szentelt környezetében böjtölve vezekel; azt a fetisimádót, ki téves formába öltözteti azt az igaz gondolatot, hogy az Isten előtt való föltétlen meghódolásban van az élet értéke és érthetősége. — És mégis mi katolikusok vagyunk azok, kiket a támadás elsősorban ér; a modern istentelenség megbocsát a mohamedánnak, elnézi a bálványozás szörnyűségeit, a mostanában divatosá lett theoszófia minden képtelen badarsága nála megértésre talál, a protestantizmus részére is van egy-két jószava, csak bennünket üldöz és gyűlöl azzal a féktelen haraggal, mely nem pihen, nem nyugszik soha. Miért, miért?

Nem nehéz a felelet. A támadások titkos rugója legtöbbször nem a Credo, hanem a hozzáfűggesztett tizparancsolat, az a teher, melyet a pozitív istenbenhívés nyakunkba akaszt, a mely az érzékes embernek nem szelid iga, hanem kemény ostorcsapás. Minden felekezeti több-kevesebb engedményt tett az emberi szenvedélyeknek; hogy mást ne is említsek, pl. a protestantizmus a gyónás, vezeklés, elégtételi cselekedetek törlése, az akarat szabadság tagadása által könnyebbé tudta tenni az emberi életet; de a kath. egyház, úgy mint egykor Ker. szt. János Heródesnek, mindenkinek bátran szemébe mondja: „Non licet tibi” ezt nem szabad tenned; nem legyeztetni a hibát, hanem mindenkinek, királynak, koldusnak, tudósoknak, tudatlannak oda kiáltja: Ez bűn, ezért felelned kell Isten előtt, ez romlásod okozza; a kath. egyház sohasem tudott lealacsonyodni annyira — a mi különben öngyilkosságát jelentette volna — még akkor sem, ha koronás fők, s velők együtt nagy nemzetek szakadtak is el tőle, hogy ne tartotta volna bűnnek a bűnt, vagy épen erénynek nevezte volna. Az egyház irgalmas a hibázóval, a bűnössel szemben, de kérlehetetlenül szigorú a bűn üldözésében. Hinc illae lacrimae! Tehetné csak meg az egyház — amint soha sem teheti meg — hirdetének csak ki, hogy nála minden szabad, egy-kettőre elnémélnak az ellenséges hangok, s a durva agyarkodás lágyan zengő hosszáná-vá lenne.

Ha pedig az okokat kutatom, miért épen a XX. században lépett föl a hitetlenség oly epidémiaszerűen, azon okokon kívül, miket e helyen, vagy másutt illusztris ajkak elmondottak már, én még a következőket találok:

Első helyen áll korunk jellemző tünete a *felületesség és nemtörődömség*. „Restség a gondolkodásban — panaszkodik egy mélyen gondolkozó fő — következetlenség az életben, nembánomság az élet legfőbb értékei és érdekeivel szemben, ezek korunk legfőbb hibái.

Ezért korunk művelt világa az ingó nádszálak erdeje. Ezért korunk jellege: a jellemtelenség.” A könyvek, röpiratok, lapok és sajtótermékek célzatosan azt a felfogást terjesztik, hogy a kath. világfelfogás elfogadása bizonyos szellemi inferioritást, alsóbbrendűséget foglal magában; hogy a kath. lélek világa sötét, világos, hogy a mi életünk bánatos, örömtelen élet; hogy látjuk a kék eget, de nem örülünk neki; látjuk a csillogó márványt s nem gyönyörködünk benne; látjuk a virág szimpompáját, de nem bájöl el minket, hogy az egyház a lélekre remetekámzsát huz, s azt akarja, hogy csak a hallál áldomdjék. — Mondanom sem kell, hogy nem intelligens dolog egy pár ilyen szólam mellett elmenni felületesen, s azt kritika nélkül elfogadni; de a tény megvan: félnek a szellemi inferioritás gondolatától, úgy megrémültek világfelfogásunktól, hogy azt nemcsak nem ismerik, de tanulmányozni se kívánják s így egész életükben idegenkednek attól a hitvallástól, amely szerint való élet pedig nem világos, bánatos élet, mert hiszen benne minden, de minden örömben, szeretetben virágozik ki; nem ismerik meg sohasem azt a világfelfogást, annak csodás szépségét, mely harmóniát tud teremteni az ideig való és örök között, melyre nemcsak mi esküszünk föl, hanem felesküdték azok mind, kiket a világ mint legnagyobbasabb elméket emleget és csodál.

A második ok, ami nagyban elősegíti a hitetlenség terjedését, az a *mohóság*, mellyel a mai világ bizonyos szólamokat, jelszavakat felkarol, mellyel bizonyos frázisokra felesküszik, anélkül, hogy tartalmát komolyan szemügyre venné. Ilyen hangzatos szólamok: a haladás, a felvilágosodás, a gondolat szabadság.

Haladás! Az egyház ellensége volna ennek? Igen, azzal vádolják meg, hogy maradi, hogy megkövült, hogy ott, valamikor a közép-korban lemaradt a haladás szekeréről, hogy immobile quid, holttömög vált belőle, mely jó lehetett a rajongó középkor sötét celláiban, de ma nem tud beleilleszkedni a modern élet kereké közé. Biróul hívom az elfogultatlan világtörténelmet, mely fényesen bizonyítja, hogy épen azok a népek maradtak le a haladás szekeréről, azok kövültek meg, melyek apostalták a keresztény világfelfogástól s épen azok a népek haladtak a legmagasabbra, melyek az egyház világitó fátylóját követték s amint szeparálták magukat az egyháztól, olyanok lettek, mint a pályájából kiverett üstökös, mint a gyorsvonat, mely előtt felszaggatták a sineket: haladnak ugyan, de haladásuk nyomában mindenütt átkok, könnyek és pusztulás fakad.

Felvilágosodás! Szépen csengő frázis ez is, de ebből se lehet érvet kovácsolni az egyház ellen. A szellemi sötétség századain, mikor nemcsak Európa térsége volt kulturálatlan vadon, de még inkább a lelkek világa, ki világitott, ki emelte magasra a civilizáció fátylóját, mely eltízte a lelkek csillagtalan éjszakáját? Ki tudta meghódolítani a népvándorlás durva népeit; ki alkotta meg a győzöből és legyőzöttből a keresztény társadalmat; ki derített rájuk fényt, derült, kulturát? Az egyház! És csak az egyház és senki más! Hogy nappali fényt nem tud ő sem deríteni az élet problémáinak mélységeire, csodálkozhatunk-e azon? Annyi világosságot ad mindenestre, amennyi elég kizáró kételyeink megnyugtatósára. — Ott a föld méhében dolgozó bányász mint becsüli azt a kis fényt, mit mécsese világa nyújt, attól függ élete, mindene, s ép elmével, józan ésszel nem kívánhatja, hogy felrobbanjon a bányalég, mely nagyobb fényt adna ugyan, de egyszersmind romlását, pusztulását is jelentené. — Mi is homályban állunk, tisztánlátók nem vagyunk, tudásunk csupa tört, gondolatunk félhomály; de a mi homályunk a karacsony glóriás, víziós éjszakája, angyalok járnak közöttünk és hirdetnek glóriát, békességet s osztatnak erényt, életet; ám ha lekasztjuk lelkünk egéről hitünk mécsesét, ez a homály egyiptomi vak éjszakává zsugorodik; ott is angyalok járnak, de öldöklő angyalok és pusztítanak mindent: erényt és életet.

Gondolatszabadság! Tehát az egyház ezzel is hadilábon állana? Igen, azt mondják, hogy az egyház lenyűgözte a leikeket, a szabadság helyett a szolgaságot, a gondolkodó okoskodás helyett a tekintély elvét állította oda; elálmosodott kezének érintésére a gondolat és műveletlen maradt uralma alatt a gondolkodás földje; jelszava lett: nihil innovetur, nisi quod traditum est; nem kell új gondolat, csak a régi hagyományhoz ragaszkodjunk görcsösen; ha valaki mégis a tudomány nevében felemelné a fejét, üssétek le s a kis igényű lelkekkel énekeljék: „Örvendezzünk a békének, amit az anyaszentegyház nyújt nekünk.“ Ime ez a vád! S e vád igazolására hivatkoznak az inkvizícióra, a máglyák fényére mutatnak, mely biborpirosra festette a hajnali eget, tanuul hívják az új gondolathirdető eretnekeket, akik ellen az egyház keresztes hadakat vezetett. — Jól van, tegyük fel, hogy az az ember, kire az isteni hatalom bízva volt, csakugyan visszaélt a hatalommal, sokszor nagyon rövidre fogta a gyeplőt, sokszor vasvesszővel csapott a népek közé; de annyi történelmi belátással mégis csak bírunk kellene, hogy minden kornak más a korszelleme; a mai világháborúban nemzetünk oly hősiességet tanusít, hogy mi büszkék vagyunk rá, de lehet majd idő, — talán évezredek múlva, — mikor barbárságnak fogják nevezni katonáink haláltmegvető vitézségét, s kérdezem, vajjon igazuk lesz-e? — Mit tett az egyház, amit tennie nem kellett volna? Szemben állott azokkal a durva, karmos, patás csordanépekkel, amelyek nemcsak az egyház, de az egész társadalmi rend, az államhatalom és civilizáció alapjait akarták feldulni merő agyremekkel, melyek pusztítottak mindent, ami szent, ami magasztos volt az emberiség előtt, csoda-e tehát, ha bottal lépett közzéjük? Talán keztyűs kézzel kellett volna bánni velük? Oh akkor az emberiség legnagyobb értékei régen elvesztek volna, mert ott életre-halálra ment a harc, valakinek a küzdő porondon kellett maradnia.

S különben is perbe szállhatok-e a nappal, azért mert néha perzsel, a tüzzel, mert néha pusztít, a levegővel, mert néha bacillus-sal van tele, a földdel, mert olykor sáros? Ugy-e nem, mert hozzá vagyok nőve, nem függetleníthetem magam; kell a fény, a meleg, a levegő, a föld, mert ez az emberi élet; az egyházra is szükség van mindig, még ha talán égetne is néha, mert nélküle nincs élet, bensőséges, Isten gondolatai szerint való élet — És itt ismét a történelemre hivatkozom, mely bizonyítani fogja, hogy soha senki és semmi nem adott az emberiségnek több új gondolatot, mint a kereszténység s annak letéteményese, az egyház. Tessenek végignézni a kultúra leg-hatalmasabb alkotásait, méltóztassanak szemügyre venni a bennük lefektetett gondolatokat, s látni fogják, hogy ezek legjavát éppen az egyház inspirálta s inspirálja ma is.

A hitetlenség terjedésének nem utolsó oka a tudományokkal való visszaélés. Valamikor, ott az éden fáinak árnyékában nem kellett tudomány; az ember értelmének ragyogó világa, az Isten közelsége elég volt teljesen, boldog volt az ember és tudós; ám e bűn itt is nagy rombolást vitt végbe, de az ember még a bukásban is megőrizte egykori nagyságának bélyegét, olyan volt mint egy összedőlő templom, melynek romjai is magukon viselik annak föltségét, ki egykoron bennük lakott. Az előbb még nagy ember most igazán egy kicsiny ponttá zsugorodott össze, s még így is különbenk érezte magát az egész látható világnál, mert nem érte be a végessel, neki a végtelen kellett; eszének veleszületett kíváncsiságával keresett, fűrészelt a világ erőinek törvénye után; a világnak abból a kis zugából, hova Isten átka kergette, felnézett az égre és megszámlálta a csillagokat; összetákolta két deszkaszálát, elibök fogta paripának a szélvész s áthajozta a tengert; abroncsokkal fogta körül a földet, hogy megsemmisítse a távolságokat; elfogta az ég cikázó villámát, fütet, világítat vele s kényszeríti, hogy pillanat alatt röpítse messzetávolságokra az emberi gondolatokat, sőt az exakt tudományokkal sem elégedett meg, to-

vább ment s merőben spekulatív uton fel akarja érteni a világot, a végső okokra akar következtetni; ez ellen se emelünk óvást, csak lelkiismeretességet kérünk, mert így az eredmény vagy szín igazság, s egy uton jár a hittel, vagy jóhiszemű tévedés, mely az igazság fényesebb érvényesülésének útját egyengeti.

Ime, ez a tudomány, reflexe egy transzcendentális összeköttetésnek, mely a végtelenbe akarja belekapcsolni az embert. — Sajnos, e nemes munka mellett megindult a bábeli torony építése is, mintha az egész föld Szennár földje volna, a gonosz tudás köveit rakják egymásra, hogyha nem is érhetnek föl az égig, de elérjék lelkünk égét, s ott a lélek világában detronizálhassák az Istent. És — hangsúlyozom! — e gonosz tudás nevében támadnak minket! Mert az igazi tudmánnyal nekünk nincs bajunk; hogy is lehetne ellentétben az ész végtelenbe vágyása, a dolgok titkaiba való behatolása azzal a másik vággyal, mely szintén a végtelennel: az örök élettel, az örökkévalóval akar kapcsolatot teremteni, melyet *vallásnak* nevezünk?! Nem, nekünk nincs bajunk a tudmánnyal; ami ellen mi tiltakozunk, az a tudmánnyal való visszaélés, a tudomány vivmányainak rosszakaratú, célzatos elferdítése, ez pedig nem tudomány, hanem tudákosság, játék a tudmánnyal, sőt tudományos szélhámosság!

Ezzel a gonosz tudással szemben nekem három szemrehányásom van!

Az első az, hogy a hitetlenek számára akarja lefoglalni a tudományt, azt állítva, hogy a tudományos világ ragyogó csillagai hitetlenek voltak. Ez nem igaz, ez a kulturtörténet legvakmerőbb meghamisítása. A tudomány legnagyobb művelői, hogy csak egy pár tündöklő nevet említsek: Newton, Laplace, Linné, Leverrier, Volta, Ampère, Faraday, Cuvier, Müller, Herschel, Secchi, Pasteur, mind-mind vagy egyházunk hívei voltak, vagy az egyházon kívül állók voltak ugyan, de Istenben hívőknek vallották magukat. Ismeretes a legutóbb említett Pasteur nyilatkozata: „Mert sokat tanultam, úgy tudok hinni, mint egy bretagne-i paraszt, ha még többet tanultam volna, oly hívő lennék, mint egy bretagnei parasztasszony“.

A második szemrehányásom az, hogy hangoztatják ugyan, hogy a tudomány *feltevésnélkülinek* (voraussetzunglos) kell lennie, de e feltevés nélküli tudomány képviselői, ha az élet titkainak megfejtéséről, vagy hitünk genezisének kritikai vizsgálatáról van szó, a vita elejére mindjárt odateszik azt a logikailag semmiképpen sem indokolható feltevést, hogy a természet fölötti beavatkozás és a csoda lehetetlen, a ki ezt a tételt el fogadja, azzal szóba se állnak. Ez hát az a feltevésnélküli tudomány?!

A harmadik szemrehányásom abban áll, hogy a tudomány vivmányait *kivétkeztetik eredeti jelentőségükből*, olyan helyre akarják ültetni, a hol semmi helye, sőt a tudományt világnézetlét akarják tenni.

Természetes dolog, hogy a keresztény világfelfogás, és a természettudomány között nem lehet sok ütközőpont, hiszen a ker. világfelfogás éppen azért, mert világnézet, természet fölötti dolgokra akar minket tanítani; de mégis van néhány pontja világfelfogásunknak, például a Mózes-féle kozmogonia, melyet a természettudomány vivmányai érintenek. És ezen érintkező pontokon sincs valószínűségi összeütközés, sőt e pontokban is a mi világfelfogásunk győzött, mert volt idő, mikor kinevelték Mózeset, mert előbb beszél világosságról és növényi életéről, csak azután a nap alkotásáról, s a mai profán tudományos kozmogonia Mózesnek adott igazat, mert megállapította, hogy előbb kellett fénynek, hőnek, vegetációnak lenni, s csak azután sűrűsödhetett a káosz tömege nappá.

S hogy még csak egy példát említsek: nem is olyan régen megmosolyogták az emberiség egy emberpártól való származásának meséjét, s ma már a tudomány is azt mondja, hogy az emberiség létezését nem is lehet másképpen megmagyarázni, csak egy emberpártól való származással.

És lehet-e a tudomány világfelfogás? Nem! Mert azokra a kérdésekre, melyeket világnézeti kérdéseknek nevezünk, hogy honnan vagyok, merre megyek, mi a rendeltetésem és céloom; miért vagyok olyan, amilyen, miért nem más; honnan a világ, a világ mozgása; hanem a rossz; milyen természetű az Isten; ő közeledik-e felém, beszélt-e az emberiséghez, mikor, mi módon, vagy én mutakoztam-e be nála; illik-e imádkoznom; honnan az erkölcsi törvény, változhatatlan-e a morál vagy sem stb.; mondom: ezekre a kérdésekre a tudománynak, éppen azért mert tapasztalati tudomány, ha lelkiismeretes, csak egy felelete lehet: Ignoramus et ignorabimus, nem tudunk rá megfelelni, s tapasztalati alapon nem is fogunk tudni soha!

Ne értsen félre senki! Nem kisebbítjük mi a tudományt, nem tagadjuk, hogy a tudomány vivmányai által kellemesebbé, szebbé tudta tenni az életet, csak az ellen emelünk kifogást, hogy az isteni igazságok helyére ült, a végső igazságokat akarja felérteni az episztiikus kutatás; az nem az ő helye, szálljon le onnan, szolgálja továbbra is gyakorlati életben az embert, állítson a végtelen elé, melyet meg nem fejthet, de aztán legyen benne becsület és mondja ki: ember, most tedd meg a legnagyobb lépést: higgy!

Nem én mondom, az édes Jézus mondja: „Gyümölcsökre ismertek meg őket“ vagyis az igazság kritériuma az legyen, hogy jobbá, boldogabbá tudja-e tenni az embert. — Sohase volt az emberi élet oly kényelmes, mint a modern világban, soha se volt az emberiségnek annyi aranya, kincse, gyönyöre, mint napjainkban, s mégse volt sohase boldogtalanabb ember a föld hátán, mint az intellektualizmus túltengésében élő modern ember. A középkorban is volt sok szenvedés, voltak sültek, világtalan hajlékok, volt keserű kenyér, hullottak a fájdalom könnyei, voltak üres zsebek, de a „sötét“ középkorban a vallásosság, a hit fénye mindent bevilágított, édessé tette a kenyeret, befűtötte a hajlékot, lecsókolta a fájdalom könnyeit s a munka verejték csöppjeit; ha üresen hagyta is a zsebet, de megtöltötte a szívet és az a szenvedő ember nem volt boldogtalan, mindenért bőven kárpótolta az a tudat, hogy Jézusa megjutalmazza majd örök jutalommal. — És mintha a háború is józanító hatással lett volna! Az a modern „intellektuel“, aki gúnyos mosollyal nézett rajtunk végig, ha ott térdeltünk az oltár zsámolyán, a Legszenetebb előtt, sajnálkozott felettünk, ha hitünk megvallására nyilvánosan összejöttünk, a kinek botránykő volt mindaz, ami Isten szeretetéről beszélt, ki előkelő gesztussal akarta elintézni a világnézeti problémákat, az a modern ember a háborúval is könnyen, egy kis szkeptikus lenézéssel akart végezni; de amint ott a lövészárokból farkasszemét nézett a rá célzott fegyverek csövél, amint megjelent az első schrapnell és a halál tilinkóján eljárta borzalmas akkordját, amint látta, mint szakad huscafatokra mellette fekvő társa, úgy megijedt, hogy szíve a torkába szökken, úgy érezte, mintha jéggyé fagyott volna a vére, s ott a piszkos, sáros földön térdreereszkedett és megfedkezve istentagadó elveiről, imára kulcsolta kezét a fegyver agyán megpróbálta elmondani a rég elfeledett Miatyánk-ot vagy Üdvözlégy-et. Lehet, hogyha haza jő, letagadja érzékenyülését, de még tagadása is bizonyítani fogja azt az igazságot, hogy ott a fájdalmak, megpróbáltatások világában — pedig ez a világfelfogások próba köve — nem szerez megnyugvást más világfelfogás, csak az, mely Istenben gyökerezik!!

Nekünk nem kell a háború e borzalmas tanítása; mi nem kicsinyeljük le a tudományt, csak azt jelentjük ki, hogy nem elégíti ki lelkünket; de nem félünk attól sem, hogy, a Credo lenyűgöz; mi jól érezzük magunk a biztosító korlátok között, miket az Isten keze emelt, hiszen innen is el-belátunk messze tájakra, kutatgatunk, szárnyalhatunk szabadon, s világnézetünk csak tudományunk igazságának biztosító leendő, mert megóv a tévedéstől. — Szívünk boldogulásának vágyával,

esünk logikájával törjük le a fölséges irányzat minden akadályát, ne kössenek le a világot reményei, kételyei és sötét lemondása, hanem a jobb és nemesb lelkekkel együtt álljunk bele a teremtmények magasztos kórusába és zengjük bele azt a vallomást, mit Isten vár tőlünk, melynek kezdete, — igaz, — megalkodás: Credo in Deum, hiszek Istenben, de vége édes, jutalmas: credo vitam aeternam, hiszem az örök életet! —

A kis kadét.

— Harsányi Kálmánnak, kis kadét-öcsémnek. —

Piros sugár ég Várad tornyain,
A püspök-parkban lassan hull a lomb.
A messze bércek zordon erdejében
A sápadt ősz didergőn sir, jajong.

Egy kis kadét a honvéd-iskolába
Az ablakból tekint a messze tájra.
Nyugatra néz, a sárga Fertő-partra,
Hol édesanyja minden este várja.

S levelet ír a kis kadét sietve:
— Anyám, óh, itt már hervadoz a lomb,
Nagy iskolánk felett darvak repülnek,
Keresik a virágos messze hont.

Most minden reggel forgatjuk a kardot.
A tanulásban éjt nappá teszünk,
Mert a parancsnok úr azt mondta tegnap:
Tavaszra minden hadnagyok leszünk.

Óh, jó anyám, imádkozz mostan buzgón!
(Arany tavasz, te meg sietve térj be!)
Hogy kis hadnagy-fiad is elmehessen
A messze, messze, messze csatátérre!
HARSÁNYI LAJOS.

Az aranykrajcár.*)

Írta: Pokorny Margit.

— Mért nem visel anyuskám is olyan tollas kalapot, mint azon a nagyon szép néni volt vasárnap?

Anyám felnézett a varrásáról s térdére könyöklő két karomat végigsimitotta:

— Mért nekem nincs olyan kalapom!
— Tudom édes, tudom, hogy nincs. De hát miért nincs?

Két szép szelid szem tengernyi szeretettel siklott végig kérdő arcomon;

— Mért arra sok pénz kellene!
— Hiszen édesnek van pénze! Sok pénze!

— Van. De az kell is nektek. Meleg szobára, édes tejre, fehér ruhára.

A szigoruszárnyu gond akkor lebbentette meg először előttem szárnyait. Valahogyan nagyon messziről, sok ködön keresztül láttam csak s még létezésének pusztá sejtésével sem akartam megalkudni:

— Ó Istenem, édes, azért mégis kel-

lene!

Anyám megsajnálta.

— Lesz is. Meglátod kis leányom, lesz is.

— Mikor?

Anyuska nevetett. Finoman, csendesén, mintha csilingelő napsugár szaladt volna el mellettünk.

— Mikor? Hát majd ha te nagy léssz.

Ha sok pénzed lesz, vehetsz nekem tollas kalapot. Mástól bizony nem kaphatok.

S a játszó, mosolygó szavak meglebben-

tettek egy sűrű fátyolt, mely mögött az én érintetlen jövőm szunnyadt. Az álompaloták, a csudakertek városa Égigérő mesetornyokkal, bevehetetlen ábrádsáncokkal.

— Lesz, anyám, lesz. Ó, én sokat tanulok, hiszen az ősszel már iskolába megyek s meglátod, milyen szorgalmas leszek, keresem a pénzt, neked tollas kalapra.

Anyám összegöngyölte varrását. Elrendezte munkakosarát, magamellé tette a padra, én meg felhasználva a nyert tét, kényelmesen elhelyezkedtem ülésben. Círogattam nyájas, nyugodt arcát, szelidszavú, szerető száját. Keze fejemen volt, úgy mondta révedezve, találva:

— De akkor már biztosan magadnak veszed a tollas kalapot!

Nevettem. S olyan vigcsengésű lehetett a kacagásom, mintha vékony ezüstpohárban, kicsi, fényes gyöngyöket raktak volna össze.

Mert azon csak nevetni lehetett! Hogy az én fejemre olyan kalap kerüljön! Hogy az én két szemem selyem övezzé, lenge, finom toll átnyélolja. A pompát, a fényűzést már akkor is mind a lekem foglalta le, csoda-e, ha a külső hiúság mindig is idegen maradt előttem s még a pusztá gondolata is nevetésre készített.

— Ó, édes, nekem nem kell szépnek lennem, csak te légy gyönyörű!

Anyámat mulattatta az én ábrándos, szeretet-fonalból szőtt reményszálam:

— Jól van kicsim, csak először nőj meg s legyen pénzed.

— Lesz is!

Ezzel a szilárd elhatározással ugrottam le anyám öléből s kifutottam a kis klematiszruháshoz filagoriából. De már az az ajtónál gondolkodva álltam meg. Átnéztem a sima virágösszegélyes udvaron s a pénzkeresés nagy problémája motoszkált homlokom mögött. Hol és hogyan is kelljen pénzt keresni? A nagyok mindig komolyan, sokszor csüggedt arccal beszéltek erről.

Én is leszegtem fejem s tétovázó, apró, lassu léptekkel indultam meg a kert felé. Szemem kutatva futkosott a földön ide-oda, de hiába. Simalapu, színes kavicsok hevertek előttem, pénz sehol, sehol.

Ejh! Nálunk hiába keresek! Ezzel az elhatározással nyitottam ki a nehéz, pántos ajtót. Bent voltam a kertünk csodás, titokzatos birodalmában.

Akkor ez a világ volt az én érzéseim központja, a vonalakba öntött szép, a virágba boruló emberi gyengesség, a gyümölcsé váló szorgalom. A belőlem kikivánczó jószág, rajongás ezeken a szigoruan szépen tartott utakon kelt életre. Azt hittem, ennél szebb kertje a császárok császáranak se lehet.

Apám gyönyörűsége, pihenése, kedvtelése, szórakozása, kertje volt. A legkorábbi tavasztól a legkésőbb ősziig nyitlak nálunk a virágok. Ilyenkor, sugárpompás júniusban a rózsák uralkodtak. Soha, soha annyi rózsát. Bokron, fán, világos, sötét színben, enyhé vagy bódító illattal. Soha ennyi szépet, ilyen szépet!

Egy percre megbüvölve álltam az ajtónál s gyönyörűséggel szívtam a kertünk különös, forró, balzsamos, nyáralkonyi illatát.

Lassan indultam meg. A főtutulsó végén apám alakja tünt fel. Bátyámmal együtt igen lassan jöttek s valamit nagyon figyelmesen néztek a földön. Meg-megálltak, visszamentek. Apa néhányszor megcsóválta fejét. Bosszusan, rosszalólag. Valahol valami bajnak kellett történnie.

Olyan lassan mentem előre, hogy majdnem az ut felén jöttünk össze. Apám már pár lépésnyirel megszólított:

— Nem tudod, ki járt itt dél óta? Megingattam fejem.

Apám megfordult s visszafelé mutatott:

— Pedig szeretném tudni, ki tette.

— Baj van?

— A múlt héten vetett őszi violás ágyba valaki belelépett. Ha az a kényes virág ott ki nem kel, el van rontva az egész szőnyeg.

Biz azt magamtól is kitalálhattam, hogy

ez baj, de egész világosan kiolvashattam apa borult szeméből, redőkbe vonuló homlokából. Apa sohse szólt hozzánk másképp, mint szépen, szigoruan nem ismertük, mégis féltő tisztelettel hajoltunk meg egy komolyabb szempillarezdülése előtt. Érthető volt tehát bátyám hallgatása, ki némán, elfojtott bosszúsággal nézett vissza apa rosszkedve okozójára. Láttam, hogy mai esténk nyugalmát könnyű felhő vonja be, hogy tehát magamat megnyugtassam s mentsem amit menteni lehet, saját védelmemre felhoztam:

— S apa szeretné tudni, ki volt?

— Bizony szeretném. S ha te megtudnád mondani, kapnál érte egy fényes, új aranykrajcárt.

Aranykrajcár...! Az óhajtott pénz, a minden kívánságomat kielégítő vagyon! S mint kit máris elcsábított a sápadt érc csillogó csengése, elvakultan, bódult fejjel indultam a cél felé. Egy lépéssel el akartam érni. Nagy fontosan apám felé léptem s igen határozottan mondtam:

— Az aranykrajcárért megmondom, ki tiporta le a violákat!

Apát talán meglepte nekiperült arcom, ellenmondástól csillogó szemem, lehajolt hozzám. Kicsit kétkedő, kicsit bizonytalan volt a hangja:

— Nos?

Kihúztam magamat. Lábhegyre álltam, két karom hátamon összekapcsoltam, nyakam kinyújtottam, úgy igyekeztem apám szeméi közé lébe s mint valami vitéz tettet, elismerésre váró jót, dicsekedve, büszkén jelentettem ki:

— Én voltam!

A másik percben apa keze számon volt. Bántó, csattanó ütessel. Az az áldott, simogató, munkás kéz! Az én csókkal kényeztetett pehelyfinom számon!

Nem ismertem még a jó és rossz mesgyéje hajszálfinom vonalát, de apám fellobbanó szemén láttam, hogy önfeláldozásom most az egyszerű nem érény. De talán nem is az ébredő lelkiismeret, hanem az a csunya, határozatlan, sajgó fájdalom, mely bizseregve futott ajkaimról szét, keserített el.

A pénzszerző hős egyszerre elaludt bennem. Fejemen a büntudat nehézségével álltam biróm előtt. Apám pehelyként vett karjára s pár lépéssel a violás ágynál voltunk. Ott letett a kitaposott nyomra. S akkor mindjárt tudtam, mi az én bűnöm. Mert két parányi lábam együtt se takarta az egyetlen, óriási, otromba cipőtől támadt mély nyomot. Bátyámra néztem, ki hiven kitartott mellettünk, de láttam szemén, hogy nem tud számomra mentséget.

Apám ott állt előttem. A hatalmas férfi mellett — kit feltámadó haragja még szinte növelt — egyre törpült az én picit, magába csukló gyermekalakom.

— Hazudtál!

Ó ez a rettenetes vád elítélés volt nekem. Most már mindegy, ha büntetést kapok is.

Apám két kezébe vette fejemet:

— Miért tetted?

Arra már nem kellett külön figyelmeztetés, hogy igazat szóljak. Önkéntelenül, mintha súlyos belső igát akartam volna magamról lerázni, mondtam:

— Kellett volna a pénz!

Apám keze ijedt rebbenéssel esett le fejemről. Szemében ismeretlen félelem, névtelen döbbetés tétovázott. Szája szinte alig nyílt szóra.

— Miért?

Erre a kérdésre eszembe jutott minden. A mesék elsülyedt városa, a leomlott, összetört üvegkupolák. Hazugságom hiábavalósága, mely a már-már elért álomcél a valóság távoli, ismeretlen keretei közé kényszerítette. Hogy az én anyám nem viselhet olyan szép dolgokat, mint a gazdag asszonyok, hogy neki mégis csak várnia kell, míg kis lánya nagyra nő.

S mi hoz könnyet szemünkbe, hanem lepke ábrándjaink hervadása!?

Valami nagy gyengesség futott át rajtam. Belekapaszkodtam apám kezébe, arcomon le-

* A Családi Könyvtár 5. számából.

gördültek az első komoly bánat keserű könnyei.

Szinte hangtalanul panaszkodtam:
— Az aranykrajcár... édes anyának kellett, volna... tollas kalapra.

A halálról a harcmezőn

1.

Édes kicsi hugom, nehéz, amit akarsz.
Hogy tudjam én neked szépen elmesélni,
Milyen a háború, milyen a tűz, a harc?
Minők egy volt templom megégett szentképi?
Még tán gonosz álmod hozna kék szemedre,
Annyi lenne a könny, annyi lenne a jaj
Csak egy mondatomba, egy sor levelemben...

Emlékszel, szivecském, édes Nagyapóra?
Hányszor körül ültük mint apró gyermekek?!
Hány csodaszép mesét mondott altatóba?!
S ha mindnyájan sírtunk, ő halkán nevetett...
Esténként Valaki hozzánk most is eljön.
Suttogva mesélget egy messze országról,
Örömről, Álomról, örök megnyugvásról.

És futunk elébe minden szavát lesve.
„Nekem meséljen már aranyos Nagyapó!”
(Ennek lába vérzik, annak szive-melle,
Fütyül, sír a golyó, zizegve hul a hó.)
És a kit ölbekap, kipirúl orcája
Lovagol a térdén, sapkáját lengeti:
„Szervuszok cimborák! a viszontlátásra!”

2.

Péter telefonista volt és hat gyermek apja.
Otthon felesége, kicsi föld, kicsi ház
S néhány tarkaszőrű bocika siratta.

Sok nehéz hónapot küzdöttünk együtt át,
De voltunk valahogy. Irogatta is ő:
„Pár hét csak, édesem, s látjátok apukát!”

El-elnéztem sokszor s tettem én is hozzá
(Én is így biztatom nap mint nap jó anyám?)
„Bizony. Péter jól van, én is vigyázok rá!”

Aztán ránkvirradt egy csodaszép hajnal.
Aranysátor alatt hőselyem köntösben
Ígésző volt a föld, mint egy szőke angyal.

Péter vigan dalolt: rég volt ily jó napunk!
Én gyáván gondoltam valami szomorút
A nagy örömeiről s hogy meg is halhatunk!

Köztünk volt még a szó s megjelent az ördög
Százöblü torkával fütyölt, zúgott, bömbölt,
Az aranyos égről villámlott, mennydörgött.

S amint nőtt, kavargott a pokoli zsvaj,
Péter elhallgatott, a kagylót letette.
„Ejh — mondta — kimegyek, nincs-e valami baj!”

„Maradjon öregem, majd szétnézek magam!
De már szörnyen unom e rossz komédiát:
Nem dobol a muszka, két verebe ha van!”

Itt-ott jött egy gránát s elnyúlt, vén katonák
Csöndesen morogva — no, nézd az ebadta! —
Verték le magukról a rút föld rongy porát...

Az ugató zajba belebúg két nehéz.
Egyszer, mélyen, tisztán, de most érzi a szív
Hogy hozza magával a halál hűs szelét...

Csak állok, csak várok — hisz' ha engem keres,
Hívságos elfutnom úgyis elér karja
Bátran vagy remegőn, föld alatt, föld felett...

Mi volt ez, Istenem!?!... Halló, Péter Halló!...
Rohanok feléje — jaj, Uram, Teremtőm!
Itt a fej, ott egy láb s egy kézben a kagyló...

3.

Van óra, hogy már semmi sem fáj —

Ágyuszó, golyófüty, hurrázás,
Száz nyelven sikoltott jajgatás
Nem sérti a fülünk:
Halálra ítélték rőt vére
Eltorzúlt pofáknak vad réme
Összefoly előttünk:
Jó anyánk, kedvesünk lágy csókja
A bátrak ajkáról a nóta
Elíjted mellőlünk:
Nem kell a kegyelem, az élet,
Csak — amíg nem ölték meg téged
Lőni, szúrni, vágni:

Ilyenkor megváltás a halál.

CSÓÓR LAJOS.

Szigligeti és a magyar népszínmű

Irta és a nagyváradi Szigligeti Társaság 1916. évi
ápr. 2-án rendezett Szigligeti-ünnepélyén felfolvasta:
Rédei Kornél.

Megszoktuk, hogy nemcsak az élőket, hanem a holtakat is a jelen mértéke szerint értékeljük. Az értékelésnek ezt a módját abszolút értékelésnek szoktuk nevezni és általa nem kisebb előjogot tulajdonítunk a magunk szellemi műveltségének, mint olyan elsőbbséget, mellyel az összes eddig létezett kultúrák megítélésében a mi gondolatainkat és a mi izlésünket tesszük meg fokmérőnek. Eszerint a mult bármely irányú szellemi tényének csak akkor van abszolút értéke, ha a mi erkölcsünk és a mi tudásunk mérlegén bizonyul súlyosnak, mert minden egyéb, ha bármilyen feltűnést keltett is a maga korában, a legjobb esetben is csak relatív értékkel bírhat. A multnak ilyen belekényszerítése a jelen ruhájába amilyen merész egoizmusból fakad, éppoly óvatosságot igényel. Mert nem minden mag kelt ki már, amit elődeink elvetettek és nem tudhatjuk, hogy amikor fölényes kézzel rakosgatjuk félre a multnak ugynevezett relatív értékeit és értéktelenségeit, nem tesszünk-e félre olyasmiket is, amiket a jövő fejlődése nagy értékeket termő csiráknak és abszolút értékeknek ismer el. És ki tudja, hogy amit mi abszolút értékeknek tisztelünk, nem sülyed-e le egyszer relatív értéké, sőt értéktelenségé.

E körültekintő megfontolás a művészetek történetében különösen helyénvaló, ahol annyi elismert tekintély és elv bizonyult már efemer nagyságnak és annyi eltemetett érték törté át önfényével a homályt.

E megfontolásnak Szigligeti Ede drámairól munkásságának megítélésében is különösen kell érvényesülnie.

Szigligeti jelentőségének eldöntéséhez sem saját kora, sem a jelen nem nyújt elég megbízható alapot. A saját korában a legünnepeltebb és legeredményesebb drámaíró volt, aki 1837–1871-ig 42 történelmi és 8 társadalmi drámával, 3 történelmi és 23 társadalmi vígjátékkal, 1 tündéri játékkal, 1 bohózzal és 24 népszínművel, tehát összesen 102 eredeti színművel és 19 drámai fordítással látta el a Nemzeti Színház színpadát, s mint ilyen méltán versenyez a legeredményesebb francia drámaíróval, Victor Hugoval és a legeredményesebb magyar regényíróval, Jókai Mórral. A Nemzeti Színház életének első 30 évében az eredeti műsor estéinek több mint egyharmadát foglalták le drámái. A legkiválóbb színészek, mint Egressy, Lendvay, Megyeri, Szentpéteri, Tóth József, továbbá Jókainé, Paulainé, Prielle Kornélia az ő drámáit választják legszívesebben jutalomjátéka; a közönség pedig Liliomfi bo-

hózos s a Cigány mélabus hangulatát a lelkebe fogadja hosszú időre. S hogy e siker nemcsak fényes esték elcsillanó sikere volt, hanem komoly irodalmi elismerésen alapult, ennek bizonyosságára elég arra hivatkoznunk, hogy a M. T. Akadémia bíráló-bizottsága tizenhatszor, a Nemzeti Színház pedig háromszor jutalmazza Szigligetit pályadíjjal. S a bíráló-bizottságban nem kisebb kritikusok vannak, mint Salamon Ferenc és Gyulai Pál.

Ha mint hazafit és nemzetnevelőt akar-nám Szigligetit méltatni, akkor e fényes elismeréshez fűznék minden további gondolatot. Akkor azt kellene mondanom, hogy egyike volt a magyar műveltség XIX. századbeli nagy újáteremtőinek, akik különböző eszközökkel, de egységes céllal korszakalkotón tudták magukhoz emelni a magyarság lelkét. Mert csodálatos a magyarság lelki energiájának ez a hirtelen kipattanása, mellyel Széchényibe a tetterőt, Kossuthba a tettet továbbvívó és megérlelő szó hatalmát, Deákba a megfontolás bölcsességét lehelli és ugyanakkor a Rákóczi óta elnémult ősi kitharát is megpengeti Vörösmarty, Petőfi és Arany kezével; régi meséket elevenít új mesemondók ajkán és kipattan egy új formában is, amilyenben még nem mutatta meg magát igazán és életerősen: nemzeti szín-művészetet teremt, Kisfaludyt, Szigligetit, Csiky Gergelyt nevel és e különböző törekvéseket mind nemzeti újjászületésünk harmóniájában egyesíti. A természet újjászületése jut itt eszünkbe, mikor egetrázó mennydörgés és életet hasító villámok között termékenyül meg a föld, mert a mi újjászületésünket is mennydörgés kísérte és sok életet hasított széjjel a villám. Ezt a kort nem elég csupán tudásunk értékeivel mérni, itt az óriási akaratot kell megcsodálnunk, mely annyi ősi mulasztást hozott helyre és magyar létünknek olyan erős alapját vetette meg.

Ha ebben a beállításban nézem Szigligeti alakját, akkor nagynak, fenségesnek látom, mint mindama testvéreit, kik a szülői házból szülői átokkal szökve meg, apostolok gyanánt kenyéren és vizen élve, rendíthetetlen fanatizmussal hirdették a magyar igét.

Ha a jelenből nézek vissza a multba és a jelen színházában keresem Szigligetit, ha a jelen drámai estéin nézem az eszmét, a gondolatot, keresve az apának a gyermekét, akkor nagy dilemma előtt találok magamat, mert a gyermek nagyra nőtt, világjáró útra lépett, úgy-hogy vagy az apa tűnik fel tulságosan fiatalnak, vagy a gyermek tulságosan idősnek. Szigligeti történelmi és társadalmi drámái és vígjátékai mai drámairodalmunk művészi fejlettségéhez mérve, lélektanilag nem tetszenek eléggé igaznak és mélynek. Már az egykorú akadémiai kritika is hivatkozik technikai virtuozitásuk elismerése mellett jellemfejlesztési és egyéb lélektani gyöngeségükre. Napjainkban, mikor a lelki életnek finom differenciáltságát érezzük tudományban és művészetben egyaránt, e hiányok még feltűnőbbnek hatnak.

Mi már hozzá vagyunk szokva, hogy a színpadon mindennapi küzdő életünknek lelki válságait, megoldatlan kérdéseit lássuk és kacagtató vígjátékaink hangulatában is benne rezeg a szociális töprengés sorsunk felett. Mert nálunk a színházi est továbbfolytatása köznapi életünknek, míg a Szigligeti drámáiban a színészek vasárnapi ünneplőt viselnek és beszédjük is az új ruhába öltözött ember elfogódott formáságos beszédje.

Amennyire felemelték és ünnepezték tehát Szigligeti drámáit az egykorúak, épp' úgy eltörpülni látszanak a mai fejlettebb művészi érzék követelményei mellett. És éppen ebben a látszatban rejlik a legerősebb bizonyíték arra, hogy a relatív és abszolút értékelés egymástól elszigetelten sohasem mutatja az igazi súlybeli értéket, mert hiányzik belőle a belső értéknek amaz intuitív meglátása, mely nélkül a kritikai mérleg csak lélektelen serpenyő.

Szigligeti tehetségét a népszínműben látta az egykori kritika a legigazabban megnyilvánulni. Ha e kritikát a saját mérlegünkre vetjük, újra előttünk van az ellentét relatív és abszolút értékelés között, amennyiben Szigligeti népszínművei máig sem váltották be azt a

Évszázados fenyők állottak ott, melyeknek törzsén sűrűn futott fel a borostyán.

A fenyő tűlevelein egy-egy harmatcsepp ragyogott, mely csodásan szórta szét sugarait, mint karácsony estéin a karácsonyfákon meggyújtott szelíd gyertya fény.

Körül mindenütt páfrányok koszorúja ült, melyek alatt apró csigák mászkáltak a fiatal fűveken.

Nagyon mélyen bent voltam az erdőn.

Olyan hely ez, ahova csak befelé van út. Az erdő mind jobban-jobban hívja be az embert, de kifelé? . . . Kifelé már nehéz utat tenni, ha csak valami természeti erő ki nem vezet onnan, ahol különben oly édes szép az élet.

Remegő félelemmel néztem körül.

Sűrű bokrok, bozótok mindenütt. Menekülni akartam, de merre?

Egyik helyen szakadék, másikon meredek hegyoldal.

Oh csodás szép alkotása a természet nagy mesterének!

Szép vagy, mesés vagy, ám félelmetes és oly nagy szeretettel öleled magadhoz a gyenge emberi lelket, mely végre is kimerül és örök álomra hunyja le benned fáradt szemeid.

Miért e nagy szeretet? Talán azért, hogy örök éj boruljon arra, aki hozzád belép?

Miért vagy hát oly szép, hogy az ember gyermeki szívvél siet tehozzád, hol az elmúlásnak és ébredésnek örök változata él? . . .

Oh ki, ki innen a szabadba, hol messze lát a szem, hol a fehér liliom nyílik, hol nem zárják el veszélyes ösvények az utat, melyen az ember szabadon haladhat, hol nincs veszély, hol szabadon jár a szellő és nincs eltévedés . . .

És remegve néztem körül az erdő mélyében . . .

Meg voltam fogva, mint a rab és bár szép volt, gyönyörű volt minden, de nem volt ut sehoh, csak gondolataimnak, melyek jó anyámhoz szálltak.

És e pillanatban egy kis manó ugrott elélem . . .

— Hova-hova szép ifju? Talán az ünnepre jöttél?

— Ünnepre nem, de ki menekülnék innen. Vezess ki édes manócskám. Oly félelmes itt minden . . .

— Gyarló barátom — mondá a kis manó — miért ijed meg az, ki imádkozni tud? Avagy neked nincs Istened? Tem nem látod, hogy mily hódolattal borul le minden a teremtés nagy mestere előtt? Jöjj csak! majd én elvezetlek az erdő templomába és meglátod mily szép ünnep lesz ma és ebből a belked erőt merít és elfog szállni a félelem tölled.

Mert ma itt nagy nap vagyom. Ma van a feltámadás örök szép ünnepe és aki egyszer látta ezt, annak lelkében nem támad többé félelem . . .

Elindultunk a kis manó mosolyogva rázta nagy szakállát, hozzám nyújtotta kezét és viitt amidőn egyszer megállván, így kezdte beszédét:

— Látod fiacskám? Itt vannak e fák! . . . Száz esztendő fenyők ezek.

Nézd a borostyán mily szeretettel öleli körül. Megérdemli.

A halhatatlanok fejére borostyánból fonnak boszorut. Szeretteink sírját borostyán takarja és a természet is borostyánnal koszorúzza e fát, a mely egykor elűzte az Ur elenségeit . . . ki előlük a fára menekült.

Lásd fiacskám, a szeretet, az örök szeretet megnyilatkozása.

— Nézd ott a völgyben a virágmezőt. Tarka színű illatos virágok, melyek szirmára himes szárnyu lepkék szállnak, ölelgetik, csokolgatják és a virágok mézet adnak érte.

— Nézd itt a bérceket, mily szerető gondolat takarják oldalát a bársony mohák. Szegény mohák! . . . egy hagyomány él közöttük, mely szerint ők valának egykor hatalmas fenyevei a bércek tetejének és most itt pihennek a kövek fölött, mint bársony párnáskák kisdedeknek kicsiny feje alatt. Így nyújtván enyhet a fáradt idegennek, ha megpihenni hozzá menekül.

— Nézd gyermekem! . . . Ott a fatetőn a fülemüle mily csodásan dalol, lásd, mily szeretettel fogadja az erdő?

Amott a szunyogok milliói apró szárnyukkal halkán zümmögven, míg lent a fa tövében egy-egy fürgé gyík rázza meg a száraz levelet, s a kis patak, amelynek csillogó habjával enyelgve játszik a nap s a holdsugár.

Fent a felhők között a kis pacsirta dalol, amott a rengeteg felett a sas madár kering, szárnycsapás nélkül uszik a levegőben, mint virágszirom a tó vizének tiszta tükörén . . .

Im hát mitől félsz gyermekem? Mindenütt a szeretet és nyugalom honol s a ki megérti a természetnek e felséges művét, annak lelkében nincsen félelem.

No most jöjj az ünnepre, mert ahogy a déli napsugár e fenyő tetejére hull, megkezdődik az ünnep, a feltámadásnak édes ünnepe . . .

És a manócska leültetett egy moha párnáskára. Éreztem, hogy könnyebb a lelkem. Elszállott a félelem belőle és vártam csendesen a nagyszerű tüneményt a százados fenyő előtt.

Egyszer csak valami csodás hangulat szállott az erdőre.

A fenyő levelei elkezdtek susogni. A nap éppen a fenyő tetején ragyogott és bibor pa-

lástot öltött magára az egész erdő a nap lángsugarától.

A borostyánlevelek, mint valami arany-pikkelyek csillogtak a fenyő derekán.

Sorba jött az ünneplők serege, melyek előtt csendes méltósággal lépdelt a fehér liliom menyasszony öltözetben, melyet apró manócska vezetett karon.

Az erdő madarai mind a fenyőre szálltak. A virágok koszoruba álltak a fenyő körül, miközben egy öreg manócska jött meg fényes kísérettel.

Kezében bársonypárnán koronát hozott a tavasz virágaiból, mellyel megkoronázta az ifju párt, így szólván hozzájuk:

— Üdvözöllek szép ifju pár titeket, a feltámadásnak e szép hajnalán. Ime az élet, amely e percben megnyílik tinétek. Tiétek az erdő, a mező, a virág és minden. Nagy nap ez! Édes szép fehér liliom, te képviseled a virágos mezőt és te édes ifju manócskám, te vagy az erdő szülőtte. Legyetek egymáséi. Legyen a ti éltetek az ifjuság és a virulás világa.

De tudjátok meg, hogy semmi sem örök e földön.

Mindennek vége következik egyszer és amikor titeket is elér majd a vég, térjete meg az örök Alkotóhoz, hogy egyszer ismét feltámadjatok. Mert így van ez a világ kezdete óta. Nincs elmulás, csak álom, amely után következik az édes ébredés.

Nyíljék meg minden és ünnepeljen a föld, az ég és legyen tavasz, legyen illatos a lég és tiszta a víz és fakadjon e fontos napon e fa alól a szeretet forrása, amely öntözze be az egész világot . . .

És a nap aranyos színben ragyogott, a madarak daloltak, a fák és virágok meghajtották fejüket és következett az ünneplők tánca.

Előkerültek az erdő tünderei és táncoltak a nagy fenyő körül, míg a kis patak vígan csörgedezve futott tova, miglen eltűnt az erdő végtelen sűrűjében . . .

Igy tartott ez estig, amig leszállt a napsugár és csendes lett a táj . . . És jött a manócska, mondván:

— Gyermekem, most eredj a patak után, ez haza vezet és emlékezzél meg erdőnk ünnepről, apró manócskákról, fehér liliomról, tündérek táncáról . . .

És én bátran haladtam az ösvényes utakon, mert ittam a kis patak vizéből, mely elvezetett hazáig, hol már aggódva várt anyám, ki szeretettel szoritott keblére és jószágos szeméből könny fakadt, a szeretetnek, a jósnak örök tiszta könnye a szeretet forrásának örök tiszta gyöngye . . .

És azóta, hiába keresem az erdő mélyén a százéves fenyőt, hiába várom az apró manócskát, nem találok! . . .

Hisz álom volt az, édes gyermek álom . . .

A Szív

⊕ A JÉZUS SZÍVE SZÖVETSÉG HETI ÉRTESÍTŐJE ⊕

MEGJELENIK:
MINDEN SZOMBATON.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VIII. HORÁNSZKY-U. 20.

KIADJA:
A JÉZUS SZÍVE SZÖVETSÉG.

Az én édes anyám.

különös egyanya, — a ker. kat. Anyaszentegyház. Örül, ujong, repes teli szíve; ágyú bömbölésbe, fegyver kattogásba, gránát pukkadásba, annyi sikoltásba, tenger jajgatásba beleénekeli: Alleluja, Alleluja, Feltámadt Krisztus e napon! Körülnéz a földön, feltekint az égbe, s az egész mindenséget örvendezni hívja: „A te feltámadásodban, Krisztus, egek és a föld vigadozzanak!” — Az Isten sz. Anyját, a boldogságos Szűz Máriát, örömitas költeménnyel, diadalmas szép zenével külön felszólítja: „Egek királynéja vigadozzál! Örülj és örvendezzél, oh Szűz Mária! Aztán hozzánk fordul, akik a háborúban sírunk és jajgatunk, éhezünk s vérezünk: „Örvendjétek, újra mondom nektek, örvendjétek!”

Még különösebb az, hogy ez az ő öröme, alleluja dala behatol a fülbe, beszáll a szívekbe, s ahány igazi jó gyermeke él e kerék földön, az mind övele énekel, övele vigadoz: Alleluja, Alleluja!

Mi ennek a titka?

Az első husvétkor is körülbelül olyan volt az élet, mint ma. Fegyver alatt nyögött, vér-fürdőben ázott Izrael országa. Politikailag, vallásilag szétszakadt a nemzet, pártok torzalkodtak. A szegény nép kemény igát húzott. Nagy volt a vétkezés. Akkor is az Egy-szülött Fiú kimult a keresztfán, s hét fájdalmas anyja siratta, gyászolta. Akkor is, a legjobbak, az apostolok szívét mélységes búbanat, megtépett remények, teljes csalódások emészték, kínozták. „Mi azt hittük, hogy ő megszabadítja Izraelt?” — s ime, csata-vesztetten, szégyenkezve, életünket féltve bujdosunk ki erre, ki arra.

Amde vasárnap reggelre, hajnal hasadás-kor megremeg a város, fényben ég az enyészet sírja, meghalt a halál végleg, él az örök élet, Krisztus Jézus diadalmasan feltámadott.

A háborúra, a vérre, a gyászra, a könnyre ráűz az örök életű Isten boldog szent arcáról glóriás fény-tenger s ragyog, lángol minden, mint mikor az égő nap űzi a sötét éjszakát, a viharos felhőből varázsol szinpompát, s békéltető hidat ver a föld és ég közé szírvány színével.

Feltámadott Jézus boldog szent Szívével körüljár, összegyűjt; a Jó Pásztor körül együtt van kis nyája, szívükben énekel Szíve boldogsága: „Pax vobis, ego sum, nolite timere! Béke veletek, én vagyok, ne féljétek!”

Ez a titok nyitja. Ebbe a háborgó világba, ebbe a siralomvölgyébe, ahol minden él és mulik, van és változik, pillanatra sír és hoszszan szomorkodik, belehozott Krisztus feltámadásával egy békéltető, mindent kiegyenlítő, változhatatlan, el nem muló, bármily politikai, társadalmi, családi, személyi külső alakításoktól teljesen független, ezek felett álló, ezeket isteni erővel uralma alá hajtó, magába olvasztó, magában átalakító örök, isteni, természetfeleti öröm erőáramlatot, békét, boldogságot. Lehet, tud, kell örülnie a boldog Isten gyermekének, az embernek, bármely helyen, bármely időben, bárki legyen, bármilyen legyen, ha koldus, ha király, ha tu-

dós, ha iskolá-zatlan, ha beteg, ha egészséges. Amint Jézus örömet, boldogságát nem zavarhatja semmi e világon, úgy az ő husvét-i örömeiben állandóan részesedik az az ember, aki szívét Jézus Szívéhez forrasztja, vele egy az istenes életben, valóságos szállóversző benne, a tőkében.

A ker. kat. Anyaszentegyház mint örökös és birtokosa a feltámadott Krisztus Szíve örömeinek és boldogságának, tudatában van annak, hogy ő képes gyermekei szívét e föld minden körülményeitől függetlenül örvendeztetni, boldogítani, azért üli meg bátorsággal a husvétot minden időben, azért zengi felénk e háború borzalmaiban is: Alleluja örvendezzünk! S amint ez az ének nem pusztá szó az ő ajkán, hanem teljes öröm anyai szívében, úgy tudja, hogy gyermekei szívében is él, dalol a szent husvét-i öröm!

Igen boldog husvét-i ünnepeket kívánunk kedves olvasóinknak!

Husvét vasárnapi evangélium.

Szent Máté 16., 1—7-ig.

Az időben Mária Magdolna és Mária, Jakab anyja és Szalóme fűszereket vásárlának, hogy elmenyven megkenjék Jézust. És kora reggel a hétnek első napján a sírbolthoz jövének; már a nap felkelt. És mondanak vala egymásnak: kicsoda hengeríti el nekünk a követ a sírboltnak nyílásáról? De oda tekintvén láták: hogy a kő elhengerítve legyen; mely igen nagy vala; és bemenvén a sírbolthoz, látának egy ifjat ülni jobb kéz felől felöltözve fehér, hosszú köntösbe, és megrémülének. Ki mondá nekik: Ne féljétek; a megfeszített názáreti Jézust keresitek: feltámadott, nincs itt. Ime a hely, ahová befektették őt. De menjetek el és modjátok meg tanítványainak és Péternek: hogy előtettek megyen Galileába, ott meglátjátok őt, amint megmondotta nektek.

1. „Ha Izrael királya, szálljon le most a keresztről és — hiszünk neki.” E szavakat intézték a főpapok, a nép elüljárói a Megfeszítetthez. Nem voltak ezek üres testamentomnélküli szavak. Eljárásokat a nép előtt igazolni és lelkiismeretüket némileg megnyugtanni óhajtották. A vallási elüljáróság készségesen elfogadja Krisztus tanát, ha most leszáll a keresztről. Megteszi ezt majd az Üdvözítő, aki minden csepp véréit is feláldozza a bűnösök megtéréseért? Miért nem tenné? Felülmúlja a kért csoda az ő mindenható erejét? Ők kevesebbet kérnek, mint mások. A zsinagóga, amely eddig ellenállott minden isteni sugallatnak, — a golgothai bor-

zalmas jelenetekre mintha meglágyult volna, csak még egy jelt kíván és akkor még a főpapok is hinni fognak neki. — A Názáreti Jézus nem száll le a keresztről! Tehát nem Isten Fia? Tehát jogosan mondták ki fellette a halálos ítéletet?

Az élő Krisztus nem hagyja el a keresztet, mert ezt annyira megkívánta és megszerette, hogy azon akarta drága sz. életét befejezni. De a meghalt és eltemetett Krisztus harmadnapon elhagyja önjerejéből a sírt. Aki nem szállt le a keresztről, feltámadt élve a sírból. Légy őszinte zsinagóga, mondd, mi nagyobb csoda? Mi hirdeti inkább Krisztus istenségét? Minden bizonnal dicsőséges feltámadása. Elfogadod ezt? Nem. Mert „az ő tanítványai éjjel eljöttek és ellopták őt,” miközben az örök aludtak. Jól mondja rólad a zsoldáros: A gonoszság önmaga ellen hazudott.

2. Feltámadott, nincs itt! Minden más sírkövön ezt olvassuk: Itt nyugszik, itt pihennek hamvai. Béke porának! A sz. sírnál azt mondja az angyal: Nincs itt! De nem azért nincs itt, mert az apostolok ellopták testét, hanem mert lelke egyesült a testtel és feltámadt új, boldog életre „a halál őrajta többé nem uralkodik.” Rom. VI. 9. Feltámadása legnagyobb csodatette és egyuttal isteni küldetésének legfényesebb bizonyítéka. A lélek a testi halál után csak Isten mindenható erejétől függ, csakis Isten engedheti meg, hogy testével ismét egyesülhessen. A Szentírás több feltámasztásról tesz említést, de egyik esetben sem mondja, hogy az illető saját erejéből nyerte vissza az életet. Feltámad a naimi ifjú, — de ott áll Krisztus, aki ezt mondja: Ifjú, kelj fel. Feltámad Jairus leánya — Jézus parancsára; feltámad Lázár, — jóllehet már négy napig feküdt a sírban, de ez csak akkor történt, amikor elhangzott az Úr szava: Lázár! jöjj ki, — Krisztus nem szorul másnak közvetítésére, „én leteszem életemet, hogy ismét felvegyem.”

A feltámadás ténye által legyőzte a halált még pedig saját várában; legyőzte az ördögöt, most már nem árthat senkinek, aki felhasználja a kegyszereket, aki odalép az Életfához és leszakítja a gyümölcsöket a szent-ségek vétele által.

Könnyű belátni, hogy Szíve most megte-lik a legnagyobb, legnemesebb örömmel. „Szívem fájdalmainak sokaságához képest a te vigasztalásaid örvendeztették az én lelke-
kemet.”

3. „Mondjátok meg tanítványinak és Péternek. . . oh mily végtelen gyengédség nyilvánul ezen parancsban! A fényes győzelem nem teszi őt elbizakodottá, kevélyé, mint ezt sajnos a kísértésben nagyon sokszor lehet tapasztalni; oh mily nagy és önzetlen szeretet lakozik ebben a szívben, hogy megdicsősülésnek örvendetes napján első gondja az apostolokra irányul, tehát azokra, akik őt hűtlenül cserben hagyták. Mintha csak elfelejtette volna, hogy Péter őt háromszor megtagadta.

Amit Krisztus a jámbor asszonyok által közölt az apostolokkal, ugyanazt tudatja velünk ma sz. Egyháza által. Mily hatással

„A Szív“ előfizetési ára egész évre 3 korona. Tömeges rendelésnél 50 példánytól kezdve 20 százalék kedvezmény. Kiadóhivatali cím: Budapest, VIII. ker., Horánszky-utca 20. szám.

van kedélyünkre ezen örvendetes hír? Tudunk-e szívből örülni? Megértjük-e mély jelentőségét? Mit is mond nekünk, a Feltámadottnak győzedelmi zászlaja? Ne sírjátok, ti özvegyek, ne szomorkodjatok ti búsuló anyák, apátlan árvák, mert lesz viszontlátás a síron túl. Oh mily hálára vagyunk lekötelve az Üdvözítő iránt ezen husvéti köszönésért! A szenvedés rögös útján mindenki halad, a megkoronázott fejedelem ép úgy, mint a legközségesebb polgár, a milliárdos nemkülönben, mint a koldús; de másként végződik az egyes embereknél a földi keresztút. Találkoznak, akik meggondolatlanul, könnyelműen lelépnek róla önkényt, amint a villanyosról vagy vasútról menetközben leugornak és nem ritkán súlyosan megsérülnek. Korlátoltságukban azt hiszik, hogy megrövidítvén az életpályát, a szenvedés végére ér, pedig keserűen csalódnak, mert az öngyilkosság nagy bűn. Mások ugyan végigjárják az élet nehéz útját, de halálukkal kezdődik csak az igazi győtrelem és nyomor, melyből már nincs kiszabadulás. Ide sorolom mindazokat, akik a bal oldali latorral megátkoznak a bűnben, nem akarnak Istennel kibékülni, akiknek sem élükben, sem holtukban nincs szükségük kat. papra. Krisztus buzgó követői szintén járják a szenvedés Kálváriáját, de amikor a Feltámadás hajnalán felébrednek a halál álmából, találkoznak majd édes Üdvözítőnkkel és meghallják a vigasztaló meghívót: „Jöjjetek Atyám áldottjai, birjátok az országot, mely számotokra készítettet.”

Feltámadtál, Hadvezérünk,
Győzve a halál felett.
Hisszük ezt, ó esdve kérünk,
Légy irgalmas, adj kegyet.
Amen. Alleluja.

Husvétí ének.

Husvét szent ünnepére
Lelkünk örök reménye
Ujult lángokba gyúl.
A köd, kétség eloszlik,
A sír virágba bomlik
És fölmagasztosul.

Vihar hiába támad,
Aján mi jó Anyánknak:
Örök Alleluja!
Mert örök a Fény, a Nap!
S csak muló kis pillanat:
Lelkünk földi bűja...

— Szíved ha bánat dúlja
S könnyes az élted útja,
Anyánk feléd siet;
Szívárványt gyűjt egedre
S mutat a végső kegyre,
Mely öröktől tied!

S ha csöndes békeórák
Szíved beliatozzák,
Anyánk veled örül;
De int mindig vigyázva
Ahol a csillogásba
Halált-hozó köd ül...

Anyánk... a jó, az áldott!
A hű vigasztalásod
Minden sorsfordulón.
Ó Krisztus szellemével
Jön hozzád nappal-éjjel
Áldást erőt-hozón.

Anyánk... a jó, az áldott,
A hű vigasztalásod:
Krisztus Egyháza Ó!
Kié a szent Igéret!
Aján azért az ének
Örök örvendező...

Ha ránk a bú kiárad,
Szavára mind a bánat
Örömbé edesül,
Mert néz a Végtelességnek
S arcán a győzelemnek
Mosolygó fénye ül!

Husvét szent ünnepére
Ez örök forrás fénye
Áldón szívünkre hull.
És benne megújulva
Zeng ajkunk: Alleluja,
Föltámadott az Úr!

S vidáman csengve-bongva
Lendül az égi hóbna
Istentünk elébe —
Husvétra-vig harangok,
Hozsannás ima-hangok
Győzelmes zenéje...!

A szociális kérdés és a sz. Szív.

Együtt mentünk a barátommal. Keresztül-kasul jártuk a pesti utcákat. Láttunk szegényes, sápadtarcú emberektől lakott házakat, és láttunk fényes palotákat, amelyben elégedett arcú, jóltáplált emberek éltek. Kirívó ellentétek váltakoztak szemünk előtt és gondolataink egymásra torlódva keresték a varázseszmét, amely megnyugtató összhangba rendezné őket. Barátom végre is kifakadt:

— Nem gondoltod te is, hogy nem egészen jó a világ elrendelése? Nézd csak ezeket a nagy ellentéteket, amelyek az egyforma testű és egyforma lelkű, közös sorsú emberek elkülönítik egymástól. Hol hát a rendezés igazságossága, amely annak tökéletességét mutatná?

— Felületesen nézed a dolgokat, barátom s ezért fedezel fel ellentéteket, amelyek azonban csak látszatra azok. Bizonyára a viskók és paloták, a foltos ruhák és csillogó selymek külsősége adja ajkadra e szavakat. Ezek csak külsőségek s az emberi élet nem ezekben merül ki. A világ elrendezése helyes. Mert, lásd, a sors közös: a boldogság, a boldogtalanság, a jobb után való vágy épúgy megszólaltatja moll és dur hurjait a szegények, mint a gazdagok szívében. Az élet nem a paloták és viskók szerint boldog vagy boldogtalan, hanem a lelkek szerint. Láttál már te is boldog szegényeket és bodogtalan gazdagokat. A zavaros külsőségek, a folytonos forrongásnak, elégedetlenségnek nem a világ elrendezésében, hanem a lelkek állapotában keresd az okát.

— De mi köze a darab kenyérnek, vagy a testi megélhetés eszközeinek a lélekhez? Hiába jó a lelkem a benső életben, ha nem kapok állást vagy a munkámért járó bérből nem tudom csillapítani korgó gyomromat.

— Mégis a lélekben találsz okot ekkor is. Mert ugye, hogy te oly keveset kapsz a munkádért, annak legtöbbször a munkaadó kapzsisága, önzése, kegyetlensége az oka, s e tulajdonságok vajjon nem a lélekben lakoznak? Ha a munkaadó lelke ezek helyett szeretettel, jószággal, méltányossággal volna tele, ugyebár megadná azt, ami munkád után joggal megillet?

— Valóban. És mivel ez nincs meg benne, tehát törvénnyel, erőszakkal kell őt a méltányosságra kényszeríteni, ahogy a szociális-ták akarják.

— Megengedem. Am csalódnál, ha azt hinnéd, hogy ezzel megoldanák a szociális kérdést vagyis az alsóbb néposztályok megélhetésének a kérdését. Nézd, Amerikában sokkal nagyobbak a munkabérek, a munkás megélhetését teljesen biztosítják, s mégis ugyan az az elégedetlenség dúlja az emberek lelkét és szívéit, mint nálunk. S legyenek háromszor akkorak a munkabérek, ezek az elégtelenséget meg nem szüntetik, mert mindig többre és többre vágyik az ember és soha be nem éri, vágyai a végtelenbe nyulnak.

— S miért van ez?

— Ez az emberi lélek sajátossága. Egykor megízlelte a paradicsom boldogságos életét s most, hogy kiszabadultunk belőle, szüntelen gyötör a vágy utána. Az ősbűn átka ez a paradicsomi élet után való vágyakozás, melynek kísérelő jelensége az elégtelenség, mert e vágy kielégíthetetlen! Az ősbűn néhány deszkát, roncsot hagyott ugyan nekünk a boldogság hajójából, de ez csak arra volt elég, hogy a paron hajlékot építhessünk magunknak, semmiesetre sem elég azonban paloták építésére. S akik a szociális kérdés megoldását kívánják, tartásuk szem előtt ezt a két dolgot: hogy *tökéletes anyagi jólétet sem az egyén, sem a társadalom el nem érhet mert földi tökéletlenségbe, taszított minket az ősbűn, s hogy az emberi vágy kielégíthetetlen, mert éppen a tökéletességre irányul.* E kettőn múlik a helyes megoldás s ép itt van a szociális-ták tévedése.

— Hogy-hogy?

— Mert nem látják, hogy elérhetetlen légvárak után szaladgálnak, amikor az em-

bereknek tökéletes boldogságot ígérnek s hirdetnek.

— Mit tennél te vajjon helyzetükben?

— Belátnám ezt. Hiszen kézenfekvő, és tapasztalati igazság ez. És inkább arra tanítanám az embereket, hogy követeléseiket, igényeiket korlátozzák vagyis önmegtartóztatást, önmegtágadást gyakoroljanak féktelen jóléti vágyaikkal szemben.

— Erre ugyan hiába akarnád őket buzdítani.

— Tudom. Mert ezt csak Krisztus iskolájában, az isteni Szív szellemében lehet elsajátítani s nem ott, ahol azt az elvet vallják, hogy nem önmegtágadás, hanem élvezet kell az embernek. — Ezt is azonban csak addig vallják, amíg a divatos szobák vikszelt padlóján, parkettjén szavalnak s rögtön visszaszívják, mihelyt a munkásnép nyers ökle döngeti az élvezet palotáit. Általában ez a hibája az összes emberboldogító rendszernek. Az általános jólétet nem eredményezik és hiába a sok szép szó, a tetszetős ígérlet, hiába a sztrájk, forradalom, mert az emberi szíveknek sohasem fogják meghozni a teljes kielégülést, a teljes boldogságot.

— Tehát boldogtalanoknak kell lennünk?

— Nem. Sőt boldogoknak. De vágyaink végtelensége az elérhetőség határánál kapcsolódják az égbe, a természetfölötti világba, mert megnyugvást csak itt fog találni. Csak így lehetünk boldogok.

— Igen, de ez csak a hit, hol marad a szociális kérdés megoldása?

— A hit és a munkakönyv szorosban egymáshoz tartoznak. S éppen a hit, a vallásos lelkiület alapján nyerhet megoldást a szociális kérdés. Mert mi más oldhatná meg, ha nem az általános megelégedés? De megelégedés csak ott van, ahol a szeretetben jólét utáni vágyunk korlátja az önmegtágadás, és pedig csak hitből, vallásosságból sarjad. A pásztorgyerek, ki hűs forrás mellett hempereg, ebédje madárlátta-kenyér és víz, s mégis vidám és boldog. Miért? Mert megelégedett. Ő tehát nem okoz szociális kérdést, fejtörést. Azt kell ennél fogva elérni, hogy mindenki megkapja a boldogulása, a megélhetése, a jóléte szükséges feltételeit s azokkal legyen megelégedett. Természetes, e feltételek ára: a munka legyen.

— De ép az előbb láttad azt az öregembert, aki ott ült a járda szélén és a véletlenül kiömlött tejet szürcsölte nagy éhségében, ugyebár ez az öreg megélhetése feltételeit is nélkülözi? Mit tegyen hát?

— Erre is ad megoldást a hit. Ha az emberek szíve az isteni Szív szelleméből táplálkozik, akkor nem fogják megengedni, hogy egyesek éhezzenek, amikor ők jólétben élnek. De az sem fog megtörténni, hogy valaki fölöslegét bűnös pazarlással elpocsékolja és vénségére, mikor munkaképtelen, mások könyörületére szoruljon. Aki pedig önhibáján kívül esik nyomorba, segít rajta a szeretet, mely a minden szeretet forrásából — a szent Szívből kiárad.

— Így hát Krisztus Egyháza alapításában egyuttal szociális szervezetet, rendszert is adott nekünk? De mért okozkodnak hát az emberek évszázadok óta mindenféle kommunizmussal, szocializmussal, anarchizmussal, jobbá akarván tenni az emberek anyagi életét?

— Ez a hittől, az Egyháztól való eltávolítás eredménye. De lásd valamennyi rendszer a krisztusi rendszerből csirázik. Nincsen valamire való elv, amely a rendszerben nem volna megvalósulva. Csakhogy az emberek szemé elhomályosult s míg, az Egyház elébük tette a maga eszményi jólétre vezető rendszerét, meg általános megelégedéssel elejét venné az összes szociális kérdéseknek, addig ők máshova szaladgáltak azt hívén, hogy saját gyarló eszük valami jobbat képes kitalálni. S hidd el, minden rendszer a krisztusi rendszerhez fog visszatérni! Jön idő, amikor belátják, hogy megelégedést, boldogságot, csak az ősforrás tiszta mennyei vízből meríthet az ember — az isteni Szívből, s joggal mondta Jézus: „Keressétek előbb az Isten országát, a többi majd megadatik.”

Megnyugodva ballagtunk haza. Lelkünkben csodálatos fény derengett. Gondolataink az Egyház első évszázadaiba szálltak vissza, hol tisztán, ragyogóan láttuk, éreztük az örök ígéretet, amik ime nemcsak a túlvilági élet, hanem a földi boldogulás feltételeit is oly praktikus módon hirdették az emberiségnek. És szerettük volna, ha hangunk óriásra nőne és egész világra szétkialthatnók: minden szociális kérdés megoldása az általános megelégedés, ami bekövetkezik, ha a hit és a munkakönyv nem különülnek el, hanem egymásba kapcsolódnak!

Jézus Szíve hű ígéretéhez.

K. város közepén nagy szanatórium áll. Két év előtt hatalmas, erős, finom külsejű tiroli származású uriembert hoztak oda, ki vakbélgyulladásban betegedett meg.

Az élet nagy forgatagában — így beszélte el a beteg maga az ápoló nővérnek — mindenről megfeledkeztem, sok mindenfélét elhanyagoltam, de az Úr Jézus szentséges Szívének szeretetéről nem feledkeztem meg soha.

Az első péntek előestéjén kérte az orvost: ha gondolja doktor úr, hogy végem lesz, szóljon nekem, hogy papot hívassak.

Az orvos katolikus létére eltitkolta előtte bajának súlyos voltát.

Nincs veszély Uram! De ha akarja, jöhet pap!

Másnap még válságosabbra fordult a beteg állapota s az ápoló nővérek főnöknője reábirta a beteget a szentségek felvételére.

Amint így tárgyalnak a beteggel, belép a beteg felesége (színesznő állása szerint) s meghallva a tervet, dühösen felkiált: „Ez nem fog megtörténni!” Tüstént telefonált az orvosnak, akadályozza meg ezt a vállalkozást. Az orvos, a katolikus orvos meg is tiltotta a nővéreknek, hogy papot hívassanak.

Szegénykéek, tudták a beteg válságos helyzetét, de mit volt mit tenni?!

Ostrom alá fogták az Úr Jézus szentséges Szívét, segítsen ügyükön, mert különben juhocska ördökre elveszhet.

A déli orvoslátogatás alkalmából a másik orvos, — ki amúgy vallás dolgában közömbös volt, — tévedt betegünkhöz.

Midőn ennek válságos helyzetét látja, oda szól az ápolónővérnek: Hamar, nővér, hívasson papot, hogy még legalább a szentkenet szentségében részesülhessen!

Hivatják a papot, de mikor ez be akar lépni, a beteg felesége még dühösebben eléje áll az ajtóban s nem akarja beengedni.

Az orvos azonban ügyes volt; félretolja udvarias ügyességgel a beteg nejét s másik szobába kísérté át.

Az akadály megszűnt! Nem volt sok vesztegetni való idő. Betegünk — épen az első pénteken — meggyónt, megáldozott, felvette a szentkenet szentségét, majd pedig e szavakkal: Jézusom szentséges Szíve, bízom benned! — lehelte ki Istenével kibékült lelkét.

Jézus szentséges Szíve, amint tisztelőinek megígérte, biztos menedéke lett halálában.

Hogyan tisztelték őseink a sz. Szívét.

A „Corpus Juris Hungarici“, Magyarország törvényára kezdetén áll sz. István két határozata, mely sz. Imre fiának és minden magyar királynak előírja a vallás köteleit. A két legjellemzőbb uralkodói vonás Jézus sz. Szívének két királyi erénye: „Légy alázatos, hogy Isten felmagasztaljon most és a jövőben“ (10. f. 7. p.) „Légy szelíd, hogy soha az igazságnak ellent ne mondj!“ (8. p.), mint az Úr Máténál IX. 29. mondja: „Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű.“ Más szóval: a szelíd és alázatos isteni Szív legyen a királyi szív eszménye mindenkor és a haza igazán fényre derül.

„Add nekem, fiam, a te szívedet“ szól az Úr Szíve a Példabeszédek k.-ben (XXIII. 26.), ez

volt jelisége a két dicső árpád-házi sz. szűznek sz. Erzsébetnek, sz. Margitnak. Mindkettő „a, töviskoronás, kereszttel ékeskedő, sebzett isteni Szív arájának“ vallotta magát büszkén. Mindkettő hasonló is lett az alázatos, önmegtagadott, hősiesen szenvedő isteni Szívhez mindhalálig. — A két boldog árpád-házi Erzsébet, V. István és III. András leányai, boldogságukat a kolostor sz. magányában keresték, „hogy a sz. Szív evangéliumi tökéletességre hívó szózatának hűen eleget tegyék“, mint életírójuk oly szépen mondja.

Mátyás király dicső emléké fővezére, Kinizsi Pál nejének fennmaradt imakönyvében e szép himnusz-részleteket olvassuk a sz. Szívről:

Halálok között keservebb halál,
Kemény halál, fősvény halál,
Ki ez dicső mellbe méne,
Hol világnak előtte éle,
Sz. Szívedet megszagattá,
Drága vérod kihullata,
Haláldórt kit így vallá,
Én szívemnek szeretője
Ne legyek nálad elfeledve.

Én szívemet Hozzad vonygad,
Hogy tégedet kívánnyalak,
Ez világnak én meghaljak.

A következő fohások Jézus sz. Szíve napján, pénteken végzendők (ú. a. imakönyvből)

Irdvöz légy, Irdvözítőmnek oldala,
Kiből nagy irdvösség folya,
Onnat sz. vér vizzel jöve,
Hogy tisztulna népek büne.

Irdvöz légy, kegyős oldalnyilas,
Kiből jöve sz. vizfolyás;
Pirhomjották, mint szép rózsza,
Mennyországunk vagy ajtója,

Piros oldal neköm nyiljál
Én szívemből el ne távozzál!

Édes Uram, ez sz. sebbe,
Fekjőn szívem és ez vérben.
Ez világból, ha kimulom,
Legyen sz. oldalod szállásom!

A család együtt imádkozik.

Egy plébános saját édes testvéréről írja, hogy az kicsapongó, iszákos, templom-és szentségkerülő fiatalember volt. Családját teljesen elhanyagolta, keresett pénzét a csapszékben és kártyában elverte. Nagyszámú apró-cseprő gyermekeit a fáradhatatlan jámbor anya alig tudta kenyerrel ellátni. Igazán a keresztút, az ürm-kelyhe volt osztályrésze. De élőhite, vidám lelkülete meg nem ropant soha, mert ő a sz. Szív áldott sebhelyéből patakzó sz. vérrel üdíté hetenként szívét-lelkét.

A férjét hirtelen ágyhoz szegze gyomorrák bajából származó vérhányása. E kereszt csak betetőzte a család kálváriáját. A Golgota ormára ért a szenvedés. A hitében-erkölcsében teljesen megingott apai szív a kétségbeesés örvényébe jutott, nem volt, mi vigaszt, bizalmat öntött volna belé. Kiszárita, kifacsarta a szenvedély. Öngyilkosságra gondolt sűrűn, csak a gondos örkődő hitvesi szem akadályozta meg e végzetes tettében.

„Jézus Szíve csak Benned bízom!“ mondogatta derék neje gyakran. Gyermekeivel megtartotta a sz. kilencedet a sz. Szívhez és győzött bizalma. Az apa maga kívánta a papot. Törődelmes életgyónása után így kiáltott fel: „Oly könnyű most szívem, mintha egy darab szikla szakadt volna le róla. Hála legyen érte a sz. Szívnek!“

Bámulatos türelme, gyakran imát rebegő ajka, a keresztre szegzett tekintete az igazi megtérés és javulás kétségtelen tanujelei voltak.

„Uram, tégy velem, amit akarsz, kész vagyok mindenre!“ ezt a meghatóan szép odaadást, teljes megnyugvást Isten sz. akaratán hangoztatta szüntelen.

Jézus Szíve meghallgatta szereteti imáit, megtérítette, boldogan magához vette, az égből jutalmazta. Többet gondolj családod lelke üdvösségével, fordulj Jézus Szívéhez!

Jézus Szíve Szövetsége április 24-én délután 3 órakor a férfiaknak, 4 órakor a nőknek gyűlést tart Horánszky-utca 20. szám alatt.

Közös nemzeti hálaadó és könyörgő szent áldozás.

A tavasszal megtartott püspöki értekezleten a nm. magyar püspöki kar elhatározta, hogy május első vasárnapján szerte az országban közös szentáldozást rendel, egyrészt hálaadásul fegyvereink eddigi sikereiért, másrészt könyörgésül a végső győzelemért és üdvös békéért.

Immár harmadszor fog az egész ország arcraborulni Jézus Krisztus Szíve előtt a legméltóságosabb Oltárszentségben egyesülve sz. Istvántól örökbe kapott édes nemzeti Anyjával, a Nagyasszonnyal, épen az ő különös tiszteletére szentelt május havában. Tavaly épen május első vasárnapján történt, hogy Gorlicénél a Nagyasszony esedezésére Jézus szentséges Szíve kaput nyitott seregeinknek a hadak győzedelmes útja csodálatos megfutására.

Oh kövessük gyermeki engedelmisséggel és szeretettel főpásztoraink parancsát, s ha május első vasárnapján megtisztult szívünkbe fogadjuk Jézus Szívét, ostromoljuk meg hatalmas Nagyasszonyunkkal, hogy nyitná meg zaklatott nemzetünknek a végső győzelem új gorlicei kapuját s írná rá zászlóinkra az örök béke szavait: „Dicsőség mennyben az Istennek, békeség a földön a jóakarátú embereknek!“

Dr. Csernoch János biboros-herceg primás főpásztorunknak rendelete a következő:

„Közeledik május hava, a boldogságos Szűz Mária tiszteletének szentelt hónap. Emlékezzünk a dicső győzelmekre, amelyeket hős csapataink a múlt év május havában ellenségeink fölött arattak. Megtelik a szívünk hálaérzettel Magyarország Patronája iránt, akinek hatalmas pártfogása vezette hazánkat a diadalmak útjára. Új remények élednek bennünk, hogy májusban újra tapasztalni fogjuk Magyarország Nagyasszonyának védelmét és támogatását. Reményünket alázatos könyörgésekben akarjuk kifejezni a május Királynőjének virágos oltárai előtt. Nem hálálhatjuk meg jobban a szent Szűz oltalmát s nem biztosíthatjuk sikeresebben további segítségét, mint ha lelkünket a penitenciatartás szentségében megtisztítjuk és az angyalok kenyerével tápláljuk. Azért a nagyméltóságú magyar Püspöki Kar tagjainak közös elhatározása folytán Magyarország katolikus hívei és azok között különösen a tanulóifjúság s a gyermekek felhívattak, hogy a folyó évi május hó egyik vasárnapján, lehetősen az első vasárnapon, tömegesen járuljanak a szent gyónáshoz és áldozáshoz, azzal a szándékkal, hogy hálájukat a múlt évi májusi győzelmekért és alázatos könyörgésüket a végső győzelemért és üdvös békéért az Úr Isten és az ő Szent Anyja előtt a legméltóbb módon kifejezzék. Meghagyom azért a főegyházmegye területén lévő összes lelkészeknek és a nem — plebániatemplomok igazgatóinak, hogy hiveiket a közös nemzeti hálaadó és könyörgő szentáldozásra buzdítsák, nekik május első vasárnapja előestéjén és délelőttjén a gyónásra alkalmat adjanak és a közös áldozást kellő ünnepiességgel megtartsák. Különös nyomatékkal figyelmeztetem a különböző foku iskolák hitoktatóit, hogy a tanulóifjúságot lehetőleg teljes számban a szentségek vételére vezessék. Ismerem a nehézségeket, amelyek a lelkipásztorok megfoghatott száma, a hívek elfoglaltsága és a korábban megszűnő iskolai előadások miatt előállnak. De bízom tisztelendő Papságom fáradhatatlan buzgalmában, amely a magyar nemzet katolikus híveinek hálás hódolatát és közös könyörgését méltóan fogja megvalósítani.“

Borsód-szemere.

Virágokkal van telve a lelkek kertje, hozzánk a lelkek tavasza megérkezett. Oly sok gyarló emberi szívben a bűnök fagyos keménysége felengedt és a kegyelem s erény virágok termőtalajt nyertek.

Április hó első péntekje ünnepe volt hitközségünknek, amely napon Jézus Szentséges Szíve Társulata 457-en nyertünk újonnan felvételt. Miután előző napon bűnbánati cselekedeteinkkel engesztelve zörgettünk a sz. Szív ajtaján, másnap közös szent áldozásunk alkalmával egyesültünk az isteni Szívvel.

Oh boldogok vagyunk, kik vágyakoztunk az Úr Jézus Szívének közelségére, mert már itt e földön felérkeztünk a boldogság hegyére! Arra a hegyre, ahonnan az Úr Jézus most is tanítja az embereket: „Boldogok a tisztaszívűek, mert meglátnak az Istent!“ — Érzitek-e Jézus sz. Szíve köré csoportosult ke-

resztény testvérek, hogy nektek szolt elsosorban az isteni igeret? Boldogok vagytok, mert szivetek tiszta; boldogok vagytok, mert lelki és testi szükségseitekben tárva van elottetek a sz. Szivnek ajtaja; de főképp boldogságotok az okozza, hogy a hit fényénél lelki szemekkel Istent nemcsak meglátjátok, de tiszta szivetekben hordozzátok!

Minden boldogságnak mi is részesei lehetünk. És ép ezért vált örökké emlékezetessé e nap előttünk, mely becsét még másban is bírja, amelyről sokan talán nem is tudtak. Régen 1883 evvel ezelőtt, Szivének szeretetéből az Úr Jézus ezen a napon halt meg a kereszten. Akkor is április 7-ike volt, akkor is a hó első péntekje. — Bárcsak főleg arról lenne emlékezetes, hogy ezen napon haltunk meg a bűnnek és támadtunk fel a Jézus Szive szerinti életre!

Husvételi levél a frontról.

Ott fenn az égi Jeruzsálemben a husvét gyözedelmi, örömmünnepét, ha valaha, úgy ez évben ülik meg katonai nagy díszes pompával. Soha oly nagy számmal nem vette körül az Isten Bárányát pálmát lobogató újonc katonák serege, mint e nagy világháború második husvétünnepén. Fővezérünk, a halottaiból dicsőn feltámadó isteni mesztérünk bizton örömtől sugárzó arccal, szemmel tart felettük seregszemlét. Igazán egetverő hála-alleluja hangzik az angyalok és hősök ajkáról. De az Úr résztvevő sz. Szive az egész mindenséget átkaroló isteni szeretetében nem feledkezik meg, a szenvedő és küzdő Egyház vitéz katonáiról sem, hogy nekik is juttasson husvétli örömeiket. Irgalomteljesen tekint a tisztító tűz lángjaiba is, lángoló szeretettel lenéz a lövészárkokba, a kórházak szenvedő hőseinek szivébe is. Jézus hő vágya, apostoli husvétli szózata hozzánk, kik itthon kevésbé zavartan husvétli örömet élvezünk e siralomvölgyében: Könyörüljete meg a tisztító tűzben égő katona testvéreinken s juttassatok ima, erénygyakorlatokból husvétli örömet nekik, szabadítását ki e hősokeket mentől nagyobb számban, mentől előbb. Szánakozzatok a lövészárkok s a kórházak hősein is, kik, tehetetlenül szenvednek. Nincs sokak számára, ki vétkesektől megtisztítsa őket s megtörje nekik az élet kenyerét. Ha ezt megteszitek, ez az igazi testvéries husvétli öröm megosztása. Ez az igazi isteni, ez az igazi felebaráti szeretet.

Egy regemenspáter.

Feltámadás.

Feltámadt Krisztus e napon!...
Eltűnt a zord, rút enyészet.
Gyászol a bitó, bú, halál
Diadalt arat az Élet.

Feltámadt Krisztus e napon!...
Lelkek sírján új élet kel.
Eltemetve bűn s szenvedély.
Ég, föld, hozsanát énekel.

A két asszony.

— Pierre l' Ermiteny. —

Az este az udvarmester szánalmas állapotban jött haza, csuromvizes, sáros volt; a szél lekapta a fejről a kalapját s jól megsétáltatta az utca sarában; az esernyője kifordult és a hidegtől összefagyott bajuszán gőzölgött a párás lehellet.

— Hah!... kutya egy idő ez!

Lerázta a cipőiről a sarat s azután észrevén a nevelőnt, ki lefelé jött kezében a levelekkel:

— Kisasszony!

— János Úr?

— Örüljön! Gyujtson meg tiz!... huszgyergyát!...

— Miért?

— Bementem egy templomba!...

És mikor a fiatal lány arca derülni kezdett, mosolyogva közeledett feléje és bajuszával fülét megbökte:

— Csak azért, mert nem volt esernyőm!

És rámutatott a gyászos eszközre, melyet a vihar megtépett.

— Ez nem tesz semmit... Ön mindig bement... Meglátja, hogy én önt megtérítem!...

— Szegény kicsike!...

S megsimogatta ujságjával az állát. Hihetetlen, de az egyszer atyai kézmozdulattal

történt. Azután lement a konyhába. A nevelő utána mormogta:

— De igen, vén pogány, én megtérítlek... biztosan!...

* * *

Szomorúan érdekes ember volt ez az udvarmester. Nem szabadkőműves. Egész regény az élete.

Ezt ítélje meg: 37 év óta nem gyónt, polgárilag házasodott, három gyermeke nincs megkeresztelve, az a sok mindenféle vétek! Lelkiismeretfurdulása nincs. Nyugodt az álma is. Mintha a görög, pogány istenek hegyén, az Olympus ormán éledéne, hol örökös szélcsend van.

— Van-e lelke? ... Van-e Isten? ... Phö! Jól működik-e az ő sz. Emilionja? ... Nem költ-e sok pénzt a felesége? ... Vajjon a Fecske vagy a Szegfű jön be elsőnek a verseyen?

Ezek, ezek komoly kérdések!

Mi van még hátra?

Jó párák, legfőlebb, mikor ugorniok kell, végüket járják... De ő!... Ő nagy, kövér, elegáns úr; 300 frankot szerez, mind frissen fizetett és megjárja az élet ösvényét, két kezével a biztonság zsebében.

Különben neki nincs ideje!... El van foglalva reggeltől estig és még azt a gondolatot táplálja, hogy egy féltucat év múlva szép kis birtokára vonul s ott plántálja majd a salátáját, melyet néhány jó palack az uraság pincéjében itt-ott összecsent óborral fognak öntözni. És azután mert muszáj, a föld két lábát fogja foszforeszkálásba hozni az ő új családi sírboltjából.

És aztán... az utódokban élni fog neve...

* * *

Csak hogy ő elfelejtette a nevelőnt és mikor az ember asszony nélkül számít, kétszer kell számolnia... Tökéletesen...

A jó nevelőnt keresztény fejcskékjében kész volt a számla: Az udvarmester ez évben elvégzi a husvétli gyónást, elvégzi!... elvégzi!... elvégzi!...

Tizenkét hónap óta lesi őt, ostromolja, puhítja, közeledik feléje, hátrál előle, összehasonlításokat tesz és jelzéseket állít. És ez évben kell, hogy az udvarmester megadja magát, mert ápr. 10.-én uraságával Baden-Badenbe megy és ha a helyzetet a határidőig meg nem változik, mindent újra kell kezdeni.

A nevelőnt meggyorsította haditervét e nagyböjtben: imádkozott, böjtölt, szenvedéseket vett magára, a legkomolyabb értelemben; nem azokat az apró játékokat, melyek az élvezet mellett meghorzsolják az ember bőrét, hanem igazi kereszteteket rakott vállaira, szenvedéseket mért magára, melyek az elevenbe vágnak a rostokon keresztül. Némely gonosz lelket pusztán imádsággal kiűzni nem lehet!

— Most előre e szent merészségekkel! Előre a jogos fogásokkal!

— János úr, akar ön nekem örömet szerezni?...

— Természetesen, kisasszony.

— Hát, akkor jöjjön velem ez este a misszióra.

— ... Szentbeszédre? ... Soha az életben!...

— Nem... nem sz. beszédre... misszióra...

— Ez nem ugyanaz...
... Mi a különbség?

— Majd meglátja...

— Én nem szeretem a kapucinusokat!

— Az nem kapucinus...
— Jezsuita?

— Még kevésbé

— Mindenesetre pap? ...

— Nem, nem pap.

— Akkor kicsoda? ...

— Az egy misszionárius.

— Mi az?

— ... Ez oly ember, ki sokat utazott és látott és nagyon sok érdekes dolgot mesél... Biztosítom, hogy élvezettel fogja hallgatni.

— Ó! ezek az asszonyok! ...

— Nincs szó asszonyról, csak arról, hogy jöjjön meghallgatni egy utazót.

— Csuhaban! ...

— És aztán...?

— És ha meglátnak?

— Azt fogja mondani, hogy én este félek s mivel ön udvarias, maga a jóság, stb. ...

És miután angyali türelmével szétrobbantotta az utolsó kövig az erősséget, melyben védence vallástalansága meghúzódott, elvezette őt a misszionáriusok nagy tűzértegei elé.

* * *

Az első rohamnál János könnyelmű volt: az üdvösségről szolt a prédikáció.

A másodiknál izgult: a halálról prédikáltak.

A harmadiknál földre lett terítve: a legfélelmetesebb misszionárius prédikált a pokolról.

Mégis, bár le volt győzve az udvarmester, megnyerve még nem volt.

Az öreg ember kétségbeesetten küzdött, hogy nyugalmát megőrizze: rémes furdalásai voltak, gyűlölete vissza-visszatért; de a három heti misszió végén, ép a Baden-Badenbe való elutazása előestéjén, János egy utolsó rohamban le volt sújtva, olyannyira, hogy maga kérte, oktassák ki, mint kell gyónni.

A nevelőnt lett a vezetője, aki mellett a Boedeker semmi; és midőn látta mily komoly méltósággal jár ez a férfi könyvvel a zsebében, a szegény kicsike, ki nyolc nap óta kenyéren és vizen böjtölt, sirt örömeiben.

* * *

Egy templom, husvét előestéje.

Az összes gyóntatószékek körül tolong a nép.

Az udvarmester, ki másfél órája türelmemel vár, most nyugtalansága jeleit adja, mert 7-kor föltétlenül otthon kell lennie, hogy urának felszolgálja a vacsorát.

Minduntalan ki-kivette az óráját... 6 óra 30... 6 óra 40... végre! csak 3 asszony:

— Asszonyom! kéri azt, ki oldalán volt... átengedhetné ön nekem a helyét?

Ez egy pillanatig ránéz és avval a bensőséggel, avval az okossággal, avval az emelkedett és önmagáról megelégedő apostoli ihletséggel, mely némely keresztények saját-sága, mosolyogva hátra lép:

— De — igen szívesen, uram...

— 6 óra 50... Az utolsó előtti nő még nem végzett... Csak 5 perc!!

... Azután alázatosan megkockáztat egy másik kérést:

— Asszonyom, szól az utolsó nőhöz, — kinek közvetlen előtte kellett a gyóntatószékbe lépnie, nem engedné meg, hogy ön előtt gyónhassak?

— Nem, uram! — szól az idegesen csattanós válasz... és hozzá milyen az arca. —

— Nagyon sietnem kell, asszonyom — esdekel az udvarmester alázatosan.

— Nekem is!

— Két órája várok

— Én többet...!

És mialatt a szegény ember, kit az idő távozásra kényszerített, szomorúan veszi a kalapját és elmegy 37 bűnös évének óriás súlyával a lelkiismeretén, a „kis szent“ nagysága, ki nem engedte át helyét, sugárzó arccal kezdi gyónását:

— Lelkiatyám, utolsó gyónásom óta, melyet *nyolc* nap előtt végeztem...

A félvilág háborúban.

Az emberek lépten-nyomon beszélnek a világháborúról. Azonban kevesen lehetnek tisztában ennek a fogalomnak a horderejével. De világos lesz ki-ki előtt a szó „világháború“, ha a rideg számadatokat ismeri. Az egész föld színe 145,917,426 négyzetkilóméter és ebből nem kevesebb, mint 74,278,832 négyzetkilóméter van belevonva a háborúba. A föld összes lakóit 1,657,000,000-ra becsülik. Ebből az összegből lehető legpontosabb számítás szerint kerek 963 és fél millió ember szenved közvetlenül a háborúban. Mindkét szám igazolja tehát, hogy több mint a világ fele vesz részt a tusakodásban. Valóságos világháború! Európában mi a helyzet? Európának 7,669,538 négyzetkilóméter a területe és 393 millió ember lakja. Feltűnő már most a dologban az, hogy Európa, amely a háborúnak tulajdonképeni színtere, úgy terület, mint az emberek száma tekintetéből nem az első, hanem a második helyen áll; mert Ázsiának 24,706,550 négyzetkilómétere és több mint 450 millió lakója vesz részt a háborúban.

Sírig és síron túl.

Nem mese, nem rege, nem is legenda, amit most elbeszéltek, hanem színvaló örök szép történet a közel múltból. Klarvand temetőjébe estéknél harangszó után el-eljár az örök-völgyegény Ferkó, így hívják őt sorra a falubeliek, hogy miért, a történetből rögtön megértjük. Galambosz, tisztas aggyastán a mi örök ifjú hősiünk. Egkék fényes szemében a derült ég tükrözik mindig vissza, bár komoly, szenvedéstől megviselt külseje mindjárt elárulja, hogy ő a Golgota ormán nőtt passiflóra, szenvedés virága.

Negyven éve jár már hűen minden este látogatába egy sírhoz, hol térdrehull, szentelt vizet hint reá s pár percig imádkozik, sír. Ha kiderül, ki nyugszik annyira kegyelt sírdombja alatt, válasza folyton így hangzik: „Kit soha, örökre el nem feledhetek, mert annyira, oly önzetlenül szeretett engem, hogy szívifájdalma vitte a sírba, de biztosan a síron túl is még jobban-tisztábban szeret, igen örökké szeret, mert ő már az égben van!” Erre mindkét szeméből záporoként hull alá a könny. Párpercig elakad a szó ajkán, de újra mintegy mosolyra nyitva s átszellemülten, ihletségtől elragadtatva folytatja eleddig homályba burkolt beszédét.

„Egykori jegyesem, Terka nyugszik itt e sírban, falunk leggazdagabb polgárjának egyetlen leánya. En náluk mint béres szolgáltam, míg a gazda élt, négy-öt évtizeden át, bár bérem évente egy új öltözet, pár csizma, kalpag meg hatvan korona volt háláson és evésen kívül. Egy volt még csak szívem forró vágya, ha megkaphatnám angyal tiszta lelkületű leánykáját, Terka kezét. Tudom jó, hogy e kívánságom épen nem igénytelen, de reményem csak a sz. Szívben volt. Ha Ő úgy akarja, csak akkor, de akkor meglesz, ha török, ha szakad.

Egyszer gazd'uram életét megmentettem. Hálája abban nyilvánult, hogy kerekén kijelentette: kérj tőlem, mit szemed-szíved kíván, megkapod, ha csak hatalmamban áll!

Merésznek áll a világ — gondoltam magamban — nekem csak egy kívánságom van itt a földön s az, hogy Teréz az én nőm legyen. Szébbet nem kérhetek jutalmul s én az ő kezét kívántam. A gazda egy percre néma lett, meglátszott rajta, hogy váratlanul, a legdrágábbat kértem, de nemes szíve nem tehetett másként: beleegyezett.

De az örömkhely csakhamar örömmel telt meg. Még mielőtt ugyanis az eljegyzési sz. frigyét megkötöttük volna, vészfellegek tornyosultak boldogságunk egére. Gazd'uram jóltálot egy váltóért és egész vagyona kockára lett téve, mert a váltótulajdonos határ időre nem tudott fizetni. Csak egy mentő deszka — szál volt még számára, hogy kiússzék apósom a tönkrejutás örvényéből. S ez? Jegyesem előbbi igen gazdag kérője ezt az alkalmat felhasználta és újból megkérte Terka kezét. Az apa szíve majd meghasadt a megoldhatatlannak látszó kettős kötelesség tudatában. Ha nekem mond ellent, nagylelkű hűsége ellen vét, ha a másikat utasítja el, koldusbotra jut.

Végző inségében ellátogattam hozzájuk. Midőn a tépelődő melabús öreg gazdátmat s kisorszemű, bánatos tekintetű leányát megpillantottam, önkénytelenül e szavakra nyíltak ajkaim:

— Teréz, jobban szeretlek téged s drága atyádat, mint önmagam. Fáj ugyan a szívem, de nem tudom semmiképp magamra venni, hogy tulajdon boldogságomat két szív nyomorán építsem fel. Ép azért lemondok kész szívvel jogomról. Úgy is már előbb, míg enyém nem letél, vele kezdted a jegyesi frigyét. A negyedik parancs hősies betöltése nem érdekházaság. Légy az övé, ha szíved s az ész különben nem ellenkezik. Nem feledlek el, míg élek. Lélekben egyek, testvérek maradunk, ha más jegyese is lesz. Én örök ifjú maradok Istenemért, érted. Csak azt kérem ki magamnak, hogy habár szíved másé is, de imádban gondolj reám és kössük meg azt a lelki jegyesi sz. frigyét, hogy egymást a mennyországba imádkozzuk és segítsük be. Aki előbb bejut, az a másikat okvetlenül felsegítse.

Az aggodalom e nyílt szavamra eltűnt mindkettő lelkéről. Háláson, örömkönnnyekkel szemükben kezét szorítottak. Én eltávoztam és többé se tettem lábamat, hogy békebonzó ne legyenek és féltékenységre még látszatot se adjak.

Csak midőn a lakodalomra készültek, nem bírtam visszatartani magamat attól, hogy egy díszes sz. Szív képet ne nyújtsak át nászajándékkul. Az isteni Szív legyen családi boldogságuk forrása, áldása, de egyszersmind sz. lelki frigyük felelevenítője, záloga, biztosí-

téka. Míg az új házaspár a szentegyházba ment, én az útszéli Krisztus a nyomorban, (az ostorozás és töviskoronázásnál) szobor előtt térdre hullva így könyörögtem: „Itt e földön el kellett válnunk, meghoztam szívesen az áldozatot. Uram, te is nyomorban, én is abban sanyalodom, add meg azt a kegyelmet, hogy az égben a Te szeretetedben egyesüljön tiszta lelki szeretetünk.

Megerősödvé, megnyugodva álltam fel. Többé itt e földön nem láttuk egymást. — Elköltözött az esküvő után az új urához, de csak röpke időre lehetett az övé. Pár hónap múlva sorvadásba esett, kimúlt. Kívánságára anyja mellé temették. Azóta álmomban többször újra láttam. Eleinte szomorú volt arca. Megijedtem s mindjárt miséztem érte. Most néha-néha álmomban újra felkeres. Arca-szeme oly ártatlan, vidám, hogy bizhatom Isten sz. irgalmában: ő már az örök nyugalom és béke élvezője és sz. ígretünkhöz hűen nekem is sz. szállást szerez, biztosít. „Eddig a történet.

E jegyespár vonzó, lélekemelő, hű, természetfeletti hő szeretete önkénytelenül eszünkbe juttatja a husvéti sz. idő titkaira gondolva a legszentebb égi jegyespár hasonló esetét. Itt a völgyegény, az Egyház és a halhatatlan lelkek szüzi jegyese az édes Jézus, ki elhagyja égi trónját, csillagos mennyei hazáját, legalább istenségével legbenszöbben egyesült sz. embersege megfosztja magát égi Atyja boldogító látásától, szolgálai alakot ölt magára 33 éven át, lélek-élet mentőnké lesz s jutalmul tüzi önmagának Egyházával s a halhatatlan lelkekkel való jegyesi sz. frigyét. Mennyei Atyja iránt a IV. parancsot hősiesen, hűen betölti, „engedelmes lévén Neki mindhalálig, a kereszt haláláig.“ Felszáll az életfájára, a keresztfára, hogy törlessze az eredeti bűn s az egész világ összes személyes bűneinek adósságát. Megváltik testben jegyesétől, leszál a sír éjjelebe, hogy halála az örök élet gyümölcsét hozza meg.

Derék hű mátkája, az Egyház, kitartó hűséggel eljár évről-évre sírni, esedezni sírjához, csahatatlán élő hitben és bizalomban, hogy jegyese halála, feltámadása, égbemenetele, egyszerűval testileg való távozása csak miatta történt, hogy sz. ígretéhez hűen a mennyben szép mennyországot biztosítson égi Atyja közvetlen közelében, hogy ott örökké elválaszthatatlanul az Örök Szereteté legyenek.

Husvét.

Az egyházi év középpontja, a ünnepek ünnepe, királya, Nazianzi sz. Gergely, sz. Leó pápa szerint a husvét. Már az Ó-szövetség választott népe, a zsidók megülték a „Paschát“, mint az Egyház ez ünnepet nevezi, az egyiptomi rab-szolgaságból és az öldöklő halál angyal büntető kezéből való megszabadulás hála emlékünnepként. Még az apostoli időkre vezethető vissza az Új-szövetség kiválasztott népének, a kereszténységnek a legnagyobb öröm, hála és béke ünnepe az új Pascha, Feltámadás, Husvét napja, melyen dicsőséges sírjából ragyogó napként feltámadt isteni Mesterünk véglegesen megtörte a sátán világhatalmát, győzött fényesen a bűn s a halál felett és alleluja angyalaival a lelkek világkéjét fennen hirdeti. Ez hitünk rendíthetetlen alapja. „Ha Krisztus fel nem támad — mondja az apostol — hiába való a mi hitünk“, ez dicsőséges feltámadásunk hervadhatatlan, örökzöld reménysége, ez keserves tövises keresztutunkért a legdicsőbb jutalom záloga. „Alleluja, örvendezzünk, valóban feltámadt az Úr!“ hangzik a sz. misében, zsoltárimában, egyházi énekekben s lelkünkben méltó viszhangként ez törjön elő e sz. időben: Mi is feltámadunk valóban s örökre bűneink sírjából a szentségek révén úgy, hogy soha a halál éjjelebe vissza nem térünk.

A husvét gyertya jelzi az oltárról a három ágú gyertyatartóval a hit, remény, szeretet alleluja, boldogító voltát. A győzedelmi zászlót lengető feltámadt Úr Jézus szobra a pokol, a halál feletti döntő győzelemnek, az örömteljes, örök lelkibékének hirdetője. A husvét Bárnya a szelid, alázatos, értünk, sokszor háládatlanokért mégis önként szívesen, panaszzó nélkül magát, éltét, mindenét feláldozó Isten Bárnyát, a magasztos engesztelő isteni áldozatot képviseli. A husvét tojás legművebben tárja elénk az ünnep főjelentőségét, Krisztus Urunk feltámadását, mert amint a kis csibe onerejéből törri át a tojás héját és elevenen száll ki, úgy az édes Jézus is saját hatalmából átszellemült testtel hatol a sír sziklabarlangján át.

A husvét, fűrgé, gyorslábú nyúl oly szépen tárja elénk a feltámadt, dicsőséges test egy

legfőbb tulajdonságát: az átszellemültséget, melynél fogva hirtelen ott terem, ahol akar.

A locsolás tulajdonképen az első keresztényeknek husvét táján szokásos keresztelési ünnepét örzi meg: a megtisztulást az eredeti s minden személyes bűntől. Most már, sajnos! elfajult pénzkoldulássá és szertelen udvarló látogatásokká. Hány leány és ifju veszi el ép e szép napon lelke fehér ruháját!

Végül tojást, sonkát, süteményt áldatnak meg e napon a hívők a szentegyházban, hogy a negyvennapos böjten át nem élvezett eledélek megszentelése által „testük-lelkük javára válják“ a fényesebb lakzi. Hegyes vidékeken szokásos örömtűzek fennen hirdetik a béke, az öröm ünnepét: Krisztus Urunk feltámadását és a mi feltámadásunkat.

A szentségek az ős Egyházban.

Az Egyháznak abban a nagy korában, mikor még élet-halál harcát vívta ellene a pogányság a felnőtteknek nem volt olyan könnyű felvenniök a kereszttség szentségét. Origenes tanúsága szerint a gyermekeket az apostolok példájára pár nappal a születésük után megkeresztelték. Ez a szokás a ill. századtól kezdve általánossá vált az egész Egyházban. A kereszttség feladásánál az ős időktől kezdve szerepelnek keresztstülök, akik a kisdéd nevében ősi szokás szerint ellentmondanak a sátánnak. Amde a felnőtteket a csodás kegyelmi ajándékok idejének elmúltával csak hosszú előkészület után bocsátották a keresztstszentségéhez. Abban az időben, mikor a keresztények a legborzalmasabb üldözéseknek voltak kitéve, az Egyháznak nagyon óvatosan kellett eljárnia abban, hogy kit fogadjon a keresztstéggel kebelébe. A jelentkezőt egy keresztsténynek kellett az egyházi előjárásnál beajánlania. A jelenkezőnek minden viszonyait szoros vizsgálat alá vették, és aki ellen nem volt kifogás, annak a homlokára a püspök keresztstvetet és evvel a szent jelvényvel bevette őt a katechumenok (vallástanulók) sorába. A katechumenoknak két osztálya volt. Az elsőben két-három évig voltak a jelöltek, akiket ezen idő alatt a „hallgatók tanítója“ (doctor adientium) tanított. Magaviseletüket a diakonussok és a diakonisszák ellenőrizték. Ha minden tekintetben megfeleltek, úgy a kiszabott idő múltán áttették őket a második osztályba. Ebben 30-40 napot töltöttek és még külön oktatásban részesültek. Ezt az időt a katechumenok szigorú önmegtartóztatásban, a keresztstégre való közvetlen előkészületnek szentelték. A hitvallásnak a tanítására csak ekkor került a sor, míg a Miatyánkra csak a keresztsté felvétele után tanították meg őket.

A keresztstét maga a püspök vagy az ő megbízásából az áldozó papok és diakonussok végezték. Elismerték azonban a világiaktól is helyesen feladott keresztstégnak az érvényességét. Rendesen nagyszombaton keresztstteltek, kivételes esetekben pünkösöd előnapján is. A keresztsté után a püspök rendesen feladta a bérmlás szentségét is.

A penitencia tartására az őskeresztstény Egyházban két mód nyílt: a fülbegyónás a nyilvános vezekléssel vagy egyedül a fülbegyónás. A fülgyónást bizonyítják Ireneus, Tertullianus, Cyprianus, Origenes stb. A római Petronilla katakombában (földalatti sz. hely) meg van még a gyóntatószék is, melynek őseredeti voltát bizonyítja a katakombának egyik falfestménye, melyen ugyanezen székek látható a rajza. A székekben ül a püspök és előtte térdel a gyónó. Titkos bűnökért, ha bármilyen nagyok voltak is, a gyóntatószékben kapott a bűnös titkos penitenciát. Nyilvánosan vezeklenni titkos bűnökért, csak a gyóntatóatyának engedelmevel lehetett. Ha mint Origenes mondja, a nyilvános vezeklésből a hívőknek lelkiépülése és a bűnösnek igaz javulása volt várható, úgy a gyóntató megengedhette a nyilvános vezeklést.

A nyilvános vezeklés a három kánoni bűn esetében volt szükséges. Ezek a bűnök: a bálványimádás és hittagadás, gyilkosság,

fajtalankodás és házasságtörés. A büntetés az Egyházból való kiközösítés volt. A III. századig az Egyházban nincsen általános, egységes gyakorlat e téren. Az igazság szerint mindig tanította az Egyház, hogy joga van minden bűnt megbocsátania, de fegyelmi szempontból sok helyütt élethosszigan kizárták a kánoni bűnbeesetteket az Egyház közösségéből, hanem a bűntől feloldozták, különösen súlyos betegség esetében. Kallisztus pápa volt az, aki 220 körül kimondotta, hogy a fajtalankodás, házasságtörés bűnébe esetteket kellő vezeklés után vissza kell venni az Egyházba. Ugyanezt mondotta ki Kornél pápa 252 körül a hitelhagyottakra. A gyilkosokkal szemben ez a szelidebb felfogás csak a IV. században érvényesült.

A vezeklés 3—15 évig tartott. Tartalmát a vezeklő halálos betegsége, üldözések, a hitvallók közbenjárása rövidíthették meg. A vezeklés letelte után a püspök meghallgatta a hitközség véleményét a vezeklő felől és ha méltónak találta őt, ünnepélyes szertartással visszafogadta az Egyházba és hozzáengedte az Oltáriszentséghez.

Az Oltáriszentséghez az első időkben az utolsó vacsora emlékére este járultak a hívek, az agapé (szeretet lakoma) megtartása után. De már a II. század elején áttették az eucharistia ünneplést vagyis mai szóval a szent mise megtartását a reggeli órára. A szent mise szertartásai két részre oszoltak. Az első részben résztvehettek a katechumenok is, azért ezt a katechumenok miséjének nevezték. Ezalatt zsoltárokat énekeltek, a szentírásból olvastak, a püspök sz. beszédet (homiliát) tartott, majd közös imával és a békecsókkal befejezték a szent misének ezt a részét. A mise második részében, melyet a hívek miséjének neveztek, behoztak kenyeret és vizes borral teli edényt, melyek felett a püspök elmondotta az átváltozás (consecráció) igéit. A szentséget a diakonus osztotta ki a híveknek. A jelenlevők tehát a mise alatt áldoztak. A távolmaradottak számára hazavitték a szentséget. A misét hálaadás fejezte be. Az apostolok idejében mindennap mondtak szentmisét, de későbbben a vasárnap lett a szent mise napja. A vértanuk ünnepét azonban már ebben az időben szent misével ünnepelték. A misét rendszeren a püspök tartotta az alsóbb papságnak a segédlete mellett és pedig olyan helyeken, ahol több templom is volt a székesegyházban. Az áldozáshoz ez időben mind akét szín alatt járultak, és az Úr testét a hívők haza is vihették, hogy mindennap mielőtt más ételt ettek volna, magukhoz vehessék.

Az utolsó kenetről az egykori források keveset beszélnek, azonban biztos, hogy az apostol parancsa szerint ezt is kiosztották. Origenes szerint szokásban van a bűnök bocsánatára feladni.

A házasságot a nagy szentségnek nevezték, mely a házastársakat egész életükre köti. A házasságot csak a halál bonthatta fel. Megkövetelték, hogy a hívek a házasságot a püspök előtt kössék meg és kárhoztatták a pogányok és keresztények között kötött házasságokat.

Hogy az egyházi rend szentségét hogyan adták fel, azt már mult cikkünkben elmondtuk.

Örvendhet a ker. kat. hívő, hogy ugyanazt a hitet vallja és gyakorolja, amelyet hittek és gyakoroltak a történelem tanúsága szerint az apostolok közvetlen utódai már a II. században.

Boldog Canisius Péter

jezuitársági hitvalló.

1521-ben született Németország e lángelkű apostola és reformátora, tehát ép abban az évben, midőn Luther nyiltan elszakad az Egyháztól. Édes atyja korának hírneves jogtudósa volt, ki nagy gondal nevelte hönyszeretett fiát úgy az istenes, mint a világi tudományokban.

Életrajzi adatait a dicső szent férfiú maga adja meg hűen kora ifjúságától kezdve, önéletrésében, melyben őszintén bevallja apró-cseprő botlásait is, hevülékeny ifjúkora hibáit. Így megemlékezik indulatos, akaratos, kissé csapodár természetéről, melyet a sz. Szív és a bold. Szűz gyermekded szeretete és tisztelete, a szentségek gyakori vétele, korán mutatkozó apostoli buzgósága megváltoztatott, megnevesített.

„Még gyermek voltam, Uram, — mondja önvallomásaiban, — igazán tapasztalatlan szenvedélyes ifjú, midőn váratlanul sz. kegyesgarad megvilágosította kis elmémet, hogy csak saját és mások lelkeüdvét keressem. Felejt-hetetlen maradt egész életemben azon áldott pillanat, midőn a legméltóságosabb Oltáriszentséget imádvá és égi jó Anyámhoz fohászokodva egy fontos kegyelemben részesítetted. Egész valómban megindulva, amennyire emlékszem, könnyek között hívtam segítségül sz. nevedet, hogy a roppant sok vesélyben forgó ifjúságot mentsd meg. Mindenemet, főleg naponkinti keresztcskémet ajánlottam fel e céliből Neked. Gagyogó ajakkal, ha jól emlékszem, a próféta szavával, így imádkoztam Hozzád: Tekints könnyőrelemesen gyengésemre és gyarlóságomra. Mutasd meg az utat, melyre lépjek és melyen kövessék, hogy mentől hasonlóbb legyek Hozzád, Uram, Istenem, Megváltóm!...

... Sajátos, ez időtől kezdve határtalan tudományzomj, alapos, kitartó, mély tanulás és kiolthatatlan apostoli láng emészté epeszté lelkemet...

„Meg vagyok teljesen győződve arról, Uram, hogy egyedül Te vagy ki e lelkeüdvét belém oltottad, bennem ápolád és a Te sz. félelmedet nagygyá nevelted. Te bilincselted le csapodár szívemet, teljesen a Te foglyoddá tettél akkor, midőn az önzés, a nagyzás mármár erőt vett rajta. Annyira átjárta a Te félelmed egész valómat, hogy az ítéltre való pusztá gondolat sűrűn remegésbe hozta lelkemet.“

Különös előszeretettel foglalkozott mindig a szónoklattal. Kisebb testvéreinek, kisebbkorú rokon és szomszéd gyermekeknek kora ifjúkorában már prédikált, szónokolt. Erre nézve megjegyzi ő öregkorában: „Gyerme-kiesnek tűnhetett fel akkor papskodásom, misézés és prédikálás után való szenvedélyem, de ebben én hálás szívvel az isteni gondviselés áldott vezetését ismerem fel.“

Nevelője, tanára és lelkiatyja egy személyben van Esche, komoly, szigorú irányú, de igen tapintatos férfiú volt. Róla b. Canisius öreg korában sűrűn így nyilatkozott: „Senki a világon nem volt nagyobb becsben, kegyeletben és tiszteletben, mint ő. Senki másnak nem tártam föl egész valómat a sz. gyónáson kívül is, mint ép neki. Naponta beszámoltam minden jó és rossz tetteimről. Szívemben úgy látott mint én. Úgy csüg-gtem rajta, mint jó gyermek édesatyján.“

Jézus sz. Szívének köszöni, tulajdonítja egyenesen, hogy ő Németországnak és Monarchiának Péter apostola volt, a katolikus vallás lángelkű reformátora és megteremtője a protestáns felekezettől ellepelt vidékeken. „Lelki naplójában“ mindjárt az elején ezeket olvassuk:

„Midőn Péter és Pál apostolok sírjánál térdeltem, új kegyelmet adtál Istenem! Legszen-tebb Szívedet nyitád meg nekem, melybe nézhessek, s megparancsolta, hogy a for-rásból igyam, midőn meghívtál, hogy az üdvösség vizét forrásaiból merítsem, oh sz. Szív. Legforróbb kívánságom az volt, hogy a hit, remény, szeretet hullámaim sz. Szívéd-ből kapjam. Azután ahogy merészeltém legsz. Szívedet érinteni, szomjam Belőle oltani, lelki mesztelenségem folytán ruhát ígértél, mely a béke, szeretet, állhatatosság. Az üdv e ruhájával ellátva feléledt bizalmam, hogy már most semmi egyéb sincs szükségem, hogy minden nagyobb dicsőségre fog válni.. Jézustársaságában élek, halok lelkemért, lel-kekért mint szolgál, szamaritanus, szenvedő.“

Köln, Bécs, Prága, Nagyszombat, Freiburg, városokban (Schweizban) mint hitküldér

lelkipásztor, író, államférfi szerepelt sűrűn s „amit a XVI. században az Egyház Németország, Schweiz Monarchiánkban megőrzött, jórészen e nagy szent férfiúnak köszöni“ így vallja boldogáavattatási okmányában az Egyház feje.

Hitvédelmi ABC.

J. Jezsuiták.

A jezsuiták megbontják a felekezeti békét; jobb volna, ha nem volnának.

1. Némely embernek mindaz „megbontja a felekezeti békét“, ami katolikus vagy ami a katolikus vallásnak védelmére és terjesztésére szolgál. A jezsuiták rendje, a Jézustársaság, sohasem bontotta meg a felekezeti békét mással, mint hogy elszántan és kitar-tóan küzdött a krisztusi igazságért s a vallási egységért, melyet könnyelmű és rosszakarátú emberek, nagyon is földi indítókoktól vezéreltetve, annyiszor elárultak. Hogy ezért a Jézustársaságnak sok ellensége támadt s az egész Sátán-ország minden csatlósa tajtékzó dühvel támadt ellene; hogy többi közt számos országból minden jog és türelem ellenére, kihallgatás nélkül kizavarták őket; mindez csak a legszebb bizonyíték azon rend mellett, melyen oly fényesen teljesült az Üdvözítő jóslása: „Engemet üldöztek: titeket is üldözni fognak.“ (Ján. 15, 20.)

2. „Jobb volna, ha nem volnának“? Lehet, hogy bizonyos irányok nagyon örülnének, ha soha jezsuitát nem hord a föld. Katolikus ember nem így gondolkozik. Mert a Jézustársaság az Egyház által ünnepélyesen és hivatalosan elismert szerzet, mint a többi s legfőbb abban különbözik a többitől, hogy újabb lévén, jobban az újkor követelményeihez és szükségleteihez van szabva s talán ép emiatt félelmetesebb is a hit ellenségeire nézve. A Jézustársaságot egy szent alapította, Loyolai sz. Ignác, s a rend tagjai közül száznál több van szentté vagy boldoggá avatva. Így jezsuita volt Xavéri sz. Ferenc, India apostola, kit a protestánsok is csak tisztelettel emlegetnek; hasonlókép Borgia sz. Ferenc, Gandia volt alkirálya; az ifjúság pártfogói, mint Gonzága sz. Alajos, Kosztka sz. Szaniszló, Berchmans sz. János; Kláver sz. Péter, a néger apostola s annyan mások. S a boldoggáavatottakon kívül több százra megy azon jezsuita hithirdetők száma, kikre az egész kereszténység büszke, mert életüket adták hitükért.

3. Nehéz volna égyébként rövid szavakban elmondani, mit tett a Jézustársaság Krisztus hitéért. Egész országokat nyert vissza a tévelygés és elszakadás útjáról; megmentette a veszni indult kath. közoktatást; egyetemeket, középiskolákat, elsőrangú nevelőintézetek százait tartotta s tartja fenn; a kath. tudományosságot minden téren hatalmas lépésekkel előbbre vitte (nálunk pl. a jezsuita Pázmány Péter teremtette meg a magyar irodalmi nyelvet s ő alapította egyetemünket is; a legnagyobb magyar történetíró pedig a jezsuita Katona); a lelkigyakorlatok s népmisziók által pedig millió és millió lelket térített vissza a hitélet, erkölcsi tisztaság s üdvösség útjára. A Jézus Szíve-tisztelet elterjesztése is nagyrészt az ő műve; hasonlókép a Mária-kongregációk. — Mindezek után elhisszük, hogy az ördögnek és az ő csatlósainak kellemetlen lehet a jezsuiták működése, de Krisztus hívei csak annál jobban ragaszkodnak a sokat üldözött rendhez, mennél jobban súvölti rá az ellenfél a „Feszítsd meg“-et!

„Jézus legsz. Szívének háza.“

Az innsbrucki jezsuiták rendházának egyik szerény cellájából évtizedeken át ömlött szét a természetfeletti élet, a sz. Szív világossága s a merre csak ez a fény elhaladt, mindenüvé örömet és boldogságot, szeretetet és hűséget, lelkesedést és megnyugvást vitt be a szívek világába. A nagy hegyek hazájából aztán elindult ez a fény, bejárta Nyugat országait, bekéreckedett hazánkba is s min-

denütt lélek-megifjodást és természetfeletti életet jelentett. Az egyszerű páter, akinek lelkéből kiindult ez a fény, gyakran térdelt az Oltáriszentség előtt s amit csak a szent Szív neki átélni engedett, amire Őt megtanította éjjel és nappalok imádságban töltött órái alatt, azt küldte világgá sűrűn megjelenő munkáiban. Minden munkáját a Jézus Szívének forró szeretete iratta, mert benne látta legszebben megtestesülve a természetfeletti, az igazi katolikus életnek eszményét. Szép tehetségét, ritka írói kiválóságát fektette bele a nagy munkába, hogy a szent Szív szeretetét megéreztesse és beoltsa az emberek lelkébe. Könyvei már a 7., 8. kiadásokat érik s több nyelvre le vannak fordítva. Tisztaeltek, szívek az ő utasítása szerint végzik a Jézus Szíve kilencedet, szentségre törekvő lelkek az ő „Csendes élet“-ében merülnek el. Katolikus családokban az ő munkájából olvasnak fel, hogy Jézus Szívének szeretete áldja meg házukat s a családnak minden egyes tagját. S e dicső mű: „Jézus legszentebb Szívének háza.“

Földműves és iparos, kishivatalnok és munkás, férj és feleség, gyermek és cseléd mind megtalálja itt a magáét; mindenik megtanulhatja Jézus Szívéből azt, ami leginkább szükséges ép neki.

Mily szép volna, ha édes nevelő hazánkban is a keresztény családokban Jézus Szívének szelleme uralkodnék e mű útmutatása szerint.

Epen most van a legnagyobb szükség egy ilyen irányú könyvre. Mert míg a külső anyagi művelődés napról-napra halad, addig a belső erkölcsi erők egymásután gyöngülnek és hullanak szét ép a családi életben. Ma mindenki a családból kivágyik, nem oda vissza. Az ifjú, a felnőtt, a lány hogyha eladó, a férj ha mulatni akar, mind a családon kívül keresik és vélik feltalálni örömeiket és boldogságukat az anyagi élvhajászat szelleme szerint.

Manapság sokat beszélnek a Foerster-féle családi nevelésről, amely kétségkívül nagy haladás ezen a téren s az újkori pogányság visszavezetése a krisztusi elvekhez. Minekünk azonban ennél kissé több kell: kell az egész katolikus szellem, amely a nevelésben első sorban a természetfeletti eszközök használatát Krisztus igaz eszményképe szerint. Ezt szolgálja Hattler remek könyve. E Jézus Szíve családi könyv visz békét, szelidséget, imát, szeretetet, hűséget, finom-lelkűséget, összetartást és önfeláldozást a katolikus családokba. A sz. Szív szelleme tanít meg a gyermeknevelés igazi mesterségére, kitartó áldozatos türelemre.

A könyv első része elmondja, hogyan kell a keresztény háznak berendezve lennie, hogy az isteni Szív örömét lelje benne. A bűniszony a fő, alapvetőkellék.

A ház égi órája a szent Szív, mert a keresztény házból minden szerinte igazodik, minden perc Jézusért, Isten nagyobb dicsőségére.

A ház kútja szintén Jézus szerető Szívére mutat. Unalom és folytonos elégedetlenség azért van a családokban, mert elzárták a szent Szív kegyelem veréneki kiadását. A házi tanítóról szóló sorozat népszerű nevelést nyújt: Krisztus az egyetlen nevelő. Aki nem hagyja magát általa neveltetni, az neveletlen marad.

A háztartásnak, a házi békének forrása az alázat és szelidség, amelyet szintén a legszentebb Szívtől lehet csak megtanulni.

A ház kincse, a ház kertje, a házi kápolna, egy-egy fejezet a katolikus ház olvasmányairól, ima és családi erénygyakorlatokról.

A házi orvos az irgalmas samaritánus, Jézus kegyes Szíve, az isteni orvos.

A családanya és a házi tükrök pedig a bold. Szűzről és a szentek tiszteletéről beszél.

A szent férj, a szent feleség, a szent családapa, a szent családanya, a szent gyermekek, a szent ifjú, a szenthajadon, a szent szolgáló, a szent szolgáló, a szent kézműves és munkás, a szent munkás leány, fejezetek mindenikében egy-egy élethű példával kapcsolatban fejtegeti a nagynevű szerző a Jézus Szíve szerinti férj, feleség, gyermek stb. családtag eszményképét.

Ami pedig az irányt s irányt illeti, arra egy-

szertüen azt kell mondanunk, hogy Hattleri stílus. A nép lelkivilágában alapos ismerete, a példák helyes megválasztása, közvetlenség és derűség jellemzi könnyen folyó előadását. Sehol sincs unalmas fejezet, vagy fölösleges szó. Folytonos összeköttetésben van olvasójával és pedig úgy annyira, hogy szinte szavait is lehet hallani.

A példák megválasztásánál is tapintatos. Az életből az életnek írja tartalmát, vonzó mozaikszzerű élelné képsorozatát. Leginkább a bibliai történeteket szereti feldolgozni. Mindenütt jellem, alakítónóvás, tanulság, nem pusztán szószokoztatás.

Kedves magyar katolikus vérem! Az Úr Jézus sz. Szíve küldi ezt a könyvet hű fordítója által hozzátok, fogadjátok el. Ha mindennap közösen olvastok fel egy-egy fejezetet este lefekvés előtt, csakhamar érezni fogjátok, hogy Jézus Szívének szelleme száll be szívetekbe veletek együtt az ő hatalma, gondviselése, boldogsága és öröme.

Igy eljön a sz. Szív országa a családok szívébe s édes hazánk az isteni Szív virágos kertje lesz.

(E mű kapható 3 koronáért Esztergom. Szeminárium.)

A husvétii prefáció.

Valóban méltó, és igazságos, illő és üdvös, hogy mindenütt és minden időben, de különösen a mai napon hálaladalt zengjünk neked, midőn husvétii Bárányunkat, Krisztust feláldozták. Mert Ő az igazi Bárány, ki magára vette a világ bűneit. Ő halálával legyőzte halálunkat és feltámadásával megszerezte az életet. És azért az angyalok és arkangyalok, a trónálló és uralkodó szellemekkel s a mennyei seregek egész díszkíséretével együtt zengjük dicsőségnek himnuszát s hangoztatjuk szüntelenül: Szent vagy, szent vagy, szent vagy Urunk, seregek Istene! Ég és Föld visszhangozza dicséreted! Hozsanna neked a magasságban! Áldott, ki az Úr nevében jön, Hozsanna a magasságban!

Háborús mozgóképek.

Trauttmansdorff Ferdinánd gr. egyik kimagasló vezér emberünk épületes haláláról így ír Temma katona-pap:

Gyorsan hivatott magához, hogy lássam el a szentségekkel. Egy-kettőre ott termek. Már ég a halotti gyertya, megijedek, hogy netalán későn értem. A gróf úr még élt. Környezete úgy sügta fülembre, hogy már félre beszél. Én kiküldtem valamennyiüket. Nagy csodálkozásomra tisztán, érthetően felelt minden kérdéssemre. A feloldozás után behívom a főrangú tiszt környezetét, kik nagyot néznek, midőn uruk maga óhajta a sz. kenetet. Épületes előhitéről tanuskodott mély áhítata, melyet sűrű hangos fohásaival, kéréseivel ki is fejezett. Midőn a sz. cselekményekkel megvoltam, megcsokolá felkent papi jobbam. Másnap felkerestem az Úr Jézussal, mihelyt beléptem, észrevettem, hogy az Oltáriszentséggel jövök. A római százados alázatos hitvallása „Uram nem vagyok méltó“... hangzik ajkáról s midőn az Urat nemes szívébe fogadta, végső szava ez volt. „Ez az élet.“ Erre lassan lehanyatlott s kilehelte hősi lelkét. Így hal meg az igazi, főnemes katona. Vezérférfiú volt a földi csatában, mintakép a végső, döntő küzdelemben.

„Tudod-e k. nóm. — így ír egy vitézünk haza — mi önt naponta erőt, kitartást, bizalmat lelkembe, szívembe? A sz. olvasó. Ezt viselem folyton karomom éjjel-nappal. Szabadidőmben lassan elimádkozom hazámért, barátimért, sőt még az ellenségeim megtéréséért is. Enélkül már elveszthettem volna lelki egyensúlyom s bizton halál fia lettem volna. E golyócskák nem ölnek, hanem éltetnek.“

Kiváló gondnal, szeretettel ápolta N. önkéntes ápolónő egyik kórházunkban X. súlyos beteg foglyot. Azon tűnődött szegény sebesült, miért kezeli, kegyeli oly gyengédséggel. Megkérdezi egyszer. S a válasz? „Az igaz keresztény felebaráti szeretetét Krisztus példája nyomán önzetlenül ellenén mutatja ki. Őn a háborúban ellenségünk volt, vitézül harcolt, de a betegágyon a halálos órában a mennyország, közös hazánk jelöltje, mert szentül szenvedett, így is élt aze-lött bizton!“

„Utolsó levedben drága nóm, — így felel X. kongreganista úr panaszkodó hitvestársának — felemlíted, hogyan rendelheti ránk Isten e vérengző ember-gyilkos világháborút. Nagyon tévedsz, ez Éva anyánk, de főleg — dám apánk keserű almája. Az eredendő bűn minden szenvedély, tehát az ellenségeskedés, gyűlölet, önzés csirája is. Ebből fakad a személyes bűn. A bűn okozza a hosszú öldöklő, haláltosztó háborút.“

A kórházban kérdeztem egyszer X. szenvedő vitézt, mi okozza a legnagyobb szívifjaldalmát. „Anyám“ válaszolá katonásan a hős. — Hogyan érti azt, édes vitéz testvérem? — kérdeztem tűnődve. „Öreg volt, szegény volt, kivülem nincs senkije s még az apai házból is kiverte az ellenség s földönfutóvá tette!“ Erre sírva fakad, majd szakadozott hangon folytatja: „Nem tudom, láthatom-e még őt egyszer!“ Vigasztaltam, ha tán a földön nem is, de az égből bizton, hisz igen jámbor volt mindig. „Igaz van, drága lelki atyám! Édes jó anyám oly jámbor volt mindig, csak e két kegyelem kérésére tanított engem: hogy éhen ne haljak testileg-lelkileg. Nálam meg volt eleddig mindkettő. Hiszem, hogy ő se halt meg éhségtől!“

Megható sírfeliratot adtak Ravaruszka mellett az elesett hősök közös sírjának:

Itt nyugsznak hős testvéreink, kik legdrágább kincsüket, éltüket adták hazájukért, hogy megnyerjék jutalmul az igaz hazát és örökéletet!

„Visszhang Afrikából.“

Krisztus halála és föltámadása a lelkek üdvössége, újjászületése. A nagypénteki fájdalmas szenvedés: a megostoroztatás, elhagyottság, töviskorona és gúnypalást, az isteni Üdvözítő szeretetteljes keresztthalála az egész világnak szabadságot, békét, örömet adott. A lelki rabságban és elnyomatásban vergődő ember fölkel a porból és szembenéz Istenével, aki saját vére árán megváltotta őt az örök életre. A rabbillincsek lehullanak, a pokol megremeg, ég és föld megrendül, a nap elsötétedik, az Ószövetség templomának kárpitja kettéhasad, az egész emberiség új életre éled, a szíveket imádságos, glóriás hangulat tölti el s a lélek fölemelkedik az Isten trónusa elé és egyesülten zengi a kerubok- és szeráfokkal: „Szent, szent, szent az Úr Neve! Dicsőítjük mindörökké az isteni Bárányt, ki örök boldogságot adott nekünk!“ (— Titk. jel.) Az Úr halála és föltámadása lett a fonséges szép keresztény hit alapja és kegyelemforrása. Krisztus apostolai a dicsőséges föltámadás után elszéledtek a világ minden tája felé, tanítottak, kereszteltek, prédikáltak az evangéliumot. Az Istentől eredt keresztény hit gyorsan elterjedt. Nem állhatott ellene sem a zsidók erőszakossága, sem a római császárok zsarnoki kegyetlenkedése. A Golgota szent ösvényét, amelyen a világ Üdvössége meghalt s ahonnan a keresztény hit dicsőséges, nagy útjára indult, a vértanúk megszámlálhatatlan, glóriás serege veszi körül.

Krisztus Urunk minden lelket megváltott. De még e fölvilágosodott korszakban hány millió ember nem ismeri az egyedül üdvözítő kat. hitet? Hány millió lélek vergődik a bűn, a pogányság, a szolgaság rabláncán? Hány millió lélek nem tud az üdvözítő, isteni kegyelemforrásról? Elszorul a szívünk, ha Afrika vad, bálványimádó népeire gondolunk, akik még mindig nem ismerik Jézus Krisztust, az Üdvözítőt. Afrika kereszténysége alig 1-2 millióra tehető, pedig milyen óriási a lakosság száma ezen a földön. Ha ez mind Krisztus országa tagja lenne? „Senki közületek be nem mehet az üdvösségre, ha keresztvíz által újjá nem születik.“ — (Sz. János k.)

Kedves jó testvéreim! Rajtuk tehát a nagy feladat; tegyük lehetővé a lelki sötétségben szenvedők megkeresztelését. Legyünk készséges segítő társai a hittérítő atyának és nővéreinek, akik hazájuktól távol, messze idegenben, a szenvedések sokaságában: forró éghajlat, nélkülözés, éhínségben és kitartó apostoli lelkülettel hirdetik Krisztus evangéliumát. Bár a háború nehéz napjaiban sokféle megoszlik irgalmasságunk, de az Isten országa terjedéséről, a hittérítőkről sem szabad megfeledkezünk. A mi háborúnk elmúlik, de ők folytonos harcban állnak e vad kegyetlen, bálványimádó lelkekkel. Segélyezzük őket is tehetségünk szerint! Fizessünk elő a hittérítés szent ügye javára a „Visszhang Afrikából“ (egész évre K 1. 50) és a „Négergyermek“ (egész évre 1 K.)

havi képes missziós folyóiratokra. Csekély az árak és nagy jót teszünk vele. Lépjünk be az élők és holtak részére fenntartott afrikai Miseszövetségbe! Évente 300 Szentmise a tagokért! befizetés egyszer s mindenkorra 1 K. — Szép missziós-történetekkel, díszes kötésű olcsó könyvekkel, naptár, ima és rópiratokkal magyar és német nyelvben — szívesen szolgál a kat. híveknek a „Visszhang Afrikából” kiadó-hivatal, IV. Ferenciek-tere 7. III lépcső I em. 7. — Legyünk tehát mindnyájan egyesült szívvel-
lélekkel Krisztus hű apostolai. — „Aki közületek egy lelket megment, saját lelkének sorsát döntötte el!” — (Szent Ágoston.)

Missziós ünnepély. — A „Visszhang Afrikából” Missziótársulat f. hó 24-én husvét hétfőn tartja IV. ünnepélyes díszelőadását, a budai Sz. Margit Kongregáció nagy termében: II. Fő-utca 40. 1/2 em. — Kezdeté este 7/8 óra-kor. Az ünnepi beszédet ftdő Molnár László kongr. prézes mondja. — Jegyek ára 60 fillér, gyermekeknek 30; — katonák nem fizetnek.

Le az alkohollal!

Szervezzünk mindenütt Kereszttegyesületet.

A Kereszttegyesület célja az alkoholos, részegítő ita-
lok fogyasztását, az ivási szokást megszüntetni. A Kereszttegyesület tagja lehet minden keresztény férfi, nő és gyermek. Az iskolába járó növendékek az iskolavezetők felügyelete alatt szervezkednek. Beiratkozásra jelentkezni lehet minden plébánián vagy a Kereszttegyesület ügyvezető alelnökénél Batizfalván, Szepes m. A beirattak a X. Pius pápa által 1914 május 21-én engedélyezett magyarányu teljes és nemteljes búcsúkegyelmekben is részesülhetnek. Tagsági díj évi 10 fill., aki évi 2 koronát fizet, az megkapja a hivatalos lapot. Az iskolás növendékek és a szegények tagsági díjat nem fizetnek.

Az ellenségdúlta vidékre a lapot évi 1 kor.-ért is küldjük, s ha a kiadóhivatalt értesítik, ezen összeget egy éven belül is fizethetik. E becses havi folyóirat megrendelhető „Absztinens Pap” szerkesztősége Batizfalva (Szepes m.) Egész évre 2 k., „Az alkoholizmus ellen” c. lappal 3 k.

Innen-onnan.

Pár évvel ezelőtt Prágában fényes lakodal-
mat, esküvőt ült egy előkelő házaspár.

Az oltárnál örök hűséget esküsznek egymásnak. Midőn a nő igen-jével megadja hitvestársának a nagy, döntő sz. frigy esküt, szív-szélhűdés éri és holtan rogy össze. A templom sírhelyén temetik el, mint családí sírhelyen és sírfelirata így hangzik: Alig lett az enyém, már te elragadtad kérhelhetetlen halál. Ha már a földön nem lehetünk egymásé, ott fenn legyünk tied, oh Istenem!

Tirol X. falujában a plébános elvégezte már sz. miséjét és a sz. mise után szokásos imába fog. Ép e szavakhoz jut: „Oh irgalmas, kegyes, oh édes Szűz Mária” s holtan esik össze. Szébb halál ennél nem is kívánatosabb főleg a világháború idején, midőn a kaszás aratása van, mint Jézussal szívünkben, a sz. Szűz nevével ajkunkon vinni a végső döntő csatát örök békéért, örök boldogságért.

TEMPLOMI REND

Április 23. Husvétvasárnap. 10 órakor ün-
nepi nagy mise.

Április 24. Husvéthétfő. A misehallgatás
bűn alatt nem kötelező.

Április 25. Sz. Márk evangelista. (Buzas-
szentelés.)

Április 26. A Jó tanácsanyjának ünnepe.
A Kongregáció Otthon kápolnájában 6 és 7 óra-
kor sz. mise.

Május 21-én tartjuk a Máriabesnyői za-
rándkolatot.

ÜZENETEK

A szakácsnői állás plébánián rég betöltve. —
Zsámbék. L. I. Nemsokára meglesz. — Esz-
tergom. L. Gy. Köszönjük. Rendbe jövünk. P. Biró
írni fog. — Nógrádmarczal. Ne tessék nehez-
teln. Visszakaptuk. Longe abest illud a nobis. —
Bártfa. Ferenciek. Mihelyt lesznek érmeink, biz-
tosan küldünk. — Földpost. 315. Johann Z. Irni
fogunk. — Csepel. H. F. Nagyon köszönjük a le-
velet. Tessék számlánkra megrendelni. — Pécs.
M. A. Igen, igen köszönünk mindent. Ugy-e? Hide-
gen, nyugodtan s vígan előre! — Oraviczabánya.
F. Jaj, ha tudni, mennyi a dolgnak. Mi is fronton
vagyunk. Míg újat kap, olvassa a régiakat és tegye
meg. Jó? — Innsbruck. O. P. Gratulálók az apos-
tolkodáshoz. — Eperjes. Z. E. A korrigálást kös-
szönjük. Tévedtünk. Bocsánat. Pedig jó forrásból
irtunk. — Szarvas. Igazán épületes Ft. Uram és
hívei buzgósága. Ha így menne és lenne másfelé:

hamar itt lenne Jézus Szíve országa. — **Fertő-
endréd, Vajta.** Főtisztelendő Uram, amint jelez-
tük a társulati füzetkéket mi is Kalocsa, Hirnök
kiadóhivatalából vesszük. Kegyeskedjék oda for-
dulni. — **Alsójára.** Kegyeskedjék hűsvét utánig
várni. Igen, igen köszönjük jószágát! — **Győri Ger-
gely.** U. p. Tereske. Nem bírjuk elolvasni a hely-
ség nevét. — **Kálmánd.** Addig is, míg írok, tessék
ide Angolkisasszonyok Főnökője Váci-u. fordulni.
— **Budapest. L. H. S.** „Intés”, fogjuk közölni
egyszer, csak türelem. — **Derecsényi Borbála.**
Nem írta meg címét. Tessék Mária-u. 25. alatt
akárkit hivatali és rögtön megkaphatja a biztos vá-
laszt. — **Táboriposta 37.** Vitéz bátyámek leve-
lének igen örültünk. Nem csoda, ha az olyan kato-
nák, kik Jézus Szívét úgy szeretik, legyőzhetetlen
hősök. Mi magokért sokat imádkozunk. — **Vesz-
prém. Sch. J.** Isten az átkot általában nem teljesíti.
De ha valaki kegyetlen szívű felebarátjával
szemben, akkor azt Isten megbünteti amúgy is átok
nélkül. Összeesik az ily büntetés az átokkal sok-
szor azért, hogy elrettentő példát állítson fel Isten
az embereknek. Különösen és feltűnően előfordul-
nak ily esetek, amikor a IV. parancs súlyos meg-
sértőt sújtja az igazságos Isten. A túlvilágra szóló
átok egyáltalában nem fog. — **Budapest. Dacos.**
1-ső kérdésre a válasz: nem szabad. Inkább men-
jen máshoz. Alázattal jelezheti neki, hogy fáj, mert
így bánt vele; 2-ik kérdésre: mehet gyönni hétköz-
ben is. Egyáltalán gyönni lehet akárhánszor, csak
legyen kinek és okos legyen a gyónó; 3-ik tessék
világosabban, de azért nemesen szólni. Ez nagyon
fontos! 4-ik addig, amíg az Isten és az Egyház elő-
írása megengedi, javolja parancsolja. — **Buda-
pest. P. B. R.** 1. Legalkalmasabb P. Pesch, Istenes
élet; P. Hübner, Jézus Szíve imakönyv. Mind-
kettő megrendelhető a Sz.-István-Társulat könyv-
kereskedésében. 2. A pápa szándékára elmondandó
imádság 5 Miatyánk, 5 Üdvözlég, 1 Hiszekegy
vagy ilyen mennyiségű más imádság a búcsúk el-
nyeréséért. A pápa ezen imádságok érdemét fel-
ajánlja az Egyház felmagasztalásáért, a világ
megtéréseért, a világbékeért. 3. Magyar nyelven
legjobb Chobot könyve. Sz.-István-Társulattal. —
Erzsike. Még gyenge. Nem ajánljuk a verselést.
— **Sátoraljaújhely.** Igazán felemelő a buzdulás!
Köszönjük jó Főuramnak. — **Szeged.** Ha így ha-
lad, nemsokára a nagyalföldi Róma Jézus Szíve vá-
rosa lesz. Adja Isten! — **Győr. F. J.** Idővel közölni
fogjuk. — **Szegény asszony.** Megkaptuk, nagy
örömmel átadtuk. — **Budapest. K. I.** Ha valaki
képes egy templomban minden sz. misére figyelni
és azt hallgatni akarja és felajánlja sz. célra, igenis
annyit hallgatott, ahány sz. mise ott egyszerre el-
mondott. Katonáink nevében köszönjük a két kor.-t.
— **Imre.** Megteheti mindkettőt. Sőt itt-ott tegye
is meg; mert több szem, többet lát. De ha vala-
mivel zavartabb lesz, csakis egynél maradjon és
pedig annál, ki több világosságot adott és több ha-
tározottságot.

Szépén kérünk újra Szív-filléreket katonáin-
nak a fronton — A Szívre!
Mi igazán nem tehetünk róla, hogy
már csütörtökön este adjuk a postára
a lapot és mégis vasárnap délután, vagy
hétfőn, kedden jut kézhez.
Hirdetések levelezésében csakis bélyeg be-
küldése ellenében adhatunk választ.
A díj előre fizetendő minden hirdetésnél, szavan-
ként petit sorokban 7 fillér.
Névtelen levelekre nem lehetünk tekintettel.
Kéziratokat vissza nem küldhetünk.
Növendékpapok hirdetésait, ha célszerű, in-
gyen közöljük, de mellékelve kérjük a Ft. előjáró-
ság hozzájárulását.

Tessék elolvasni!
**A bibliai történetek magyará-
zata felnőttek számára.** Erdmann
W. német művéből átdolgozta Adjutus secun-
dus, két kötet Ő -és Újszövetség fűzve. Jelen
munka n m tudományos Szentírás magyarázat,
hanem főleg a családok részére készült nép-
szerű olvasmány. Igen megfelelő, hogy a bib-
liai történeteket jórészt a szent szöveget idézve
adja elő, gyakorlati útmutatásokat fon be,
vonatkozásba hozza az egész katekizmussal
úgy, hogy olvasója megtanulja belőle nem csak
az eseményeket, hanem az egész hit és erkölcs-
tant. A mű jó szolgálatot tehet a sz. beszédek
elkészítésénél. Terjedelme 1103 oldal nagyobb
negyedben. A végén, az általános részben
hozza Jézus rövid életét történelmi időrendben.
A mű a könyvtárban nem kapható. Nehány
száz példányát ajándékba adta Adjutus Secun-
dus főtisztelendő plébános úr a budapesti
rendháznak, amely alamizsnából él, hogy maga
javára értékesítse. Most, amikor a könyvkötő
beszállította az összes példányokat, úgy hatá-
rozottat, hogy a mű, mely eredeti árban 12 ko-
na, adassék a két kötet együtt 6 koronáért.
Azért tisztelettel kérjük mind azokat, akik már
kézhez kapták az első részt 6 koronáért, ke-
gyeskedjenek, Budapest, Mária- u. 25. alá írni,
és a második kötetet rögtön utána küldjük ingyen.

Havi közlöny a lelkipásztorkodás és ro-
kon tudományok köréből. Temesvár, szeminá-
rium. Megjelenik minden hó végén. Előfizetés egy

évre 10 kor. Rovatai: vezércikk. Lelkipásztor.
Erkölcstan. Gyakorlati esetek. Hitoktatás és
vázlatok. Szónoklati anyag. Liturgia. Egyházjog.
Aszketika. Lelkipásztorkodás történet. Tapasz-
talatból. Kronika. Figyelő. Tárcá. Irodalom.

Jézus sz. Szívének ájtatossága.
Irta P. Csávossy Elemér S. J. Ára 50 fillér.
Rendelhető: Budapest, VIII. Horánszky- u. 20.
Mária kongregáció. Igen kedves, meleg füzetke.
Mély gondolatokkal. Értékes benne az elején
az ájtatosság fogalmának tisztázása.

Szent Ferenc Hirnöke. Sz. Ferenc
harmadik rendjének lapja. Megjelenik minden
hónap első napjaiban. Szerkesztik a sz. Ferenc
rendi áldozópapok. Előfizetés egész évre 2 kor.
Kapható: Kolozsvár, Ferencrendiek kolostora.

Jézus Szíve Hirnöke. Havi folyó-
irat Megjelenik Kalocsán. P. Tóth Mike S. J.
szerkesztő. Ára 3 korona. Ugyan ő adja ki
Szűz Mária Virágos Kertje havi folyóiratot is,
melynek évi ára 2 korona. A Hirnök és Mária
Kert együtt rendelve egy évre 4 K. 60.

Figyelem! Keresztény vállá-
latban cipő rak-
tár, amely kizárólag saját készítményű
cipőket megbízható anyagból jutányos
árban ad. **Cseh Ferenc,** cipészmeister,
József-körút 83. Képes árjegyzék bérmentve.

Schmidtné női kalapterme (IV.,
Korona-utca 3. szám.)
Nagy választék mindennemű kalapokban.
Alakítások elvállaltatnak.

Finom acélárúk.

Zsebkések, ollók, borotvák, asztali
evőeszközök, manikűr készletek,
kerti eszközök és korcsolyák nagy
választékban kaphatók.

Dreher Ignác és Fia cég

Budapest IV., Rössuth Lajos-utca 14. Alapított 1845

Egy kath. varróné elvállal új ruhát és alakítást.
VII. k., Wesselényi-u. 65. fd. 1.

Katholikus népszövetségi tag, gyakorolt, ház-
mesteri állást keres. Jelenleg is házmaster. Dob-
utca 75.

Magános nő tisztességes lakótársnőt keres.
Üllői-út 87. földszint 3.

Kárpitoshoz tanonc kerestetik, ellátással
vagy fizetéssel. Fromm János Vadász-u. 33.

Kongreganista nőnek egy tágas butorozott
szoba kiadó. Értekezni vasárnap d. e. Horánszky-u.
7. szám II. em 19. ajtó.

Házmasteri állást templom közelében vállal,
ha vice is tartható, feleséges és két gyermekes
tisztességes atya. Cim: VI. Babér-u. f. v. telep. VII.
191. szám.

Lourdes képes havi folyóirat. Szerkeszti és kiadja
Tóth János. Fertőmeggyes, Plebánia. Előfizetés
egész évre 4 kor.

A béke angyala.

A gyönyörű darab vigasztalólag hat a hábo-
rús fájdalmak között. Megtanuljuk belőle,
mi hoz igazi békét. Meséje érdekes, vég-
kifejlődése igen megnyugtató és terméke-
nyítő a lelkekre. Különösen kedvesek benne
a gyermekszerepek. Megrendelhető „A Szív”
kiadóhivatalában, Budapest, Horánszky-u. 20.
Férfiszerepek. Ára 50 fillér.

„A Király és a Nemzet fel- ajánlja Magyarországot Jézus szent Szívének”

c. szép és nagyjelentőségű kép 36—48
cméter nagyságban (képkeretbe való),
drbkint 2 kor., 11 drb 20 kor., 21—16
cm. nagyságban drbkint 40 fill., 11 drb
4 kor., levelező-lap nagyságban 1 drb
6 fill., 100 drb 5 kor., megrendelhető
Apostol-nyomda részvénytársaság-
nál (Budapest, VIII. ker., Horánszky-
utca 20. sz.) Vidéki megrendeléseket a
pénz előzetes beküldése után, portó-
mentesen intézünk el.

Szerkesztésért felelős HEDWIG STEFL